

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 00647

ZUNENGANG

Hirsh Osherowitch

Permanent preservation of this book was made possible by

Claire S. Marwick

in memory of

Lawrence Marwick

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

הירש אַשעראָויטש

זונענונגאנג

ליידער אוון פֿאָטְמָעָן

פארלאָג "סָאוּעַטְסָקִי פִּיסָּאַטְעָל"

מאסקווע • 1969

ה י ר ש א ש ע ר א וו י ט ש

דער באוועטער יידישער דיכטער הירש אַשעראָוויטש איין גבעארן דעם 25 יון 1908 אין פֿאנְגּוּזּוּשׁ (ליטע). שריבּין לִידּוּרְהַאֲטַ אַשׂעָרָאָוִיטַשׁ גַּעֲנוּמָעַן זַיִעַר פֿרַי. נַאֲרַ פֿאָרָעַנְטַלְעַכְּן זַיִי — בְּלֹויַי אַין יָאָר 1934. זַיַּת דָאָזֶ אַבְּעָרַ וְעוֹרָן וְיַיְעַ לִידּוּרְ גַּעֲרוּקָסּ סִיסְטָמָאָטַשּׁ אַין דָעַר פֿעַרְ. רִיאָאַדְיִישַׁרְ פֿרַעַסְ אַון אַין לִיטְעָרָאַרְשַׁעְ אַלְמָאָנָכְן אַוְן וּשְׁוֹרָגָלְן.

קיין יידישער פֿאָרָאָגְ�זּוּן אַין אַין דָעַר בְּרוֹזְשָׁאוּזְעַר לִיטַע נַיְעַן. דָעַרְבְּעַר וְעוֹרַט זַיִן עַרְשְׁטַע לִידּוּרְבּוֹן «בָּאַ גִּינְעָן» צַוְּגָעָרְיִיטַ צָוֵם דָרְקַן עַרְשְׁטַע אַין דָעַר סַאְוּעַטְיִישַׁר צַיְּצַטְ. אַבְּעָר צַוְּלִיבּּן אַיסְבְּרוֹן פֿוֹן דָעַר וּלְעַטְמִילְּגָאָמַעְ אַין דִּי דָזְיִיקָעַ זַאְמָלוֹנָגּ צָוֵם לִיְעַנְעַר שָׁוֹן נַיְטַ דָעַרְגָּגָעַן. אַין דָעַר צַיְּטוֹנָגּ «דָעַר עַמְּעַס» (אַין קָאָוָן) אַוְן גַּלְעִיכְצִיטִיךְ אַוְן וּוַיְסְנָאָפְּטַלְעַכְּרַ פֿוֹנוּם לִידּוּשַׁן וּוַיְסָנָאָפְּטַלְעַכְּן אַינְטִיטִוֹת («יַיְוָאַ») בָּא דָעַר לִיטְוִיְשַׁר וּוַיְסָנָאָפְּטַאָקָאָדָעַ מַיְעַ אַין וּוַיְגַעַן. זַיַּת דָעַר 1940 אַין אַשׂעָרָאָוִיטַשׁ מִיטְ גַּלְדַּ פֿוֹנוּם שְׁרַבְּיְבּּרְ-פֿאָרִין פֿוֹן פֿסְטַר.

נַאֲרַ דָעַר מִילְכָאָמַעְ לִעְבַּט הַרְשַׁ אַשׂעָרָאָוִיטַשׁ אַין וּוַיְגַעַן. וּוּ עַר פֿאָרוּעָמַט זַיִךְ מִיטְ שְׁעַפְּרִישַׁר אַרְבָּעַט. אַין יָאָר 1947 דָעַשְׁיַנְטַ אַין מַאֲסְקוּעַ אַין פֿאָרָאָגּ «דָעַר עַמְּעַס» אַשׂעָרָאָוִיטַשׁסּ בָּוֹךְ פֿאָעָמָעַס אַון בְּאַלְדָעַס «פֿוֹן קָלָעַם אַרְוִיסְ».

אַין יָאָר 1962 גִּיְתַּ אַרְוִיסְ אַין מַאֲסְקוּעַ פֿאָרָאָגּ «סָאַ וּוְעַטְסְקִי פֿיסְאָטְעַלְ» זַיְנְעַר אַ לִידּוּרְבּוֹן אַין דָעַר רַוְסִישַׁר אַיְבּוּרְזְעַזְוֹגּ «מַיִּין גַּוטְעַר קְלִיאָן». אַין יָאָר 1964 פֿאָרָעַפְּנוֹתְ לִעְבַּט דָעַר לִיטְוִיְשַׁר מַעְלָכְעַפְּאָרָאָגְ אַשׂעָרָאָוִיטַשׁסּ אַ בָּוֹךְ לִידּוּרְ אַון פֿאָעָמָעַס אַין דָעַר לִיטְוִיְשַׁר אַיְבּוּרְזְוֹגּ «דָעַר הַאֲגִינְקִ פֿוֹן דָעַקְעַנְטְּעַנְשִׁיְשִׁי» אַון אַין יָאָר 1968 — אַ בָּוֹךְ לִידּוּרְ אַון פֿאָעָמָעַס אַין דָעַר לִיטְוִיְשַׁר אַיְבּוּרְזְוֹגּ «דִּי הַיְלִיקָעַ טָאָגְטָעַלְלָעַבְּקִיטִּיְתִּי».

הירש אַשעֲרָגָוִיטֵש אַיּוֹ שְׁעִפְעָרִישׁ טַעַטֵּק אַיּוֹ פָּאָרְשִׁידְעָנוּ
דִּיכְטוֹנְגְּפָאָרְמָעָן — לִידְעָר, מִגְּיָאָטְיוֹרָן אַן בְּרִיעְבִּינְוֹנְטִיקָע
פָּאָעָמָעָס. שָׁוֵין הַעֲכָר צָעֵן יָאָר, וַיּוֹ עַר אַרְכְּבָעַט אַיְבָעַר אַ
גּוֹיִיסָן צִיקָּל פָּאָעָמָס אַוְתָּעָן לְגַעְמִינְיָעָם נַגְמָעָן «אָוִוי אַיּוֹ
גַּעֲגָנְגָעָן דָּעָר מַעֲנְטָשׁ».

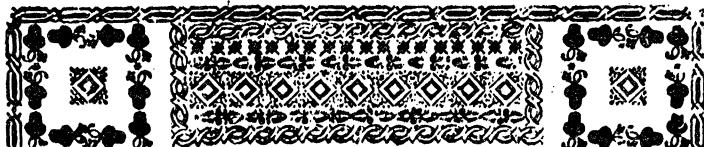
הירש אַשעֲרָגָוִיטֵש אַיּוֹ אַ וְעַדְקָאָלְעָגִיעַ-מִתְגָּלִיד פּוֹנְגָעָם
וּשְׂרוֹנָאָל «סָאוּעָטִישׁ הַיְמָלָאָנֶזֶן».

ווי ווערט עס ניט מיד די זוּן טאָמִיד גַּיְין דעם זעלבן וועג
אוֹמָעָטָום באָגָנָגָנָנָדִיק פִּינְצְטוּרְנוּשׁ אָוּן קָעְלְטָן?
קָעְנְטִיק, סֵיאַץ אָ גְּרוּיסֶע פֿרִידִיך דָּאָס באָשָׁאָפָּן הָעָלָע טָעָג
אוּן דָּאָס אָנוֹוָאָרָעָמָעַן וּוּעָלְטָן...

לִילָקָעַן

הנְּצָפָן אוֹן שְׁטַעַר

דִּכְטָעָר

שְׁרֵיְבָּן לְיִוְצָט אַיּוֹ זְיוּעָר שְׁוּעָר.
שְׁרֵיְבָּן שְׁוּעָר — גְּעוּווִים נִיט גְּרִינְגָּר.
צֹ בְּאַשְׁרֵיְבָּן עֲכַט אַיּוֹ טְרָעָר
דָּאָרָף מַעַן אֹוִסְתַּעַפְּן אַתְּינְטָעָר.

שְׁעַפְּט מַעַן אַוַּן מַעַן שְׁעַפְּט אַוַּן שְׁעַפְּט.

• • • • • • •

אַפְּגַּעַלְעַבְּט, נִיט אֹוִסְגַּעַשְׁעַפְּט...

צ'יט

אזויפיל מאָל געוזנט: "עם איז נאָך צוּט, אוּיך וועל באַווײַזּוֹן,"
נאָך מעערער מאָל געשְׁרִיעַן: "כ'אַיל זִיד, ס'אַיז נִטְאַ קִיּוֹן צִוְּטַן"
געוויסט האָב אוּיך, זֵי לְעָרְנַט מִירֶיך, זֵי הַעַלְפַּט פָּאַרְיכְּטַן גַּרְיוֹזּוֹן,
געוויסט, זֵי עַנְדְּרַעַט אַנְדְּרַעַט, אוּיך זֵי אלְיַזְרַן זֵיד בְּנַיט.
דאָך וועָר אַבְּעָר אַיז זֵי אַזּוֹאַ, דִּי צִוְּטַן?

געפרוואָוט כ'הָאָב מִיטְּן אָוִיגּ, גַּעֲפְּרוֹוֹט מִיטְּן גַּעהָרָה,
מִיטּ אַלְעַ מִינְעַ בּוֹשִׁים, וּזְיַי מִיטּ נְעַצְן אַוְמְגַעְגַּעַנְעַן.
געוֹאוֹרֶן זַיְינַען זֵי באַלְקָדוֹן — פּוֹל אָוֹן שּׂוֹעָרָה,
נאָר דָּסּ גַּעֲנַרְטַע פִּישְׁעַלְעַ זַיְעַבְּלַבְּן נִיטּ גַּעֲפְּאַנְגַּעַן,
דאָסּ פִּישְׁעַלְעַ דָּסּ גַּאֲלַדְעַנָּעָ — דִּי צִוְּטַן...
איַז מַיְלָעָ, זָאָל שְׂוִין זַיְן, ס'אַיז פָּאַנְגַּעַן נִיטּ באַשְׁעַרְתּ
(דאָס לְעַבְּן נִיטּ זַיְן נָאָגָג, אוּיך וועָן ס'אַיז נִיטּ פָּאַרְשְׁטַעְנְדְלָעָד);
נאָר אַט גַּאֲרַמְּטַאְמַאְלָה: דָּסּ גַּלְיְיכְּבָעָ וּוּרְטַ פָּאַרְקְּעַרְט —
איַיְלְיךָ אַזְנַעַן אַיְלְיךָ, וּזְיַי אַלְיַזְרַן זֵיד אַוְעַנְדְלָעָד;
אוֹן ס'אַיז מַעְרַנְגַּעַן נִיטּ דִּי צִוְּטַן אַיְלְיךָ פִּישְׁעַלְעַ פּוֹן גַּאֲלָדָה,
זֵי אַיז שְׂוִין גַּאֲרַדְעַרְטָם. אוֹן אַיְנְעַם יַאֲמַט שְׂוִימְעַן
אַ פְּלַאֲטְמַעְלָעָ אַ פְּרַאֲסְטָם, מַטּ פְּלַאֲסְטָאָרָבָּ נִיטּ באַמְּאַלְטָם,
פּוֹן פִּישְׁעַלְעַ פּוֹן גַּאֲלַדְעַנָּעָם — קִיּוֹן סִימְעַן...
אוֹן ווּידְעַר קְלִינְגַּט מִינְן שְׁטִים, וּוּאָס זַיְגַּטְהָ: "אוּיךְ האָב נַאָך צִוְּטַן,"
אוֹן ווּידְעַר הַוְּלַכְטָמִין שְׁטִים, וּוּאָס שְׁרַעְטָה: "אוּיךְ האָב סִיּוֹן צִוְּטַן נִיטּ!"

אזוויד-א אומפארשעט די קעננזאצן כ'בניט,
און בעיט זוי, וויסנדיק, אוז כ'ווים זיער באטען ניט.
פאראנגען אויז א יאמ, א פישעלע פון גאלד, —
עס מישן זיך צוניה דאס לעשן זיך אויז ס'ג'לען.
ווע יעדערן, וואס לַעֲבָט, האט אויך זיך מיר פארוואאלט
פון גרויסו פארבלאָן דאס קליענו פֿאָרְבִּיךְעַ אָרוֹיסְצְּעַן...
צי אויז עס מענטשלען קליאָן, צי אויז עס מענטשלען גויס,
צי ביזעט גאָר, ווֹי ס'טראָפֶט בא אונדווער פֿאָרְלָאָנְגָּעָן?
פון טיפֵן יאמען-גָּרוֹי א גָּאָלְדְּפִּישְׁ כ'צִ אָרוֹים —
אין אומענְדְּ פון דער צִוְּיט א שָׁאָפּוֹנְגִּישְׁ גַּעֲפָאָנְגָּעָן...

די שפיל פון אלע שפילן

לאmir זיך שפילן איזן ווירקלעכנית —
די שווערטסטע איזן ערלעכטען שפילן:

געזוכט איזן געפונגען;
געפונגען, פארלאָרַן,
אוּן ווִידָעֶר געזוכט.
געלאַשְׁן דעם גומען,
געזומיקט געווֹאָרַן,
אוּן נאָך נוּט פָּאָרוֹזָוּכְט...

לאmir זיך שפילן איזן ווירקלעכנית —
די אַיָּונְצִיךְעַ ווּוִידְיִיךְעַ שְׁפִילָן:

אַ רְאֹזְעֵר פְּרִימָאָרְגָּן,
אַ בְּלִיְּלָעֵבָר אַוּוֹנְט —
אוּן אַוִּיס אַיזְׂנָעָר טָאגָן.
אַ טָּאָרְבָּעָ מִיטָּזָאָרְגָּן,
אַ מְעַסְטָמְעַלְעַ האָפָּן,
אוּן סְצָאָפָּלְטָן דַּי וּוּאָגָן...

לאmir זיך שפילן איזן ווירקלעכנית,
געדענען, אוּן עַם אַיז אַ שְׁפִילָן:

זיך האלטן און קלאַיִם
אוון פֿרִיעָע פֿאַרְבּוֹלִיבּוֹן,
זו זיך אוון צו יונגעט געווענדט.
דעם פֿינְצְטָעָרֶן כָּלָעָט
אָפּ שְׁטוּבֵן צְעָרִיבּוֹן,
אוון בלײַבן מיט זויבּערע הענט.

לאָמֵיר זיך שְׁפִילָן אוין ווּידְקָלְעַכְנִיט,
פֿאַרגְעָסָן, אוֹעַם אוֹין אַ שְׁפִילָן!..

◆ ◆ ◆

געמיינט האב אויך, עם ליגט א שטיאין,
און עם איזו נאָר א טויטע שוואָלְבַן!
פֿאוּרּוֹאָס איזו אָזֶוּ ווַיְוַעֲדֵךְ
אויך א ניטּ-אַרְנְדִּיקָּעַר טַאָעָס?

ווער נעמען דארפה אָפּ זיך די שׂוֹלְד —
דעָר האַרטְעָר שְׁטִיוֹן, ווֹאָס מְאַרְדָּן ווַיְלָךְ
די שְׂוּאָכָע שְׂוּאָלְבַן, ווֹאָס האַלְט נִיט אָוִיסְט?
מִין מענטשׂ-עַכְעַכְעַ נִיטּ-שְׁלִיּוּמָעַסְדִּיקָּעַ רַיְעָע?

עם ליגט א שוואָלְבַן אַינְמִיטָן ווּגְנָגָן.
עם ליגט א שטיאין אַינְמִיטָן הָאָרְץ...

טראנס

געוויס!

פאראן איז איז שָׁא, וווען אלצדיניג איז דיר גֶּלְיִיךְ,
וואען ס'האָט קַיִן שְׁלִיטָע נִימָט אֲפָדֵר
נִימָט פְּרִיְיד, נִימָט אָוּמָעָט,
וואען, ווי דער ברעג זומ שטראָם מענדיקן טִיבָּה,
צֹו דִיר אֲשִׁיכְעָס דִער אַרוּם האָט.

ביסט דאן איז נאָנג,

אוֹן אַיְבָּרִיךְ, אוֹן פְּרָעָמָד איז דִיר
מיַט עַפְּסִידְזָוָס זַיְךְ צֹו באַהעָפָטָן;
באַמְּעָרָקְסָט גַּאֲר נִימָט די אָזְוִי לְאָנָגָן גַּעֲנָרָטָע באָנָק,
וּאָס שְׁטִוִיטָט, דָעַם גַּיְעָר אָוּמְצָקָעָרָן זַיְנָעָ קְרָעָפָטָן.

דו גַּיְסָט.

נִימָט איז דֻּעְמָלָט אֲפָדֵר גַּאנְצָעָר וּוּלְטָ קַיִן זָאָר,
וּאָס זָאָל בעקוּיעָךְ זַיְן דִיר צֹו פְּרָאָהָלָטָן אוֹן צֹו אַיְבָּרָאָשָׁן;
מיַט וּוַיְתִּסְטָע שְׁטָעָרָן רְעָדָטָן — אַן אַיְגָעָנָעָר — אֲפָזְיָעָר שְׁפָרָאָר,
די אַיְבָּקִינִיט, דּוֹכָט, נַעַמְטָ פָוָן דִיר שְׂוִין סְוִירָעָס נַאֲשָׁן...

א, ליכטיק שעפעלע...

א, ליכטיק שעפעלע, איך קוק אָפַּ דֵּיר אָוֹן טראכט:
וּוְ קומט עַמְּ צָוָא וּוְאַלְפַּ אֶזְאָה הַלְּעָר בְּאַלְעָם,
אוּ גָּאנְצָעַ טָעַג עַר טְרוּוִימֶט פָּוָן דֵּיר,
אוּ גָּאנְצָעַ נְעַכְתָּ אִים צִיטָאָן דֵּיר,
אוּ נְיִסְטָ אִים נִיטָּ אַרְוִים פָּוָן זְנַעַן?

מיין ליכטיק שעפעלע,
כ'וועָלַ נִיטָּ דְּעַרְלָאָזָן,
ס'זָּאָלַ דְּעַרְ וּוְאַלְפַּ פָּאָרְבְּלָוְטִיקָן זַיְן בְּאַלְעָם!..

האוועניש

גניט צופרידון ב' בין מיט מיטן צופרידונטיט,
ביב'ין צופרידון מיט מיטן ניטצ'ופרידוננטיט.
דרורייך זיך, פונקט ווי דאס הינטיל,
ט'אריניינגעבאפט זיין עק אין פיסק.

אין מין אומוריקייט דער צואצענער,
אין מין רה, אָפַ שטוויב צשאצענער,
באָלעבאָטערוועט דער גאָולען קעננוֹאָז,
ווענאָס מיט פריד יטווידע פרײַד פָּאָרוּיסְט...

דרורי איך אומ זיך, ווי דאס חינטַל דאס באנוועגען,
יאג מיטן אוועקענונגגענען דאס אונגעקומענע,
טריסטן זיך מיט דער שפּוֹל
פּוֹן פָּאנְגָּעָן זיך אַלְיָזִין;

אוֹנוֹ מִין לְעַפְתֵּשׁ הַנְּטִיָּשׁ יְאַגְּנָעַנִּישׁ,
אוֹנוֹ זַיְן טְרִיבִּיבֶדְעָר —
— דָּרָאָס מַעֲנְצָלְעָכָע פַּאֲרָבָעְנְקָטָע נְאַגְּנָעַנִּישׁ
וּוֹעַלְן שָׂוִין, אַפְּנָעָם, קִינְמָאָל,
קִינְמָאָל נִיטְפָּאָרְגִּין ...

שטערן

אייב די שטערן זייןען קנאספֿן,
וויי וועט אומזען דאס געלוי?
ווײַפְּל שטערנפֿאל דארף קאָסְטַן
איין פֿאָרגֿרוֹיְטַעַר אִינְדְּרֶפְּרִי?

אָפָּן גאנצָן גְּרוּוִיסָן הִימָּל —
א געדיכטער קְסָאוּרְגָּעוּוִימָל.
ס'אָזְן קְיָוֵן פֿוִיצֵל אָרטַ פֿאָרְבְּלִיבָן,
וּאָסְ נִיטְזָנֵן זָאָל פּוֹלְ באַשְׁרִיבָן — — —

אוֹן קְיָוֵן עַנְטְּפָעֵר אָזְן נִיטָּאָ!

◆ ◆ ◆

איין מעין קינדרהינט פלעג איך הייטן —
וועילן אופכאנן די ווינלאָע —
'ע נ רענע, ווען ב'שלאָפֿ אונין,
אייצטער האב איך עס געמייטן;
אייצטער מאטאָרט מיך די שינלאָע,
וואֹי קומט מענטש איין הארץ אַרְבִּינְז?

אַקָּארשט נאָך בימט מיר אַ פרעומדער,
ס'פֿאַלְטַט מיר גָּאָר נוּט אַיִּין צוֹ קְלָעָרֶן,
כ'זָאָל אַמְּאָל דֵּיך וועילן זען.
בָּאָלְד — צוֹ דֵּיר שְׂוִין אַ גְּעוּעָנְדְטָעָר —
כ'ווֹאָרט... אָוּן ס'בּעַנְקַט זִיךְ מִיר בֵּיז טְרָעָר...
ווען אָוּן ווי אַיְזַן דָּאָס גַּעֲשָׁעָן?

אייז עס ערמעס?

אייז עס ערמעס, או דער ערמעס
וואקסט, ווי אלץ, וואס דארף זיך מעאן:
איינגעטלעמעט איין הארטע שאַלן
שטעקט דער זיסטר וויכבער קערן,
און ער ליגט, דערווארט די פלאז-שאָ,
ווען זיין טפישׂ ווועט זיך שפאלטן,
ער זאל, ווי אָרייפֿעּ פִּירע
איינעם זאמל-קוויש אָפָּאל טאנז?

אייז עס ערמעס, או דער ערמעס
אייז אַן אויסנאמיקער קערן,
און ווי שטארק ער זאל ניט ריבֿע זיין,
דאָרֶף ער אלץ נאָךְ ריבֿעער וווערן,
דאָרֶף ער שטענדייך ראָךְ באָויניען:
ער אייז מעָר, ווי ער געווען אייז?..
אייז עס ערמעס, או דער ערמעס
זוכט אלץ גראַנטלעכערן ערמעס?..

“יאמטעו”

ויצט אן אלט פארפאלאך און ווארטעט זיך די ביינער שענן זוּן.
רופט זיך אָן די אלטעה צו דעם אלטן:
"יאמטעו".
שאָקַט צוֹ דער אלטער צוֹ זיין אלטער:
"יאָ, הײַנט יַאָמְטָעוּ".
קומט אַ ווֹנטעלע, נעטט זיַּ אַרום
און אַנטלויפט: "ס' אָיז גָּרוּי, ס' אָיז וָאָכִיק".
שְׁפִילְט אַ שְׁטוּאָל זְיך אֵין דעם אלטנס באָרד,
וְאָס אָיז פָּונְזִיכְנָע שְׂוִין גָּעוֹאָרְן מָאָכִיק,
קריכט אַרְבִּין אָן טִיפָּע קָאָרְבָּן פָּונְזִיכְנָע פָּאנָעָם אָן פָּאָרְשָׁוּיְינְדָט...
הערט די אלטיטשְׁקָע, אַ פּוֹינְגְּ זְוִינְגְּ;
גִּיט דעם אלטן זי אַ צִּי:
"הָעָרְ צָו!"
הייבט דער אלטער אוֹף די הענט,
לְאֹזֶט צְרוּק אַרְאָפְּ זְויִי, אַנְגָּעָנָאָסָעָנָע מִוְתַּ שְׁוּעָרָרְ רָוּ,
און האָרכְּם.
אייבער בִּידְן טְרָאָגְט זְיך דָּוֹרְךְ אַ שְׁטָאָרְ,
און די וָיִיסְעָהָאָרְ דָּעָרְ אלטערָס וְעָרְן שְׁוֹאָרְ אַ וָוִיְּלָעְ,
און באָלְד וְוִידָּעָר — זְוִילְבָּעָר אֵין דָּעָר זְוּן צְעַשְּׁפִילְט...
וַיַּצְטֵט די אלטיטשְׁקָע —
אַ קְרוּמָעָר שָׁאָטָן פָּונְזִיכְנָע, וְעַלְכָּעָ אַיז שְׂוִין לְאָנָגְּ אַווּעָק

(מייטגעשׁלעפט מיט זיך איר שיינקנוט האבן שיינע טעג).
ס'אייז איר שווער דאָם זיזן,
שפארט זי אַז אַיר קאָפ אַין אַקסל פונעם אלטן;
אוֹן דער אלטער קאָן זיך אוּיך שויין מעֶר ניט האַלטן,
שפארט ער אַז זיך אַינעם שטעגן,
וועלכער בויערט זיך אַרײַן אַין דֿער/
זיצט מעַן בִּידָע, ווי פָּאָרגְּלִיווערט, אוֹן מעַ קלערט;
אוֹיגַן זעַן ווַיְיטַע טַעַג,
גרוּגַעַן וָאָרְעַנָּע פָּוּן לאָנְגַן ווָעֲגַן;
הערצעֶר טועַן זיך אַין שׂוועֶרֶסֶטער בענְקַשְׁאָפֶט אַנְטַאַן;
אוֹן דֵי לְיָפֵן מָוֶרְמָלָעָן: „יאָמְטַעְוּ!“... „יאָמְטַעְוּ!“...

שפונג

כ'טעס דאס ווארט, ווי א שטיזן,
און פורעם עס, גלעיך ס'וואאלט זיין לויים.
דארף מען פארכטן עס, וויס איך ניט ווין
חאכן, צי קנעטן?

ליינ איך איז פורעם עס, איז עס צו הארט,
פראבו איך עס האמען, איז עס צו צארט.
אויסריידן אליע, וואס מע שטיזיט אויס פון ווארט,
פעאן אויס ווערטער...

ווערטער

ווערטער זיינען שטיקער הארי,
פיזעלעך געשאמע.
ווערטער זיינען שפלייטערס ארי,
פונעצלעך לאוואנגע...

ליינמאָל ניט דאס וואָרט געזען,
ניט אַין חאנט געהאלטן,
אוֹן אַיך פֵּיל זִין הייסן ברען
אוֹן זִין ברוי דעם קאַלטן...

ווערטער זייןען פונקט ווי מענטשן:
עכטע, פאלשע, מילדע, שטראונגע.

ווארט קאן וויי טאן, וארט קאן בענטשן,
ס'קאן פאראכטן, טראכטן, בענלאען.

ווײם, מײַן צוֹנְג, וּאַט אָוִיסצּוּקְלִיבָּן,
מאָך, אָטֵיל פֿאַרְשְׁטוּמָט זָאַל בְּלִיבָּן!

קנאספן

אוֹן ווַיְדַעַר הַיִבְטָה זֶה אָנוּ אֵלֹא פּוֹנְדָּאָמְנָנִי!
נַיְיָן, נִיט אַפְּסָנָנִי —
עַם הַיִבְטָה זֶה אָנוּ צָוֵם עֲרַשְׁתָּן מַאֲלָה.
וַיְעַל וַיָּעַר עַם וַיְוִיסָט, אָנוּ סְאַיְזָ פּוֹנְסָנִי,
דַעַר הַאֲטָה דַאֲךָ שָׂוֵין גַּעֲזָעָן אַמְאָל אַוְרָעָנָה,
אַיְזָעָר שָׂוֵין אַלְטָה
אוֹן נִיט קַיְוָן מִיְיוֹן מַעַר אַפְּ קְנָאָסָפָן...

דער בלינדער

יעדען מארגן הייבט דער בלינדער אויף זיך פון געלעגער
אוון ער ואנט צו זיך אליאוּן:
„עס איזו שווין טאג.“
יעדען מארגן מאפט ער מיט די פינגער און דאס ליכט,
געטעט זיין שטעקן איין דער האנט
אוון לאנגזאם, לאנגזאם — טראט נאך טראט
אייבער טראוף אוון טראטאָוָרָן אומזוייכער ער קרייכט.
נאסן שטייען אַנְגַּעַטְרוֹנְקָעָנָעָ מיט זוּן,
шибוּן שפִּיגְלָעָן אָפּ אַגְּנָגָלְדָעָנָעָם פְּלָעָק.
שלייכט דער בלינדער, אַפְּרגָּאַסְעָנָעָר מיט זוּן,
אוון דער שטעקן גוּיט פֿאָרוּס אָוּן ווּיזָט אַים אָן דעם ווּג.
גוייט דער בלינדער אָוּם איין גָּאָס אָוּן טראקט: „אַ שיינְעָר טָאגּ,
מיט אַיְעָרָן גָּלוּד מֵעַ פִּילְטָן: עַס אַיז דער חִימָלְ רַיּוֹן.“
אוון ער הערט זיך צו צום שטעקנס אַומְרוּקָן שלָאָג
אָפּן גִּילְכִּינְטִיקָן טְרָאָטוֹאָרְגָּעְשְׁטִינוּ...
פלְזָעָם שְׁפִּירָט דער בלינדער, אָז אַ רְעַנְּזְטְּרָאָפּן פָּאלָט
אָפּ זַיְן שְׁטָעָרָן, אָפּ זַיְן שְׁטָעָן, אָפּ זַיְן חָאנְט;
שְׁעָמָט ער זיך, לְעַמְּנִי ער ט'זִיך גַּעֲנָאָרט,
אוון בלְיִיבְט שְׁטִינוּ דַעַם רְעַגְּן אַיבְּעָרוֹוָאָרטָן באָ ואָאנְט.
שְׁטִינוּ דַעַם בלְיִינְדָּעָר באָ דַעַם וְאָנְט אָוּן וְאָרט, אָוּן וְאָרט;
אוון אַ רְעַנְּזְטְּרָאָפּן נָאָר נִיט צו גַּיְן.

מערכת דער בלינדרער: ער האט ווירער זיך גענארט,
און ער לאזט זיך ניין פארשעמעטערהייט אהיימ.
„ווע א רענץ? — קלערט ער. — ס'קומט נאָר אָן אַ שיינע נאָכט;
ס'מוֹ דער הימל זינֶן אִיצט אויסגעליעטערטרידזון.”
און דער שטעהן גויט פֿאָרוּם — אַ וואָרָע מאָכט,
און אַ רענֶן נעמֶט שוֹין אָפַן עַמְּעַס ניַין...”

אֶזְאָ שָׁאָ... ...שָׁאָ אֶזְאָ

אוֹן מַעֲגֵן דִּי זָוֵן פָּאָרְגְּנִין,
אוֹן מַעֲגֵן וֵי לְאֹן מִידֵּ אַלְיוֹן
מִיטֵּ אָוִינֵן גְּלָאָנְצִיךְעַ אַנְטְּקָעֵן אַ גְּעָפִינְגְּעָרְטָמָעַ הַעֲוֹאָנָעַ...
גַּעֲוֹעַן אַיְזָן קְלָאָרָעַ שְׁיַוִּין,
אוֹזְאָ טָאנְ פָּוּן גַּאֲלָדָ אָוּן לְבִין
וּוְאָלָט אָוִיךְ אַ נְאָזְלָעַן נִיטֵּ פָּאָרְגְּעָסָן קָאָנָעַ...
אַיְן אָוֹנְנָטָס בְּלָוִיעָר הַוִּיבָּ
עַם בְּלִינְצְּלָט אָוֹף אַ שְׂוִיבָּ,
אַ פָּאָנָעָם אַיְךְ דְּעַזְוּ, כְּאַנְטְּפָלָעַ דִּי זָוֵן אַיְן פָּאָנָעָם.
כְּאַנְטְּפָלָעַ, נָאָר כְּזָוִיָּים נִיטֵּ וּוּרָ;
דָּאָס אָוִיגָּ זְעַט אָוּמְנוּפָרָ,
טָא זָאָל דָּאָס הָרָאָזָן אַנְטְּשִׁידָן אָוּן דָּעַרְקָאָנָעַן.
דָּאָס הָרָאָזָן אַיְזָן אַבְּעָרְ קְרָאָנָמָ —
אַ זְוִינְקָעָר גַּעֲדָאָנָק
חָאָטָ פָּוּן דָּעַרְ חַיְידָ פָּוּן קָאָפָ אַיְן הָרָאָזָן אַרְאָפְגָּנְנִידָעָטָמָ.
עַם אַיְבָּרְקָעָנָקָעָן מוֹזָ
דָּעַם וּוּגְנְדָעָרְלָעָכָן זְכָוָם
צָו זְיַעַן אַ הָרָאָזָן, וּוּעַן סְאַיְזָן דָּעַרְ קָאָפָ אַ מִידָּעָרָ...

האנטדרוק

מיר ניבן זיך די הענט,
מיר קופן אן איינער דעם צווייטן;
און עם פארשוינרט די טיענע: „פרעמר”,
און ס'פֿלאצַן אומצוטרויס און סיינס קיטן.

ס'געדיירט בעזין אוניגנבליך —
איין רעגעלווע די הענט זייןען צויניגעפֿלאכטן, —
און ס'ליגט די אינגלוייבע-שלאנגע דערשטייטט,
דער ווילדר איר-אקס — אָפְגַעַשְׁאָכְטֶן...

דייגענעטען

שווין איזויפיל מאָל דו האָסט געזען די זוּ
און דאס ליעבען אַלְײַ נאָך ניט דערקענט...
דיאנגענעם, מײַינט, דיין פֿרײַהנִיט אַיז אַין טוֹן,
און דו לִיגֶסט אַין אַיר גָּאַר צוֹיִישָׁן עַנְגֶּסֶטָּע וּוּנְטָ...
...

צִוְּיט שְׂוִין, דַּו פָּאָרְלָאָזָן זָאָלְסָטָן דִּין קְלָעָם:
זָאָל אַין פּוֹלֵן וּוּקָס דִּינָעָם דִּיךְ זָעָן דַּי נָסָס!
דיאנגענעם, נָאָרִישׁ אַיז צָוּמָאָכָן זִיךְ אַ שְׁעָם
דוֹרָךְ אַנוֹצָלָאָזְוּ וּוּאַלְגָּעָרָן זָרָאָז אַין אַפָּס...
...

וְאֵל דַּי טוֹן צָוּאַלְיוּ שְׂוֹאוֹרְצָעָע יָאָר
לְקִיכְלָעָן זָרָאָז וּוּלְכָטָן אַרְבָּיָן אַן דִּירָ!

סָ'אַיז דָּעָר דָּעַנְקָעָר מִיטָּדָעָר עַנְשָׁאָפָט נִיטָּקִיָּן פָּאָרָ;
אוֹיבָן שְׂוִין יָאָטָוָן, אַיז זָאָל זָיְזָעָן מִיטָּבָר,

אוֹיבָן דַּי זָוּן זָעָן, אַיז נִיטָּלְגָּנְדִּיק אַין פָּסָס,
נָאָר שְׁפָאַצְּרָנְדִּיק אַיְבָעָר דָּעָר בְּרוּיטָעָר וּוּלְטָן!
דיַאנְגָּעָנָעָם, מְעַשְׂגָּאָס בְּלִיבָּתָן מְעַשְׂגָּאָס,
דָּאָן אוֹיחָד, וּזָעָן זָוּעָן עַמְּעַזְּן גַּעֲפָלָט...
...

איַךְ בֵּין אוֹיךְ אַ גָּרְנִינְשְׁטָדָאָרְפָּעָר, פּוֹנְקָט וּזָוּן,
אוֹיבָן דָּאָס דָּאָרְפָּן דַּי גַּעֲרֻעְטִיקִיָּט פָּאָרְלָעָנדָט.

ס'טרעפעט, אויך מײַן נעשאמע ניויטיקט זיך איזן רו
מער נאָך, ווי פֿאַרְהָאַרְעָוּעַטְ פִּים אָזֶן הָעַנְטָן;

— אין דבר טוון אבער זיך לאיזו דורך דער וועלט
היחסים: ניט זיך אונן ניט די וועלט פארשטיין...
די לאונגענס, ווער האט דיר די זוון פארישטעלעט?
אָלעקסאנדר מודען, מייננטו? — דו אלײַן!

מאסקים: לאמר גיון, לoit דינןanganur, אינען טאנן אמענטש זוכן מיט ליכטן. וואס אבער ווועט זיין דערפונן דער מער, אז דער מענטש, ווילסטו, זאל האבן דין געוויכט?

האנו דער מענטש, ער אויז דאך ניט א שטעהן, איה יעדן טראט זאל נאכגנין אים זיין הויז. דלאגנענעס, וואראה די טוון אוועס! אַבְּיָנִינְגָּעֵל עַמְּתַעַר דַעֲנָצָעָר, קְרִיךְ אֲרוֹסִים!

א נאמען...

ס' איז אופגעשווומען הײַנט איזן מײַן געדעכעניש א נאמען,
אוון כ'קָאָן דעם מענטש זיך ניט דערמאָגען?...
כ'וווים ניט, פָּנוֹוָאנָעָן ס'קָוְמָט אָזָא גָּרְדָּאָןָק,
נאָר עָפָעָס בֵּין אִיר זִיכְּרָעָר, אָז עָר אַיז נִיטָא שָׁוֹן לְאָנָגָן...
וועָר?

וועָר — ער?
כ'גָּעְדָּעָנָק דָּאָךְ אִים נִיט מָעָה,
טָאָ וְעָרָ וְשָׁעָ פָּעַלְתָּ עַם מִיר? וְעָרָ פָּעַלְתָּ?
וועָר האָט זִיךְ מִיט זִין שָׁאָטָן אַיְוָגָעָנָעָם פָּאָרְשָׁטְעָלְטָה?..

געְבָּלִיבָּן פָּרָעָי עַם אַיז אַיזן מײַן געדעכעניש א נאמען.
אָ, גָּוֹאָלָה, וְעוֹן עַמְּעַצְּעָר צָו אִים זִיךְ צָוְבִּינָדָן זָאָל שָׁאָנָעָן,
נִיט זִין זָאָל מַעַר אָזָן אָוְמָבָּאוּסְטָעָר "וְעָר" פָּאָרְלָאָוָן.
נִיט זִין קִין מַעְרָדָעָר וּוְאָלָט מִינָן שָׂוֹאָדְגָּעָוָאָרָעָנָעָר וּיְקָאָרָן?..

כאראטע

שפּוֹיטער פּוֹן מִין לְעָבֵן — אָוְמַגְעַרְעַכְטָע שָׁא,
בִּיסְטַם, וּוּ אֲפּוֹן צִיפּוּרְבְּלָאָט, אַיְן עַרְגַּעַץ מַעַר נִיטָּא!
וּוּ אֲשָׁאָטָן פּוֹן אַוְאַלְקָן אָפּ אַפְּלָד,
בִּיסְטַם אַרְבָּעָר, זִיךְ נִיט אַפְּגַּנְעַשְׁטָעַלְט...

מיילע, וואַלְסְטוֹ שְׁפּוּרְלָאָז כָּאַטְשׁ פָּאָרְבִּינִי —
וְאַלְטַמְּ אַיךְ בָּאַטְשׁ פּוֹנָעַם גַּעֲדַעַנְקָעַן דִּיךְ גַּעֲוָעַן אִיצְטַ פָּרְבִּינִי;
הָעַנְגָּסְטוֹ אֶבְּעָר, אַוְמַדְעַרְבָּאַרְעַמְדִישָׁעַר גַּרְיוֹן,
וּוּ אֲשָׁוּאַרְצָע לְאַטְעָאָפּ אַבְּעַנְדָּר, וְאַסְּ אַיְזָן וְוִינִים.

אייך זאל ווינן איזוינס באָגָאנְגָעַן? כְּסִיאָן זִיךְ נִיט פָּאָרְשְׁטִינוּ!
וְאַסְּ מַעַר-כְּטָרָאָכְטַ דַעֲרָפָזָן, אַלְעַ מַעַר מִיךְ מַאְטָעָרט עַם.
וּוּ זָאָל אַיךְ צָוָם יַאֲמְתָעָוּ פּוֹן דָעַ צָוְקָנְפָט גַּיְוַן
איין אַבְּעַנְדָּר, וְאַסְּ פָּאָרְלָאַטְעָט אַיְזָע?..

“אנטִיטראגָעדיַע”

אויספֿאַרְיכּט בְּהַאֲבָמִינְעַן גְּרִיזָן,
בֵּין גְּעוֹאוֹרָן אַיךְ פָּאֶלְאַטְעַט,
אוֹן פָּאֶרְשׁוֹוֹנְדָן אוֹן מְיַן נְאַנְצְּבַּיט
(מעג וַיַּן — די צָעַלְעַכְּבָּרְטָעַ).

ניִי אַיךְ מַעַר נִית אָם צְעִירִיםַן,
דָּאָךְ אַיךְ פִּילַ, אֹז עַפְעַם בְּעַלְטַ מִירַ.
כְּבֵין אָן אַרְעַמָּן גְּעוֹוֹאָרָן —
פְּרַעְמְדָע פְּלִיקְעַר אָפְּ מְיַן אַיךְ...

ניִי אַיךְ אָוָף אַבעְטְּלַעְתְּרַבְּעַן,
וְאָרָף אַרוֹפְּ אַיבְּעַרְן אַקְסָלַ,
לְאָז זִיךְ נִיְּן אַיבְּעַר די הַנְּיוֹעָר:
„גּוֹטָעַ מְעַנְּטַשְׁן, שְׁעַנְּקַטְ אַגְּרִיזָן”

שְׁטוּוִים אַיךְ אָז זִיךְ רַאַק אָפְּ קָאָרְגָּעַ.
קְלַאְפַּן צַו זַיְ טַר אָזְן פְּעַנְצְּטַעְן:
„סְאַיְזַן נִימָא דִיר וּוֹאָסַן צַו גַּעַבַּן,
ניִי זִיךְ, קָאָפְצָעַנְיַוק, דִין וּוּעַגַּן!”

שְׁלַעַפְ אַיךְ אָם זִיךְ, שְׁלַעַפְ אַיךְ אָם זִיךְ
מִיטַ אַשְׁנָאָרְעַרְבְּלִים אַפְּיַכְטַן,

אוֹן מִין גְּרוּע פּוֹסְטָע טַאֲרָבָע
וּוָרֶט אַלְץ מַעֲרָע אַיְנָגָדָרָט;

אוֹן אַט אַיְז זֵי נַאֲר אַוִּיס בִּינְטוּל —
אוֹיכְבָּעַט זֵי אַיְז שְׁוִין אַלְאָטָע,
צָוְנוּסְלָעַט אוֹן צָוְנוּשָׁתָאָנָע
צָוְנוּסְלָעַט אוֹן צָוְנוּשָׁתָאָנָע אַך.

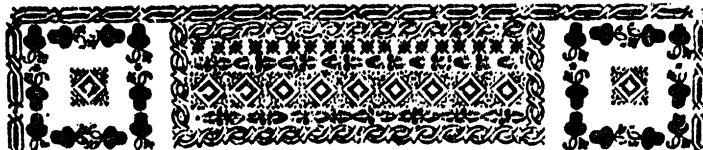
וּוְ אַיךְ נַי, אַלְץ מַע בָּקָוֶט מַוְּן,
טַיְעַט אָפְ מִיר מִוְת לְאַנְגָּע פֿינְגָּעָר,
אוֹן מַע שָׁאַקְלָט סָעָפּ, בָּאַדוּעָרָט;
„נַעֲבָעַ, נַעֲבָעַ — אָן אַגְּרִיזָן!“...

◆ ◆ ◆

לופּן פַּיְונָל אֶפְ בִּי הַעֲנֵט אָוְנְדוֹ אָזְן זַיִ טְרָאכְטָן:
נַאֲקַעַטְעַ, אַרְוָמְגַעַצְוָפְטַע פְּלִינְגַּל,
אוֹסְנַעַקְרָאַכְבָּעַנָּעַ, פְּאַרְדָּאַרְטָעַ,
בָּאַמְבָּלָעַן זַיִ זַיִ אַיְבָּרִישָׁע אַיְנְדָּעַרְלָוְפְטָן...

טְרָעַפְט אַמְּאַלְ, מַעַ כַּאֲפַט אַפְּיָונְגַּל
אוֹן מַעַ הַאַלְטָט אִין חָאנְטָט אִים אַ פְּאַרְפְּרָעַסְטָן,
טְרָאַכְט עַר דָּאַךְ גַּעֲוָוִסְ: דָּאַס דְּרִיקְט אַזְוִי דַּי קִינְעַ
פָּוּן פְּאַרְבִּיטְעַרְטָעַ, נִיטְ-פְּוּלוּוּעַרְטִיקָע פְּלִינְגַּל...

שׂוּנְסְטָעֵר כּוֹאַלִיעַ

אַ לְּעוֹזָנוּ-נוֹאָכֶת

צְוִישָׁן דָּעַם צַלְעָרָאַכְעָנָעָם אָפֶ שְׁטִיקָעָר וּוְיִסְלָה
הָעֲנָגָט דָּאָם גַּעֲלָכָל גַּנְגָּז אָוּן שְׁטִינָה.
אוּן אִיךְ חָאָב נִיטָּנְעָן דָּאָךְ גַּאַר קִיּוּן אִיּוּ
פָּנוּוֹאָנָעָן אִיזְוּ עַם אַלְעַז גַּעֲקוּמָעָן?

די בְּלוּעַ שִׁיסְלָה אָוְמָנָעָרָט אִיזְוּ מִיטָּן מוֹיָל אַרְאָפֶן,
אוּן דָּאָךְ אַלְעַז הָאַלְטָה זָרָה, גַּאֲרָנִישָׁתְ פָּאַלְטָה אַרוֹס —
דָּעַר צְוִיּוֹתָעָר וּוּנְדָרָעָר, וּוּאָסָמְיךָ פְּלָעָפָטָה,
אִיזְוּ מַעֲרָקָוּוּרְדִּישָׁעָר נַאֲךְ פָּוּן עַרְשָׁטָן.

אַ, וְעַ: די שְׁטִיקָעָר וּוְיִסְלָה הָאָבָן זִיךְרָן יְפָנָעָשְׁמַעְלָצָט,
זְעִיזָעָ: דָּאָם גַּנְגָּז וּוּידָרָעָר אִיזְוּ אָפֶ שְׁטִיקָעָר זִיךְרָן צֻעְפָּאָלָן,
גַּאַר בְּלוּזָה דָּאָם גַּעֲלָכָל אִיזְוּ, וְוִי פְּרִיעָר, גַּנְגָּז אָוּן שְׁטִינָה;
צִי דָעַן אִיזְוּ עַם דָּאָם שְׁטָאַנְדָה אַפְּטִיקָעָר, וּוּאָסָמְיךָ לְעַבְנָן?

און סויידעליךער ווערט דאס גרויסע איי — די וועלט,
וואס כ'חאָב עס קינמאָל, קינמאָל ניט גזען איננאָנצָן,
און וואָס אַצְינָה, אַיך נַיְיב, זַיְן אִינְגְּעוֹיֵיד אַיך זַע —
זַיְן גַּעֲלָל, וואָס אַיז שְׁטִיףָה; זַיְן ווּיטָל, וואָס זַד עַנְדרָט...

אַיך שְׁטִיףָי אָן קוֹק, אָן קוֹק... צָרְוָנוּן ווערט די נַאֲכָט,
אַ פְּלַאֲכָעֶר שְׁפָאָרֶט אַרוּס, סְוּעָרֶט רָאוּ די בְּלוּעַ שִׁיסָּל.
כְּבָאָטָרָאָכָט אַלְיעַ פֿוֹנְדָאָסָנָי, אָן אַיך דָּרְזָעַ שְׂוִין; סְהָעָנָט
דָּס גַּעֲלָל פָּוּן בַּאֲנָאָכָט — אַ שְׁטִיקָל ווּיטָל שְׁאַלְעָכָי...

◆ ◆ ◆

איבער אידערלעך פון קליאן-בלאט
קрайכט א קלינגע גראנע מיילב.
אונטן, איבער שטארע ווארטצען,
שפאנט דער שווערער גערטנער אומ.
שיינט די זונ, באמערכט ניט ביידן....

פאנטזיז

שפּרְבִּין אַיךְ אַיבָּעֶר שְׂטִיְינֶר פּוֹנֶעֶם בְּרוֹקֶ
אוֹן אַיךְ טְרָאָכֶטֶן: אַיךְ טְרָעֶט אַף שְׁטָעָרֶן.
סְ'אַיז גְּעוּוִיס גְּעוּוִין פּוֹן מֵיר נִיטְּ קְלָגֶן
קִיְּינְמָאָל נִיטְּ בֵּין אִיצְטָ אֲזֹוִינֶס צָוְ פְּלָעָרֶן...

אַנְּיָ זַי שְׁינְנָעַן גָּאָר נִיטְּ, אַנְּיָ זַי זַיְנָעַן גְּרוּוּ?
סָאָרָא נְאָפְּקָעָמָנָע — שְׁטָעָרֶן בְּלִינְבָּן שְׁטָעָרֶן!
אַיְזָעְ אָמְגָעָפָּעָר גָּאָר, אַדְעָר פּוֹנְקָט אֲזֹוּ?
אַיְבָּעֶרֶיךְ אַיְזָוְ וּוֹעָגָן דָּעַם זַיךְ צָוְ פְּאָרְקָלָרֶן.

טְרָעֶט אַיךְ אַף דִּי שְׁטָעָרֶן אוֹן זַעַ קְלָאָרֶן:
אוֹבָּן בְּלִינְצָלָעָן אַנְגָּעָלִיטָע שְׂטִיְינֶר.
מִישְׁן דָּוָרָךְ זַיךְ פְּאָרְשָׁטָעָלָגָן מִיטְּ וּאָרֶן —
שְׁטָעָרֶן־שְׂטִיְינֶן מִיטְּ שְׂטִיְינֶשְׁטָעָרֶן — אַיְנִינְעָם...

וּגְ אַיְזָ דָּאָ דָּעָר הַיְמָלֶן, וּגְ — דִּי עַרְדָּ?
וּוְרָ פּוֹן זַי אַיְזָ וּאָרֶן, וּוְרָ — אַיְבָּעֶרֶיךְ מוֹגָן,
אוּבָּסְ'אַיזְ מְעַגְּלָעָךְ, מַעְ דָּעָרָעָן זַאלְאַלְעָסְפָּעָרֶטֶן,
וּוְעָן עַסְצִינְדָּטֶט דִּי בְּלָוְטָן אַן אַשְׁטִימָנוֹנְגֶן?

רַיִים אַרְוִים אַשְׁטָעָרֶן אַיךְ פּוֹן בְּרוֹקֶן,
וּוְילְ אִים וּוְאָרְפָּן אַיְזָ דִּי אַיְבָּנְדִּיקָעֶ שְׂטִיְינֶר.

טוט מעין האנט מיט ווירערשפנקייט א צוק;
ס'אייז א זינדר מיט שטערן צו פארשטיינען...

שפֿרײַז אַיך ווינטער אַבער שטערן אָפּ דער ערְד,
טו אָפּ שטײַנער פֿונַעם הײַמֶל זיך פֿאַרלוֹקָן.
זוייעַר מעגֵַעַךְ, אוֹ אַיך זע אִיצְט אַלְזַ אַרְקָעַטְ;

כְּטַרְעַט אַבער דערפֿאָר אָפּ בִּידְעַ ברְוקָן...

שׂוּעַסְטָעֵר בּוֹאַלִיעַ

שׂוּעַסְטָעֵר בּוֹאַלִיעַ, — צִיּוֹנוּגְלִיךְ אָוָן אָוּמְרוּיךְ, וּוּ אַיךְ, —
אוֹזָא מָוֶטְיַקָּעַ דַּו נִיסְטַדְּן קָוָצְןָגָאנָגָן,
פִּילְנְדִּיךְ דַּי גְּרוֹוִישָׁ אָוּמְעַנְדְּלָעְכְּפִיטָה הַיְנְטָעָר זַיְהָ,
בְּרוֹזִיזָק טְרָאָגְנְדִּיךְ אַיְן זַיְהָ דַּעַם יָאמָס פָּאָרְלָאָגָן.

סָאָרָא רְוִישִׁיקְנִיטָה אַיְן אָוּפְנִיָּן דִּינְגָּעָם צַו דַּעַר הַיְּיכָן,
אַיְנָעָם פָּאָלָן — סָאָרָא פָּלָאָצָן, סָאָרָא שְׁוּםָ.
קוּוִם אַיְיָן פִּיצְעַלְעָאָפָּאָרוּסָה דַּו הַאֲסָטָה דַּעְרְגְּרִיבְּכָטָם,
שְׁוַיְן זַיְהָ אַנְגָּעַשְׁטָוִיסָן אַיְנָעָם גּוֹרְלָם צְוִים... .

שׂוּעַסְטָעֵר בּוֹאַלִיעַ, בִּיסְטַ פָּאָרְשְׁוּגְנָדָן, פָּונְקָט וּוּ נִיטָ גְּעוּוֹן;
אוֹזָא צְוִוִּיטָעָע זַע אַיךְ קָוָמָעָן, אַנְשְׁתָּאָטָטָה דִּירָ.
עַמְעַץ קוֹקָט אָפָּמִירָ; אַזְוִי וּוּדִיךְ, עַר נְעַמְטָמִיךְ זָעָן,
עַמְעַץ טְרָאָכָט גְּעוּוֹים, אַזְ צְוַעַקְלָאָזָן אַיְן מִיןָ פִּירָ... .

שׂוּעַסְטָעֵר בּוֹאַלִיעַ, אַיְן דַּבְּוָ וּוּאָסְטָעֵר, אַיְן מְבָוָן בְּלֹוֹטָ.
שְׁטַעַקְטָ דַּי גְּרוֹוִיסְקִיטָם, וּוּאָסָקָ אַקְלִינִיקִיטָמָעָ טָוָם.

באנאכט באם שטורעמאדיין יאמ

די הוויכע שוינדרלענדייקע בערג, וואס האבן ניט קיין דווייר,
זוי שיומען, ווי צעווילדרוואוועט דארישטנדיקע אגערם.
עם הוריעט א פארמעסטונג צוישן לאמער און באדויער,
קאטש ביידע זינגען אינדרערעמען ניטה גאר.
ס'אייז יעדער אומכנית דא א וואר געמיישט מיט ליגן —
האלוציאינאציע, געכוריינע בעשאָס טאָקאנע.
באלד נימעס וועדען וועט דעם ווונט די אַפְנוּוֹנְטָן צו וויגן,
און די צעווילדרוואוועטקייט וועט א גלאטע בליבן ליגן:
א סאמעטן געלעגער פארן אוירינגל — לעוואָקנע...

לעבען

איין מאָל געפונגען און צוּווַיַּה מאָל פָּאֶרְלָאָרְן,
און דָּאָם גַּעֲפִינַס אַיְזַּן צוֹנִישַׁת נִימַּט גַּעֲוֹאָרְן.

ווער קָאָן דָּעַן ווַיְסַן דָּעַם גַּאנְגַּ פָּוְנָעַם צַוְּפָאָלְלָה?
ווער מעָגַן אַיְם טַרְיבֵּן אַיְזַּן ווער טָאָר אַיְם רַוְּפָן?

אלְצָדִינְג אַיְזַּן לְעַבְּן מִיטַּעַפְּעַס זָךְ קַיְמְלָטָה;
זוּוְמַעַן — נָאָךְ פִּירְעָם, אַיְזַּן פִּירְעָם — נָאָךְ קַוְּוִוִּיטָן.

ווער פָּוָן זַיְ צַיְלַ אַיְזַּן ווער אַיְזַּן בְּלַוְּזַי מִיטְלָה?
וּוְ אַיְזַּן דָּעַר אַנְהָוִיב, דָּעַר סָאָפַ אַיְזַּן דָּעַר מִיטְזָן?..

איין מאָל געפונגען און צַעַן מאָל פָּאֶרְלָאָרְן,
און דָּאָם גַּעֲפִינַס אַיְזַּן מַעַר ווֹאָר נָאָךְ גַּעֲוֹאָרְן.

וּוְ סָוּמְט אֹאָ ווֹגְנְדָעָרָה? וּוְ קָאָן גַּאֲרַ גַּעֲשָׁעַן עַמְּ,
און עַמְּ — אַלְיְגָנְעָר זָאָל נַעַרְן דָּעַם עַמְּמָ,

און סְזָאָלְן דִּי הַוְּנְדָעָרְטָעָר, הַוְּנְדָעָרְטָעָר עַנְדָּן
נִימַּט קָאָנְעַן אַן אַיְנְצִיקַן אַנְהָוִיב פָּאֶרְלָאָרְן?..

איין מאָל געפונגען, סְעַמְּיְדָעָר פָּאֶרְלָאָרְן;
טוֹזְוִינְטָעָר סָאָפַן בָּאוּגַט אַיְזַּן גַּעֲבָאָרְן.

הארבסט-נאכט

זאל זיין, ס'אייז איצט במאיריקער הארבסטן,
געוווען איז דאך אבער א זומער.
פארוואס ווע פארגנסט עס דאס הארי
און לאזט זיך באהערשן פון קומער?

צי ווילע עס איז נאך א פֿאַרגלײַך?
צי ווילע עס איז שוין א סֿאָכַָאל?
עס פֿאַלְנִין די שטערן איז טיניך
און ס'טוט ניט דער טיניך זיך סיין וואקֶל —

ער גליווערט איז נאכטיקן שוואָרץ
און בלאנקט מיט געלִיעַנָּע שטערן.
כָּאַטְשׁ מִינְסְטָן, אוֹ דֵּרְךָ אַרְטָן, דֵּרְךָ אַרְטָן,
וְאַסְפָּנְקָעָן צָוָם וְוְאַסְפָּרָן גַּעֲהָעָרָן,

וְאַסְפָּעָמָן אַוְאַלְקָן אַ רְיָוָן
הענְגַּט אַיבָּעָר פֿאַרְפַֿנִּיכְטָעָרָטָן הַעֲזָרָעָר
און קִינְעָרָן נִיט וְוִיסְטָן אַפְּ גַּעֲוִוִּים,
אַ שְׂוֹוָאַרְצָעָרָר עָר אַיז צִי אַ וְוִיסְטָר...

מענטש און אייביקיט

כ'האָב גענאנָוועט באָ דער אייביקיט אַ לְעֵבֶן —
גָּאָר אַ פִּיצְינְקָס מִיט אַ קָּלוּמָעָרְשְׁטִיקָעָר וּוּרְטָט.
קָאָן זַי מִיר עַס אַיְビָק נִיט פָּאָרְגָּעָבָן,
זַעַט מִיךְ, וּוּי אַיר סְוִינָעָ אַפְּ דָּעָר עֲרָדָה;
שְׁטוֹאָפְטָט מִיךְ, רְווִידָעָפְטָט מִיךְ אָנוּן טָוָט אַן רִישָׁעָם —
ס'הָאָסְטָט דָּעָר גְּרוּזְמָעָר אַלְץ דָּעָם קָלִינָעָם קוּם.
וּוַיְפַל ס'הָאָט דַּי אַיְビָקִיט מִיר נִיט גַּעַצְאָלָט גַּעַנִּישָׁעָם,
הָאָלָט זַי, ס'אָיז נָאָךְ אַלְץ פָּאָר מִיר אַ קָּנָאָפְעָר לְוִין... .

כ'האָב גענאנָוועט באָ דער אייביקיט אַ לְעֵבֶן,
וּוְאָס זַשְׁעָ אַיז דָּעָרְיָן אַזְוִי דָּעָר בְּעַטְּ ?
אַיר וּוּרְטָט סְיוּוּסְטָן דָּאָרָךְ אַלְץ צְרוּסְגָּעָבָן,
אוֹן נִיט שְׁנִיעָךְ אַיז בָּא אַיר קִין "פְּרִוי" אוֹן "שְׁפָעָט".
נַעַמְעָן באָ דער אייביקיט אַיז נִיט קִין גַּנְיוּוּעָ:
אַלְץ, וּוְאָס כְּנָעָם פָּאָר זַיְךְ, פָּאָר אַיר אַיךְ קָלִיבָּב.
וּי אַיז נַוְעַכְסָם צִיְּטוֹנוֹיְלִיקָעָר מִיוֹוּעָ,
רָאָטָעוּעָט דַּי אַיְビָקִיט זַיְךְ אַיז מִין לְיבָּב.

א בלוייע שוויב איז א פֿאָרְגַּלְעֹזֶרֶט שטיקל נאכט.
א גַּרְוִיְעַרְ מַעֲנְטֵש איז א פֿאָרְגַּלְיֹוּעֶרֶט שטיקל צויט.
עפָּנֶט אוֹפְּ דַּעַרְ אַלְטָעַר מַאַן דַּאַס פֿעַנְצָטָעַר,
טוֹט וַיְך אָפָּרְנִינְג פֿאָרְ דַּעַר לְעוֹאָנָעָ: „קָוָם אַרְבִּין!“

א, צו וואס?
ס' איז א שוויב פֿאָרְ דַּעַר לְעוֹאָנָע נִיט קִיְּן שטער.
פֿוֹן לְאַנְגְּ קַעַנְעַן עַמְעַצְן, זַי מַעַר אַיְם נִיט דֻּרְשָׁעַנְט.
קַוְקַט זַי, קַוְקַט אַף אַיְם דֻּרְשָׁטְוִינְט,
אוֹן, וַיְ אַמְּאַל — וַיְהִי עַר אַמְּיוֹדַל הַאֲטַגְּעַשְׂטַמְּ —
בַּאַחַלְטַמְּ — וַיְהִי הַיְנַטְעַר אַוְאַלְקַן... .

ווינטער-אפאטייע

פאלט א שניי אין דרויסן,
שיט זיך אן א מאם.
בין איך עפעס אויסן,
און איך ווים ניט וואס...

ס'אייז מיר העל און פרוילעה,
נארכנישט מוט מיר באנק.
כ'שפיך זיך, ווי א מיילעך
פונ לגענדע-לאנער.

דאך דער האר פון קומעך
לאזט ניט, לאזט ניט אט
שטאנפט אן שוואערן אומעט
אין מײַן גריינגן קאָפ.

נעמט ארום אלץ שווינדעלען
אונ און מיר אלץ ווארט.
אויגן אינליך פינטעלען
אונ דער מויעך שטארט.

וועיט פון דיביגעס זיך איך,
ס'טראקט זיך מיר, איך טראקטן;
און די וויניסטעןיט שיט זיך
און וויניסטען אוייס די נאקטן...

א פָּרְנוֹאַכֶּט

עם מערכט זיך ניט קיין ווינט,
אוֹן ס'שאַקְלעַן זיך די קריינען.

קײַן ווֹאַלְקָן איז ניטָאָ,
אוֹן ס'דוֹכֶט, אָ טְרָאָפֶן פָּאַלְטָ.

ארום — אָ שְׁעִפָּעַ זָוֵן,
אוֹן ס'זְוִילַט זיך שְׁטְרָאָלַן שְׁוִינְגָּן.

איַן הָאָרֶץ אָזוֹיְפִּיל שְׂטִילְקְנִיטָּה,
בָּאַטְשָׁ נָעַם אוֹן שְׁרִיכָּי גַּעֲוָאַלְדָּ!..

בָּאָם ווּאַסְעָרְפָּאֵל

יא, דאס פֿלייסן איז א גיינ אראפ,
און דאס וואסער ליב האט דעם אראפֿנָאָג.

אבער לויפֿן א נאלאָפּ,
קווילעָרָן זיך פֿון אָן אַפְּהָאנְג
אייז, אַפְּאָנָעָם, אויך דעם זשווואָוָן טינְך דערווידער.

געמֶט ער רויישׂן,
געמֶט ער ברוייזׂן,
האַלְעָמִינִי אִים שלעפְּט דִי נִידָעָר:

קְנָאֵל, גְּעוֹווֹי, גְּעַפְּלִיעָסְק, הַאֲרָמִידָעָר...
• • • • •

און דער מענטשׂ שטייט, קוּסְט זיך צוֹ,
און עס וואקסט אַין אִים דִי רָג.

◆ ◆ ◆

עם איז א בלאט אראָפֿנְעַפְּאַלְן פונעם בוים.
אייז שועערער דען דעם בוים אָן אִם צו אַטְעַמְעַן געווארן?
מיר דוכט, ער מעיקט עם קויים,
באַטש ער אָן אַטְעַמְ-גָּלִיד האָט אַנְגָּעוֹאָרְן...
אָ, אייבֿקֿעַט! — דו נרויער שטאמ אָז נריינע קרוין,
דו האַלְטַסְט אֵין אֵין פָּאָרְלִיְוָן בְּלַעֲטָעָר — יַאֲרָן!

א וואַלְקָנְדָל

דעָר אַוִיסְגַעַט אַקְטָעָר פֿרָאָפִיל צִיט זִיך, צִיט זִיך אֹוִים.
אט ווּערְטָ פֿוֹן אַיִם אַפְּלִינְגֶל, אַט — אַהוֵין,

אוֹן אַט גַעֲוָאָרֶן אֵין שְׂוִין גַאֲרָ פֿוֹן אַיִם אַבְּרִיטַצְעָמָטָע בָּאָרֶד,
אוֹן בָּאָלְדָ: אַפְּוֹרָ אָן פֿעָרְד אַוֹן אָן הַאַלְאָבְלִיעָס פָּאָרְט...

דָאָס ווּינְסָעָ פֿוּרָעָמְלָאָזָעָ פֿוּרָעָמָט זִיך אָן עָנָה,
וּוי סְ'וּאָלְטָן אַיבָּרָעָנְדָעָרָן עַמְּ קָונְדָעָסְדִיקָעָ העָנָט;

אוֹן אַט צַעֲרִיכָט דָעָר מִיטָן פֿוֹן אַרוֹנָן, שִׁיטָעָרָן שְׁטִיךָ טִוְיל
אוֹן סְ'זִינְקָט אֵין טָהָם אַרְטִין אַגְּרִיסָעָר ווּנְסָעָר נּוֹל...

א זומער-אוונט

שאקלען די נאסטורציעס די קעפלעך —
שטימען אינן מיט אלז,
וואסס ס'זאנט דער ווינט.

שמייכלט די ליעוואנע,
וועס פאסט זיך פאר א טיפשע,
וועלכער ס'דוכט זיך,
זוי האט לוייב פארדיינט.

און די פרעה מיט אופגעפראלטע געמאכע
קלימפערן ארין איזן קוישעך:
„קָרְגָּן! קָרְגָּן! קָרְגָּן!”

לייטזעליקע שטייען דעמאכע,
א צופרידענער — דער בארג,
מער ניט זי, די גלייטשיקע, אויז קָרְגָּן!
וואסס דער גוירל ט'זוי באשערטן!

און זי קוינן זיך איזן וואסער,
און גענימן אָפַּ דער ערֶד ...

פָוּן אָן אלְטָן בָּאַלְעָם...

פָוּן אָן אלְטָן בָּאַלְעָם קָוָמֶת צֹ מִיר אַ בֵּילֶד,
אוֹן אַיְךְ וּוֹיָס נִיטֶן, צִי אַיְךְ בֵּין דָרְפָוּן צַוְּפָרִידֶן.
עֲפָעַם הָאָט עַמְּס אָן דָעַר צַוְּטָה צַוְּפָל שָׂוִין פָאַרְשָׁפִילְטָן:
נִיטֶן קִיּוֹן אַנְהָהִיבֶן, נִיטֶן קִיּוֹן סָאָפֶן — בְּלוּוֹן חַוְּלָעַ מִיטָּן...

חָאָב אַיְךְ גָּאָר גָּעָלָעַבְטָם אִין אַזְּאָא וּוּלְטָטָה?
אוֹן טָאָקָע גָּעוּעָן, וּוּי אַיְךְ זַעַצְינֶר עַסְּ?
אלֶן, וּוָאָס פָּאָר מְנַיְּן אָוִיגֶן, קָלָאָר אִיזְׁוּן מִירֶן, אוֹ סְפָעָלְטָן;
אוֹן אַיְךְ שָׁפִיל דָעָרְמִיט זַיךְ קִינְדִּישְׁעָרֶן פָוּן קִינְדִּישְׁ...

פָוּן אָן אלְטָן בָּאַלְעָם קָוָמֶת צֹ מִיר אַ בֵּילֶד.
גְּרוּוִי אָן אַפְּגָעְבָּלְיאָקָעְוּוּט דִי זָוְנִיקָעַ קָלְרִירֶן.
עֲפָעַם אִיזְׁוּן עַמְּס אַיְינֶן, עֲפָעַם — פְּרָעָמֶד אָן וּוִילֶד.
שְׁוּוּעָר אִיזְׁוּן גָּעָפִינְעָן, וּוָאָס בָּאַטְיִימָט: פָאַרְלִירֶן...

זונ-אופגאָנג

אָפַּדְיַּיְּ רֹוִיזַּן פִּינְקֶלְטַ טַוִּי,
אָפַּדְיַּיְּ דָּעֲרַנְעַר בְּלִינְצֶלְטַ עַר —
סְ'קָוִן הָאָפְּפָעְדִּיְּ אָזְוִי
איָוְגָעֵלְעַךְ גַּעֲקִינְצֶלְטָעַ,
אוֹן פָּוּן יָאָם אָרוּטְעַ רַאְד
טוֹכִיכְטַ אָרוֹוִים אָמְבְּטִיקָעַ.
וּוְרַטְטַ צְוַנְיִשְׁטַ דָּעַר אָוְמְקוּסְאָד
פָּוּן דָּעַר שְׁקִיעַ גַּעֲכְטִיקָעַ ...

פארנאכט

איך וווײיס: דאס וווײיסע וואַלְקָנֶד,
וואָס אַיך אִיצְט זע,
עם אַיז דאס פֿעלְכֵל פֿון אַ צִינְגָּלָע,
וואָס אַין זִין עַרְשְׁטָן לְעַבְנְסְטָאג
פֿאַרְלָאַרְן חָאַט זִין מָאַמע,
אוֹן דָּאן — פֿאַרְיָאַסְעָמֶט שִׁין —
גַּעוּוֹאַרְן אַפְּגַּעַשְׁאַכְּטָן...

אוֹן דָּארְטָן ווַיְיִיט —
וּוֹס'קְט זִיך אַפְּ דָּאס פֿעַלְה,
בָּאָם סָאַמע, סָאַמע הַיְמָל אַוש —
כִּיּוֹ טָאַקָּע בְּלוֹט.
אַיז עַס דָּעַם צִינְגָּלָעָס
אַדְעַז זִין אַומְגַּלְיְקָלְעַבָּר מָאַמעָס?

ס'אַיז פְּרוּלִינְגְּצִיעִיט.
דָּעַר טָאג — אַ פֿוֹלְעָר בִּיזְן רָאנֶד
מִיט יְוָנָגָן גְּרִינְמַס.
נָאָר ווָאָס עַס נִיסְטָ אַרְיְבָעָר זִיך,
וּוְעַרְטָ מְיוֹקָעָפָּרְוִוִּיט.

ווער איז דער קונצטראכטער דא?
צי דען מאקע די זוּן?

ניין, מעז האט א ציגעלע געשאכטן;
נאך קנאפ, וואס ער האט
אף דער ערדר פארגאנסן בלוט,
האט ער נאך אפּן הייל אופנעהאנגען
טריקענען דאס פעלכֿ...

דער הארייזאנט

דער הארייזאנט —

דאָס דינע שנירעלע, וואָס צוישן וווײַיט אָז נאָגֵט,
האָט מיך אַרומגעכֿאָפֶט פּוֹן אַלְעַ זִינְטַן
מייט זְלִידְנָעֶר זְשָׁעַרְנָעַקְיִיטַן פּוֹן הַוְּגַעַרְקָעַ וְוִוְּטָן.
אַדוּויַּי, די פְּרָעַמְדָּקִיטַן, וואָס אַיְזַן צְוַונְטָרָאַטַּן, שְׂטִיקְטַּן!
וּוְיָאָל אַוך זַי, די נִימְפָּאָרָאָנָעָן פְּאָרָאָנָעָנָקִיטַן, צְעַרְיִיסְטַּן?
די עַגְעַצְדִּיקִיטַן, וואָס האָט שְׂטָעַנְדִּיקַן מיך אַנְצִיקַטַּן,
איַךְ פֵּיל זַי אַרְוָם זַיְךְ אַיְצַטַּן, וּוּ אַרְיִיף פּוֹן אַיְזַן...

דער הארייזאנט,

וואָס נָאָר אַדָּאנַט זִין דִּינְקִיעַט
אוֹן זִין עַנְגְּסִיעַט

האָב איַךְ אִים דֻּרְקָאָנַט,
האָט זַיְךְ אַהיַב אַרְוָים גַּעַטְאַן פּוֹן בְּלִוְיָעַן דָּרוֹכְזִיכְטִיקַן זַיְד
אוֹן, וּוּי אַשְׁטְרִיקָלְעַ שְׁנִירִידַט זַיְתַּף, דַּעַם טָאגַן עַר מִיר צְעַשְׁנִידַט.
איַךְ זַעַם, סְרִינְטַן בְּלֹוֹטַן; אוֹן בְּלֹוֹט דָּאָר שְׂטָעַנְדִּיקַן מָאָנַט.
קוֹם מִיט אַטְיַנְעַן איַךְ צָוֵם האַרְיִיזָאנַטַּן:
„נָאָר קְנָאָפַּט, וואָס דַּו האָסְטַן אַלְעַץ, וואָס בְּזַעַם, אַרְוָמְגַעְפְּלָאַכְטַן,
הַאָסְטַן נָאָר אַזְיַיךְ דַּעַם טָאגַן גַּעַשְׁאַכְטַן?!”...

אוֹן אַפְּנַן האַרְצַן וּוּעַרטַן אַלְעַץ מַעַר אָזְנַן מַעַר
בָּאַלְיִידְקִינְדִּיקַן שָׁוֹעַר,
לְעַמְּיִי אַ נִימְפָּאָרָאָנָעָן קִיטַן צְעַשְׁנִידַט
אוֹן אַיְנָהִיטְלָעַכְעַבַּע וּוּלְטַט אָפַּנְגַּט אָזְנַן וּוּוִיטַן...

שטיילקִינַט

וואָס אַיז שטיילקִינַט, וואָס אַיז זַיַּד?

וואָס אַ דונְגֶר אַיז, ווֹיסְט יַעֲדֶר,
ס'אַיז באָוּסְט דָּעֵר סְקִרְיוֹפְּ פָּוּן רַעֲדֶר,
ס'אַיז באָקָאנְט דָּעֵר דָּוִישׁ פָּוּן וּוְעָלָן,
דאָס גַּעַשְׂרִי פָּוּן מַעֲנְטִישׁ-קָעָלָן, —

אַכְבָּעָר שטיילקִינַט, וואָס אַיז זַיַּד?

מעַגְסְּט אַ לְעָבָן-לְאָנָגָג עַם קָלָעָר,
סְוּאָרָעָם זָאָגָן, יַעֲנָם הַעָרָן.
ס'מְעָגָן דִּיר טְוִוִּונְט מָאָל זַיַּךְ דָּאָכְטָן,
אוֹ דָו הַאַלְטָסְט בָּאָם זַיַּךְ דָּעָרְטָאָכְטָן;
אוֹן צָוָם סָאָפָּגָאָר: וואָס אַיז זַיַּד —

וואָס אַיז שטיילקִינַט, וואָס אַיז זַיַּד?

עַנְדְּלָעַךְ גְּרוּיָה בִּיסְט צָו בָּאַשְׁלִיסָן,
אוֹ מַעַ קָאָזָן עַם נָאָר נִיט ווּיסָן.
וּוְרָסְטוֹ גְּלִיכְגִּילְטִיךְ צָוָם הַאָרְכָּן;
גִּוַּיְתָ אָוִס קָלָאָגָג, פָּאָגְיָעָן שָׁאָרָכָן

אוון שוין ביזן הענער-דקרוי נאָר
הערסטוּן, ס'קלאָפֿן האָרְצַן אוון זיינער...

— ס'קלאָפֿן נאָר דָּאָס האָרְצַן אוון זיינער —
דָּאָס אִינוֹ שטילקעטֿיט, דָּאָס אִינוֹ זֵי...

אָוֹנֵט

א בְּלוּיַּע קָאַז הָאָט אִיד נָאָך קִינְמָאָל נִוְט גַּעֲזָעַן?
אוֹן אַיך הָאָב יָא גַּעֲזָעַן,
אוֹן בְּזֹוִים נִוְט, צַי סְאַיז עַמְעַם...

גַּעַשְׁתָּאָנָעַן כְּבִין אוֹן גַּלְעִיכְגִּילְטִיק גַּעֲקָוּקְטָה,
וּוְסְ'וּוּרֶט פָּאָרְבָּרָעָנֶט דָּעַר מָאָג,
גַּעֲזָוָכְט אוֹן כְּהָאָב גַּעֲפָוָנָעַן אִין דָּעַר שְׂקָעַ שִׁיְוִינְקִיט...

א וּוּנְטָל הָאָט גַּעֲקָעָמֶט דִי פָּאָטְלָעָם פָּוּנָעָם דָּעַמְבָּ,

אַנְטְּפָלְקָט עַמְּחָבָן זִיך דִי יָאָדְעָלְעָך פָּוּן הַיְמָל...

גַּעַוְוָרָן אַיז פָּאָרְגְּלִיּוֹזֶט דִי דָוְרְכְזִיכְטִיק וּוּנְטָמֶט,
די לִיְוִידְקִיט — גַּעַדְיבְּטָעָר פָּוּן אַ פּוֹלְקִיט;
אוֹן פָּוּנָקֶט וּוְ אַנְגָּעָשְׁפָּאָרֶט אַן אַוִּיסְגָּעָלְאָשָׁעָנָעָם
פָּאָרְגְּרוֹוִיטָן חָאָרְיוֹזָאנָט,
דָּעַרְזָעַן כְּהָאָב שְׁטָיַן אַקָּאָז אַ בְּלוּיַּע...

א בְּלוּיַּע קָאַז, וּוְ קָאָן עַמְּזִינְזִינְ?

אוּזְעַלְכָע זַיְגָעָנָעַן דָּאָך אִין עַרְגָּעָץ נִוְט פָּאָרְאָנָעָן!
וְ שְׁטִוִיט אַבְּעָר אַקְעָנָן מִיר, מִיטָּאָרָע גְּרִינְ-אָפְלָעָן זַי בְּלִיצָט,
מְעִוּשָׁעוּדוּדִיק אוֹן לְאַנְגָּזָאמֶטֶן עַק זַי פָּאָכְעָט...

זיעע, עם איז דאך זי — מײַן שאכטס גרווע קאייז
וואס איז זי מיטאמאל געווארן נאָר אָ בלוייע?
און ב'ווים ניט, וואס דא איז:
ס'אייז אויסדוכט דער קאָלור, צי די געשטאלט — אָ טאָעס...

איין מאָל איז מיר עס נאָר געשען,
איין רעגעלאָ איך האָב אָזוי געוזען,
און מײַן זיסאָרֶן האָט אָפּ אַיבִּיס עס פָּארנוּמען.
און בלוייע, בלוייע קאייז! איך זע זי נאָר בֵּין הײַנטַן:
אן אויסטערליישׁ קאייז, וואס שפֿוֹילַט זיך ניט מיט מײַן,
וואס גאנזועט ניט קיון פְּליַישׁ און קריַיכַט ניט אָפּ די בִּוםער...

מענטש קעגן דער זיין

קינדהייט

שטייט נאך ערנגייזווע א שטיבל,
אוון דערביין: א בוים מoit באָרֶן
דרויט אָפּ דֿרְעַד אַלאָנגַן שאָטַן
ארום זיין געקָרְבַּטְן שטאמַן.

העל געווען אמאָל דאָס שטיבל,
אייצטער איזו עס גרווי געוואָן.
אָפּנְשַׁנְדָּן זיך די שינְדַּלְעַן
האָבן פון זיין אלטַן דאָך.

פונְדַּעְרוֹוִיטַּמְּנס קלְאָר אִיךְ זעַם,
פָּזְן פָּאָרְצִינְמְּנס אַלְאָז אִיךְ חָעֵר נאָך
וּוְיַם בִּילְט אַהוֹנְט אַטְּרַבְּיַעְר
אָפּן גָּאנְעָק, וּוְאָס אַיז גָּרוּן,

און אין לויפט טע שוועבען שוואַלכָּן,
טרָאנְן וווערעלעָך אִין שנאָבל
פָּאָר דֵי שְׂוֹועָלְבָּעָלְעָך דֵי קְלִיּוּנָע,
וּאָס דָּעָרוֹוָאָרטָן זַי אִין נָעַסְתָּ...
.

כ'וווים ניט, וו כ'האָב עַם גַּעֲנוּמָעַן,
און פָּאָרוּוֹאָס כ'מוֹ אָזֶי טָראָכָטָן,
נָאָר בֵּין זַיְכָּעָר זַיְנָן מִיר דָוָכָט זַיְד,
אוֹ דֵי נָעַסְתָּ אִין מַעַר נִיטָּא...
.

יְרוֹשָׁע

„וואַס ווילסטוּ דעַן, מײַן קִינֶּד, דָּאַס טַעַלעַרְלַ פֿוֹן הִימָּלָאָ!“ —
פלעגט אַפְּט זִיךְ בִּיוּעָרָן אָפְּ מִיר דֵּי באַבָּעַ.

געוווען אוּזְ קַלְאָר מִיר דָּאָן,
אוֹזְ ווֹאָס דַּעַר הִימָּלָאָין, אִיךְ ווֹוִס גַּעֲנוֹוִ;
נָאָר סְטַעַלעַרְלַ... דָּאַס טַעַלעַרְלַ, ווֹאָס אוּזְ עַפְּ?

געשטערבָּן אוּזְ דֵּי באַבָּעַ שָׂוִין פֿוֹן לְאַנְגַּן,
אַ זִּין אַנְדרָעָן דַּעַר הִימָּלָהָט פָּאָר מִיר באַקּוּמָעַן,
נָאָר בְּלוּוּ דָּאַס טַעַלעַרְלַ אוּזְ לִיבְלָעַךְ-אָוְמָלָאָר, ווֹי אַמָּלָ...
כְּזֹאַלְטַ זָאָן, סְאָזְ דָּאַס טַעַרְסְטָעַ,

וֹאָס סְאָזְ פָּאָרְבָּלְיָבָן פֿוֹן דַּעַר באַבָּעַן...
...
...
...

צִיִּיט

געבעלעט האט זיך מיר:
איך טרייסל אויס פון זיינער מינען דיא שעפונדעט.
שיטן זוי זיך, שיטן זיך אן אופהער,
בא דיא פים מינגען — א קופע דראיב...

ווענדער איך זיך:
אווא פיעצלע דער זיינער,
באטל ווערט ער אין מײַן קלײַינער דלאנייע.
ווײַ זשע קאן עס אזווי פיל אין אים אָרְטִיכָן?

היב איך א בעפונדע אוֹף און איך באטראכט זיך
זע איך: ס'שטייט אין איך אוֹיך
עמצעער, אוֹא ווי איך, און טרייסל אוֹיס א זיינער,
און סע שיט און שיט זיך אן אופהער
אוֹיך פון זיין זיינערל דראיב...

ווענדערט ער זיך:
אוֹא פיעצלע דער זיינער,
באטל ווערט ער אין זיין קלײַינער דלאנייע.
ווײַ זשע קאן עס אזווי פיל אין אים אָרְטִיכָן?

היבט אויך ער אופּ א סעCONDע און באטראכט זי,
זעט ער: מ'שטייט אין איר אויך
עםצעער, אוזא ווי ער (ווי איר), און טרייסלט אויס א זינגער,
און סע שיט און שיט זיך אין אין אופּהער,
אין אין אופּהער! אין אין אופּהער! אין אין אופּהער! — — —
ווײַס אַיך נִיט, אֵין וועַלְכָן זִינְגָּר וּוֹוִינְט דַּי אַיְבִּיכִינְט.

א באנק אין גָּרְטֶן

א דאלעדר און א יוד.
נאך יעדן אס — א פינטַּל.
צוווי נעמען עם באטיטַּט,
און יעדער נאמען איז א מענטש.

די באנק איז אינגעזונקען ביוז דער העלפֿטַּט.
עם האט די צייט איר ברעט צערונצְלַטַּט.
דער דאלעדר און דער יוד קוקן אַרוֹוִיס...

ווער זינגען זוי?
ווער איזו דער דאלעדר, ווער — דער יוד?
וואו לעבן זוי און ווי — באזונדרער צי אינגענעם?

וואו מאָדען איזו, ווען אויך די ליבע האט,
פונקט ווי דער טויט, אן אַנדענְקְטַּאַוּוֹו...

מענטש קעגן דער זונ

וואו זאל מען איזוינס פארדשטיין?
וואו א גרוועע שיסל ביטטן קליען,
און איזויפיל היין, איזויפיל שיין!
אוו עס מענעלעך דען? ווי קאן עס זיין?

פון מיטן קינדרהיט אן אויר זע דינן נאנג.
זינט ב'גערענץ זיך, מוט מיר שטענדייך באנק,
וואס איך קאן ניט אנטקון דיך גראָה,
און די נרעטען קלאָרקייט בליבט אַעלער סאָה...

איין א גרויסן וואָלְקָן ביסט אַריין.
פון די זיטן צוינע פינגערט זיך דינן שיבין.
און או ווועט אַרוּס באָלְדָן דער גרווער ציך,
וועטטו באָטיש באָמְעָךְ מיר?

פארגעסונג

פארגעסן איך דײַן ניגֶן האָב —
דעם שענסטן אָפּ דער וועלט!
פארגעסן כ'הָאָבּ דײַן ווונֶר פֿוֹן קָאָפּ,
דעם שׂוועֵבּ פֿוֹן דִּינְעַה הענט...

פארגעסן דִּיךְ, פֿאָרְגָּעָסְן דִּיךְ
כ'הָאָבּ בַּיּוֹ דְּיַין לְעַצְמָן שְׁטוּרִיךְ;
אוֹן, דִּיךְ אָזְוֵי פֿאָרְגָּעָסְנְדִּיךְ,
פארגעסן האָבּ אַיךְ זִיךְ...

גוירל

מושיע אלטמאנען

כ'חאָב געוזכט דיך אַין דער גאנצער שטאט;
אַין אַיִן אַלְקָעֶרֶל בְּלוֹזִי נִיט אַרְיָינְגָּעָקָומֶט,
בִּיסְטוֹ דַּאֲפָקָע דַּאֲרָט גְּעוּזָן...

גוירל מײַנְעָר, גוירל!

בֵּין אָוּוּל אַיך זָוְן דַּיְך אַיְבָּעֶר דַּעַר וּוּלְטַט,
אוּמְעָטוֹם גַּעֲנָאנְגָּעָן אַיז מִיר דְּבָרִי גַּעֲשְׁתָּאָלָט פָּאָרוֹוִים,
דַּאֲרָט אַין עַרְגָּעַ בִּיסְטוֹ נִיט גְּעוּזָן...

גוירל מײַנְעָר, גוירל!

הָאָב אַיך אַפְּאַרְמָאַטָּעֶרֶר אַרְאַפְּגָּעָלָאָזָּוּט זַיְד אַף אַשְׁטִיָּן —
מִיד פָּוּן שְׁטָעַנְדִּיך זָעַן דַּיְך פָּוּנְדָּרוּוּיט,
מִיד פָּוּן טָאַמְיד נָאָר בָּאַשְׁאָטָנָט זַיְן, אַנְשָׁטָאָט — בָּאַשְׁיָּינְט...

גוירל מײַנְעָר, גוירל!

זַיְן אַיך אַף אַשְׁטִיָּן, אַגְּרוּיעָר, דַּאֲרָט אַהֲרָטָעֶר, פָּוּנְקָט וּוּי עָרָן;
שְׁטָעַנְדִּיך נִיט גַּעֲפִינְגָּן אַיז אַשְׁוּעָרָעֶר גַּזָּאָר,
שְׁטָעַנְדִּיך מוֹזָן זָוְן אַיז אַלְזָוִן...

גוירל מײַנְעָר, גוירל —
זִסְעָר גַּוְיָּרְלָה...

איך און דו...

אין די בראנזענע פארנאכטן,
ווען גבעוין ס'ווערט די רוי,
גוט איז איז דאן צו טראכטן;
„ווער בון איך און ווער ביסטו?“

אף דער וועלט איזיפיל וועלטן,
יעדרע מענטש — אָ גאנצע וועלטן;
ס'וכט, או אפט, און דאך נאָר וועלטן
אונדו אָ צוּוִיתַנְס וועלט געפעלט.

טאָ ווי קאן עס דען געמאָלט זיין,
דו זאָלסט זיין מיר איזוי נאָנט?
איך בין ניט ווי כ'האָב געוואָלט זיין,
ניט ווי איך האָב זיין געקאנט;

דו ביסט ניט ווי כ'האָב פאָרטראָקט דיֶך
ערגעיזיווען און ערגעיזוֹג,
טאָ פאָרוֹאָס ווע פֿאָרט אלֵץ ס'טראָקט זיך;
ווער בין איך און ווער ביסטו?..

יעדרע שאָטַן איז אָ בענקען
נאָך דער שניּן, וואָס איז פֿאָרְשְׁטָעלְט.

דזירעס

...וועיל אליז, וואם האסט א לעבן-לאנג געטראכט,
אייז נאָר א צוֹגְרִיּוֹתָנָג.
דיבַּן מֵי בָּאתָג, דיבַּן אָפְרוּ בָּאֶדְרָעָנָאָכָּט
אייז נאָר א צוֹגְרִיּוֹתָנָג.

דאָם פְּלָאָרָע וּוֹאָרָט, די הַעַלְע פֿרִיד, דָּעָר גּוֹטָעָר מִין
אייז נאָר א צוֹגְרִיּוֹתָנָג;
אוֹן אליך בֵּין דֵיר,
אוֹן אליך נאָר דֵיר
אוֹן דוֹ אלְלִין
זַיְנָעָן אֲ צוֹגְרִיּוֹתָנָג.

וְאָם זַוְכְּסָטוּ אליז נאָר אַיְבִּיקְעִיטָן צֹ פָאַרְשְׁטִיּוֹן?
פָאַרְשְׁטִי די צוֹגְרִיּוֹתָנוֹן!

וואו זשע זאל מען ניט געדענסקען
דאם, וואם אונדז אמאָל באהעלט?

וואו זשע זאל אייך ניט אליע טראכטן,
או עס מוז איזא נאָך זיין,
וואם נאָך אַיר אִין די פֿאָרְנָאָכְטַן
מוז מען בענטען, וואו נאָך שְׁנֵי?

קָאָן דָּעַן זַיִן, אַיְךְ זָאָל נִיט אֲגַעַן
דאָם, וואָם לְאֹוֹת מִיקְּ נִיט צְרוֹוּ?
פֶּלְ אַיְךְ, אוֹ אַיְץְ בֵּין פֿאָרְאָנְעָן,
חוֹזְ אַיְךְ טְרָאָכְטַן: "וּוְעָרְ בִּיסְטוֹ?"

פָעַנְיקִם

שְׁרַעֲלֵלֶךָ אָזֶן נָאָךְ אֹוִיסְרָאָטוֹנֶגֶג צָו זָוְכֶן גְּלִיֶּק —
וּוַינְדָּעַלְעֶךָ צָו טְרִיקָעָנֶעָן אָפֶן טְלִיעַיְשְׁטָרֶיךָ
אוֹן צָו טְרָאָכֶטֶן, אָזֶן דְּעֶרֶגֶתֶר נָעַם
שְׁמַעְקָט אָזֶן קָאָלְטָן צְיוּבָעָרְדוֹוָאָרטֶן: „פָּאָרְגָּעָס!“...

פָוָנוּם אַשֶּׁן, פָוָן שְׁטוּבֶן, פָוָן בְּרָאָךְ אוֹן בְּלָוֶט
כָּאֶפֶן אַרוֹסֶן אַגְּנַזְגַּעַבְלִיבְעַנְעַן מִינְוָטֶן,
הַיִּים אַיר וּוְאַקְסֶן — וּוּעָרֶן שָׁאָן, מַעַסְלָעָם אוֹן יָאָר,
מְעַנְטְּשָׁנְ-לְעָבֶן, דְוִיעָרֶר פָוָן אַדָּרֶה,
אַיְוִיכְנִיטֶן, אַוְמְעַנְדְּלְעַכְקִיטֶן, אַיְינְסָאָפֶן —
מִיטֶן אַנְיָעָם אַנְחָהִיב פְּלָעָט דָעַם סְאָפֶן!

גרוייע פיגל

גרוייע פיגל זינגען אויה,
און עפֿשער בעסער נאך פון די קאָלירטע.
סאָלַאָוַוִיַּעַן ריבִּין זיך ניט פְּלִיעַן הוֹה,
לאָרְכֶּן קְרִינְזֶן אָום, פָּוּן זַיְעַר אַיְינֶן לֵיד פָּאָרְפִּירְטָע.

אוֹזְוִי פָּאָשָׁעַט, דּוֹכְטַּזְיָה, אִיז עַם צָו פָּאָרִישְׁטִיָּן,
אוֹזְוִי שָׂוָעָר אֲכָבָעָר — עַם שְׁמַעְנְדִּיק צָו גַּעֲדָעָנְקָעָן.

וועלן זיין כ'וואָלט...

וועלן זיין כ'וואָלט, ווי די וועלט
אייביך אלט און אייביך יונגע,
מייט אָן אויג א גאלדענעム
איין בּוּזַעַן שטערן...
הערן זאל איך ווי א פולט
יעדען קלאנג און יעדען קלונגנַען,
אופגעמען מייט א לִיבְכַּת הָרֶץ
אייטלעך ווערן און ניט-זוערטן...

וועלן זיין כ'וואָלט, ווי די ערַד
אייביך רײַף און אייביך יונגע,
אן אָן אָפְּגָּחָר אָמְקָרְבִּין
ארום א זונקּוּלַּן.
ווי איך זאל ניט זיין באַהעלט,
דאָרשְׁטַן זאל אֵיך נאָך אַפּוֹנָקַּעַן,
אונַ אַלְיוֹן א זוֹן כ'זָאָל ווערַן,
ווען ס'איַן טוֹנְקָה...

כעוזבן-האנעפעש

שטראה מיך ניט, געדאנק דערחויבגענער,
האלעמעני מינן ווילען שוואכער איז פון שטאָל,
האלעמעני דו אלעמאָל מוזסט גלייבן מיר,
או א שטארקער כ'בִּין געווען אמאָל...

דאָך איך פויז זיך ניט אין בלאנקע פערערן —
כ'לעזז מינן אויסען זיין איזעלכער, ווי ער איז!
אופרייטיך צו זיין איז מעגלעך יעדערן,
עכט זיין וויכטיקער איז, ווי צו זיין א ריז...

פריד

אויסגעשפּרייט איבער מײַן לֻבען אַירע פְּלוֹינְגָּל,
אוֹן אַרְפִּינְגָּה אֲקָט אֵין הָאָרֶץ מִיר אַירע נָעָנְלָה,
טְרָאָגָט דֵי פְּרִיד מִן אֵין דֵי חַיָּכָן,
וּוֹ אֵן אַדְלָעָר טְרָאָגָט אַהֲזָן...

הַוִּידָּעָט זִיךְרָה דֵי וּאָרְצָעַמְּרָטָה, וּוֹ אַוְאַלְקָהָן,
שְׁוּעָבָה אֵיךְ, הָעָנָגְנָדִיק אֲפָה רַוְּבָּעִישָׁע נָעָנְלָה —
טְרָאָגָט מִיךְ, וּוִינְגָט מִיךְ, וּוֹאַרְפְּטָה אַוְן טָאָרָעָט...
פְּרִיד הַיְבָט אָוָפְּ אַוְן פְּרִיד טָוָט וּוֹי!

◆ ◆ ◆

ווען איך האב דעם מינדרסטן טאָעס,
ווען ב'אגנוי א שווערן גראַין,
וע אין דעם איך א באָווינן,
או א נראָדער עמעס דאָ אין.

דאָה, ווען פֿרְנִי כ'בֿין פֿון אַ פֿעלְעָר
(מעג מיר זיין דאן גְּרוֹינְגֶּעֶר, הַעַלְעָר),
טְרָאָכְט זִיר: עֲפֵשָׁעֶר סְמַכְתָּא
או מײַן עַמְעַם אַיז פֿאָרְגְּרִיעְזֶט?..

די טראפערן

מוניש טויף

בָּא אֶן אַלְטָן דֻּעָמְבָּ אִין גַּארְטָן
— אֲ צַנְיָנִינְעָרָן וְאוֹרְפָּט קַאַרְטָן —
טַאַשְׁתָּם, טַאַשְׁתָּם אַיְבָּעָר אָוֹן לַיְגָט אָוֹים:
...וּוְעָנָן... אֲ קַאַזְיָאנָעָ הַוּזָן...
צַיְ אַקָּרְטָן! צַי נַאֲרָ אַקָּרְטָן!
צַעַ נָאָר, וְוַעַס וּוְוַיַּוְיָד פַּרְטָט...
צַעַןְיָן, קַרְאָסָאָוּטָשִׁים מַיְנָעָר, וּוְיסָן:
— סְמִינְיָט אֲ בָּרוּוֹ פָּוּן מַאלְקָעָ צִיְילָעָם —
נוּוּוּסְטָן נַאֲרָ גַּוְטָעָ נַעֲכָת גַּעֲנִיסָן,
נוּוּסְטָן נַאֲרָ הַעַלְעָ מַאֲרְגָּנָס צִיְילָן...
—

— יא, דו האסט טאקע אויך סאניט,
וועטלכע זוכן אלז דיבין ראה,
אוון פארשוווארטן דיר דאס פאנעם
זוייער נליך אוין אוון האנאע....
ההייב אראפ אוון נעם א קארטן.
הحيיט ויך פאר דער געלער באודרי!
ס'גיינע טאג, עס מאכט א ווארע
פאנר ביזן דער מילעך קארע.

צוויטלעך, דרייטלעך און א פויער;
אדלאָר, איך דייך באדוויער,
אבער כ'מווע דעם עמעס זאגן:
— ס'קומט א טאג, וואס זאל ניט טאגן —
ס'קלעפֿט דאס בייז צום מײַלעך פֿיק!
יא, אָפּ אָומְנְלִיךְ האָסְטוֹ גַּלְיכְּט..."

קענען זווע עם טוט א פֿינְקְל
ס'פֿאַלְשָׁע גַּלְדְּ פֿוֹן אָוַיְרְדִּינְגְּ.

◆ ◆ ◆

פארשטער ניט מײַן נארישן כאָלעט
מייט קָלְגָשָאָפֶט, ווֹאָס פָּאָסֶט פָּאָר דָּעַר ווֹאָה,
אוֹן שְׁיוֹל נִיט דֵי אָוּמְקָלָאָרָע שָׁאָלוֹן,
צַוְּ מָאָכְן אַיְוִן יָאָדָעָל קָלָאָרוֹ!

כאָטְשָׁ ס' אַיְזָן אָזְוִי פִּיל שְׂוִין פָּאָרָאנָעָן,
איְךְ ווֹיִם, אוֹ דָעַר אַיְמָעָר נָאָךְ פָּעַלְתָּ.
געַטְרִיוּסְלָטָע פָּוּן הָוָרָאָגָאנָעָן,
אוֹנְדוֹזְ פָּרָעָמָד אַיְזָן אָרוּסָעָ וּוּעַלְתָּ...

איְךְ קָאָן דָּרָר נִיט, בְּרוּדָעָר, דָּעַרְלָעָרָן
דָּעַם נָאָרִישָׁטָן קָלְגָוָן גָּעֲדָאָנָךְ:
פָּאָרוֹאָס אָזְוִי טְרוּיְעִירְקְגָעָרָן
זַיְךְ בִּינְגָט צַוְּ דָעַר עָרָדְ רַיְפָעָ וְאַנְגָּ...

פארשטער ניט מײַן נארישן כאָלעט —
דָעַם גָּעַלְעַכְסָטָן מָעַנְטָשְׁלָעָבָן זְכוֹם.
איְךְ ווֹיְל נִיט, איְךְ אָנוּוּרָן זָאָל אִים —
דָעַר אַיְבָּוּקִיטָּס אָוּמְקָלָאָרָן גָּוָסָן!

יעיצערטאָו

מורמלט מיר אַרְיֵין אַין אוּרֶר מִין בִּיטָּאָבָן:
„אלע בִּיזַּע וּזְוֹנָס פָּוּן דָּעֶר וּוּלְטָ פָּוּנְקָט שְׁלָאָפָן,

וּוְאָךְ עַם זִינְעָן נָאָר דִּי גּוּטָע.
טוּעָן זַי בְּלוּזָ גּוּטָם. אַוְיךָ דַּו טָוָן!“

גבָּ אַיךָ זַיְךְ אַ רִים אַרְאָפָּה פָּוּן מִיןָן גַּעֲגָעָר,
אוֹן מִיטָּה אַרְטָעָר אַעֲנָנָעָשָׂפָּרְטָעָנִיטָּ פָּוּן אַ יְעָגָעָר,

אַ צְעָכָרָאַסְטָעָטָעָר אַיךָ לְאָזְזַיְךְ לְיוּפָן
איַן אַ חִיצְיָקָן גַּעֲיָנָג נָאָךְ מִינִיסִים-טוּוּוִיטָם...“

איַל אַיךָ, וּוְדָעֶר עַרְשָׁתָעָר שְׁטָרָאָל פָּוּנָעָם פְּרִימָאָרָגָן,
זַוָּה, וּוְמִין גַּעֲגָעָרָטָעָר יַאֲגָדְ-פָּאָנָג לִינְגָט פָּאָרְבָּאָרָגָן;

גְּרִיאָתָ כְּבִין דָּוְרָכְזָוְלְוִוְיפָּן אַוְמַצְאָלִיקָעָ מְבִילָן,
אוֹיְסְצְזְוִיסָן מִיןָן גַּוְתָּה אַרְצִיקִינְטִ-פְּנִילְזָן...“

כְּשִׁפְ�וָה: אַיךָ מוֹזָה, אַיךָ מוֹזָה זַיְךְ צַוְּ מִיןָן פָּאָנָג דְּעַרְקְלִיבָן.
אַ, מִיןָן הָאָרֶץ — מִיןָן פְּנִילְזָן-טָאָשָׁ, זָאָלְסָטָ נָאָר נִיטָּ לְיוּדִיק בְּלִיבָּן!

אָפָן קַוִּיצָע שְׁעֵל יָוד

עלוי שעכטמאנען

אָפָן קוֹיְצָע שְׁעֵל יָוד —
אָפָן שְׁפִּיעַז פּוֹנָעָם פְּצִיעַלְעָ אָס —
אָט דָּעַם נַאֲדַלְשָׂן שְׁטָאָר,
וּוּ אַ מַּילְבַּ-שְׁפָוָר דַּי קַלְיָין,
הָעָנָגֶט אַ רְיֻוקָּע וּוּלְעָלָמָן
יָאָמָעָן, וּוּלְדָעָר אָזָן בָּעָרָג,
וּוּאָרָעָם, וּוּלְפָיָיש אָזָן מַעֲנָטָש,
טָרוּיִם, מַאֲמָאַשָּׁעָם אָזָן וּוּגָנָטָש.

אָפָן קוֹיְצָע שְׁעֵל יָוד —
אָפָן קוֹיְסְ-קוֹיְסְ-פָּאָרָאָן,
אָפָן מַאֲנַצְיָינָן קַנְאָפָּ
צְוֹוִישָׁן זַיְנָן אָזָן נִיטְ-זִינָן,
וּוּ אַ פִּידָּל כְּהָעָנָג אַוָּת,
מִיְּנָן צְעָרוֹדָעָרטָן מָוָת,
אָזָן עָרָהָעָנָטָן אַזָּוִי פְּעָסָט
אָפָן קוֹיְצָע שְׁעֵל יָוד!

ג קוֹיְצָע שְׁעֵל יָוד (קוֹצָו שְׁלַיְוד) — דָּס שְׁפִּיצִיקָל פּוֹנָעָם אָס יָוד.

פונעם קויצע שעל יוד,
וואו ס'אייז אלען הוילע טאר —
וואו ניטא ס'אייז קיון ארט
פאר ניט-איישער אונז נישט,
פאנג ארוויס איך דעם זין,
וואס באראזקעט מיטן בלוטן:
גרעטען גרווילקעט שטוויט איזין
אין איין קויצע שעל יוד...

אָפְשִׁיֵּד

זאג מיר ניט, ווועסט קיינטאל מערכ זו מיר ניט קומען,
ווענן האבן ליב צו טרייבן שפאס!
אפטט האסט זיך איזן וויטטטער וויט פארונומען,
און צוריינגעקומען ווידער אָפְ דײַן גָּס...

ווערטער, וועלכע מײַנען זיין אַ נײַדער,
זײַנען נאריש, ווי אַ גִּנוּעַ-שְׁפָרוֹך.
ויש אַראָפֶּ דעם שטוויב פון דײַנע קליידער,
דאָס, וואָס האָט דיר צונגענסן זיך, פָּאַרְזוֹן...

באם פאלשן ווועג

פארזונקענע טרייט אינעם זאמד —
פארזייעט, פארזויישט און פארשאטן...
צו וואס האט געטיזנט אוז אאנגע,
וואס טראטעןדייק, זיך האט פארטראטן?

עם האבן גענארט זיך די פים,
וואס האבן געצייבנט די סליידן.
סע שמארט יעדע שפער, ווי א בים
פון דעם, וואס האט ליב צו פאראטן.

ניטא די ניטנייטיקע טרייט,
די שפערן — פארזוייעט מיט זאמדן.
איין זאך מער ניט האט זיך פארהיט:
דען ווייטעך פון סייכל פארזאמטן...

אויסניכטערונג

דער רוייך פֿאָרגנִיט.
אַ ווּילְעַ בְּלוֹז — אָוּן עַר נִיטָא אֵין.

דער שאָטֶן אֵין דָאָך אָוִיך נִיט מַעַר,
וּוְ נִאָר אַ שׂוּוֹאַרְצָעַר טָאָעַם.

היענט ווּאַס אֵין ווּעָרט
דער שאָטֶן פָּוּן אַ רְוִיך? ..

איינדרוק

הערסטט אמאָל באָנאָכט,
עמעץ נויט פֿאָרְבִּינְ דִּין פֿעַנְצְּטָעַר,
אוֹן דֵּיר קֶלְגֶּעָן זֶינְעַ טְרִיטַט,
וּוְיַ עַר זַיְן וּוְאַלְטַ שְׁטָאַרְקַ פֿאָרְצְּוּוֹיפְּלַטַּט,
וּוְאַסְ עַר נַיְטַ, וּוְהַוִּין עַר נַיְטַ.
בָּאַלְדַּ האַסְטוּ עַס שְׂוִין פֿאָרְגְּעַסְן.
אָבָעָר, וּוְיַ נַּיְטָא קַיְן שְׁלָאָפַּ...
...

רעלמיןיסטעןץ

אוון בייז הינט עס טרעפט נאר, או זי אלטע ווונדען
עפערנען זיך ווידער, וווערן אַנְגָּעָצָוֹן.

שטייט אוף איין זיקאָרֶן א געשענדטע פּוֹילִין,
דעם געדאנֶם פֿאַרְקְּלָעָמֶן קְרֻעְמָאַטָּרִיעְגְּרוֹלִין...

איין אַזְעַלְכָּעַ רַעֲנָם אַלְעַ גְּלִידָעַר שְׁפִירָן,
אוּס נַעֲמָת אַשְׁטוּרָעָם רֵיסָן דִּי גַּהְיָרָן,

עפערען עפָנֶט אַוף זיך, עפערען ווּרְטָט פֿאַרְצְּזִינְגָּן —
האָקט זיך אָפְּ דִי וּאָרְ מִיר, שְׁלִיסָן זיך דִי אָוִיגָּן:

כִּזְעַ אַיְדִּישָׁ גַּעַלְיָן אַ פּוֹילִישָׁ שְׁטָעַטָּל,
טווֹוִיט דִי טְרָאָטוֹרָן. וּועְר זָאֵל זְוִי בָּאָטוֹעָטָן?

פְּלוֹצָעָם הָעָר אַיך רְעַדְעָר — סְקוּמָט אָן אַ לְעוֹוִיעַ —
שְׁרַיְעַנְדרִיסְטָר וּוּיטָעָק, דָאָך מַע הָעָרָט נִימָט שְׁרַיְעַן...

אַיְטָלְעַבָּר בָּאָגְלִיוּטָר שְׁטוּמָ פּוֹן צָאָר אוּן שְׁרַעַק אַיזָּן;
גְּרוֹיְלִיך לְאַנְגָּזָאמָט טְרַעְטָן פָּעָרְד אַין שְׁוּוֹאָרְצָעָ דְּעָקָעָם —

!אָפְשֵׁנִי פָּאָרֶן טֹוִיטָן: נָאָר נִיתְמָאָן קַיְוָן טְרוּיָסְלָן...
טְרָעָטָן זַיְוָן פָּאָרְגָּלְיוּוּעָרט — נְיֻיעָנְדִּיקָעַ מְיֻיסִים...

פְּלֹצָם פְּלִיט אֶן שְׁטוּרָעָם, סְבָרַכְתָּ אָוִים אֲ גַעֲוִיטָעָר,
דְּדוֹנָרָם נְעַמֵּן זְעַצֵּן, שְׂוִיבָן זִיךְ צְעַשְׁיטָן,

פערדר וווערן דערשראָקן — נעמַן לויפַן, יאנָן,
אוֹן די שׂווארֶץ דעֲקָעָם, וואָס אָפַ פָּעָרְד אָוָן ווְאָן,

היבין זיך, וויליגל פלאטערן אונ פאכען...
אָאַן דער אָנְגָּלָע ט'זִיך אָן אָקָס צְעַבְּרָאָכָן

ההפקט זיך דער וואנן אפ איין זויט געבעוינן.
און א רaad נעלאלצט האט, איזו אראפנעלוויגן.

אוון די פערד ציעוועט, טירעפדייך זיך טראאנז, אוון מעלאוועים לויפן, קאנען ניט דעריאאנז....

הַנְּגָעָן נִתְדֻּרְיָאָן

ב' ליליב אלין אין געסן, ב' טוליע צו מײַן שטערן,
צ'ו דעם סלופ דעם קאלטן פון א נאַס-לאָם טערן,

אוון איך הער די וואלטנעם אוון די שטיינען ער שרייען: „העוועל, ווער א קאיין פאר דיין ברודער קאיין!!“

די עטלעָר

דאָס روיטע היטעלע גויט דורךן וואַלד,
אוֹן ס'גִּיט אַיר שְׁאַטֵּן נָאָר,
וּוֹי אַבָּשִׂיצְנֶרְקָעָר יְעָגָעָר,
נָאָר עַס אַיְזָן אַיבָּעָרִיך —
דָּעָר גְּרוּוּעָר וּוְאַלְהָ, עַר אַיְזָן שְׁוִין אַלְמָט,
עַר לִינְגָט מִיט אַפְּגָעָטָמְפָטָע צִיּוֹן,
אוֹן דָּרָעָמְלָט אָפּ וּלְיָן מַאֲרַגְּנָעָלְגָעָר.

די באָבע ווֹארט אַיְן בעט
אוֹן טְרָאָכְט, אוֹן טְרָאָכְט, אוֹן טְרָאָכְט:
„גִּיטָּא דָּאָס روיטע היטעלע,
גִּיטָּא דָּעָר וּוְאַלְף,
וּוֹי זְיַנְעַן זְיַי עַס בִּידָעָ?“
איַךְ פְּרוּוּ אַיר עַנְטָפָרָן,
נָאָר כְּהָעָר, מִינְן עַרְשְׁתָּעָ כָּאוּוּרְטָע —
דאָס روיטע היטעלע ווּעָרָט אַפְּגָעָבָרָאָכְט:
„וּוֹעֵר אַיְזָן עַר עַס? וּוֹאָס דָּאָרָה עַר דָּא,
אַט דָּעָרְדָּא פְּרָעָמְדָּר, פְּרָעָמְדָּר זִירָעָ?“...

דער זידע

צו ביסעלעך, צו ביסעלעך —
אוון ס'זערט א פול-פֿול שיסעלע.
פארשטייסט, מײַן קינד, פֿאָרְשְׁטִיסְט?

ווען מע פֿאָרְלָאָזֶט דאס ווונעלאַע,
בליעיבט עַלְנֵט ס'זּוּיִיט צִינְגְּלָע.
(בְּאָמָּה אֲנָהִיב — שְׂוִין פֿאָרְאָט!)

א טראָטְעַלְעָע, א טראָטְעַלְעָע.
אָה ווען אַזְיסְגַּעַטְרָאַטְעַנְעָע,
עם טראָפְט, מע בְּאָנְדוֹזְשְׁעַט גָּאָר.

מע ענדערט זִיךְ, מע ענדערט זִיךְ,
מייט פֿרִידְעַן מע פֿאָרְבְּלָעְנְדְעַט זִיךְ,
אוון וואָס גַּעַוּעַן, מע בליעיבט.

דָּאָס יִנְגְּלָע, דָּעַר דָּעַרְזָאַקְסְּעַנְעָר,
דָּעַר זָאָפְּן בְּלִיכְעָרִי וּוְאַקְסְּעַנְעָר —
איין זָעַלְבָּן בענְקַשְּׁאַפְּטִיךְרִיּוֹן.

די צוקונפְט, די פֿאָרְגְּנוֹאַגְּנוֹהַיִיט,
די מענטשְׁלָעַכְעָע פֿאָרְלָאַגְּנוֹעַן-קִיט
זַיִן בִּינְדָן אַלְץ צּוֹנוֹף.

הית אפּ, מינן פינד, דינן שטעגעלאַע,
פארגנעם ניט קיון איין רעגעלאַע,
או וועג איז אונד א הימ.

זו ביסעלעהַ, זו ביסעלעהַ
עם פילט זיך אן דאס שיסעלעהַ,
אונ פולקניט הוועזין שווער...

◆ ◆ ◆

און וווען דער טאטע זאל ניט געווען קויפן
קיוון ציגעלע אפּן מאָרָק,
וואָלט דאָך ניט פֿאַרְצּוֹקֶט עַם די ווילְדָע קָאָז,
וואָלט דאָך דער בִּיּוּזֶר קָעָלְעָוּ ניט גַּעֲבִיסּוֹן,
ניט גַּעֲמִימַעַסְט וּוואָלְט דער סּוֹקָעָוָאַטָּעָר שְׁטָעָסּוֹן,
ניט גַּעֲסָאַרְפָּעָט וּוואָלְט דָּס פּֿיְעָר,
ניט גַּעֲלָאָשָׂן וּוואָלְט דָּס וּאַסְעָר,
ניט גַּעֲשְׁלֵיָאַקְעָט וּוואָלְט דער אַסְפָּמָס,
און דער שְׁוַיכָּעָט ניט גַּעֲשָׁאַכְטָן...

האָט אָן אַנְדָּעֶר טָאַטָּע עַם פֿאַרְשְׁטָאָנָעָן
און גַּעֲוּוֹאָלְט דָּס בִּיוֹ פֿאַרְמִינְדָּן.
וּוּ וּשְׁעָ אַבָּעֶר זָאנְט מַעַן אָפּ וּרְ
פָּנוֹ אָקוֹת, וּוּאָס אָיז אָזְוִי שְׁפָאַטְ-בּוּלִיךְ, —
בִּלְיוֹן צְוַיִּי זְוִיִּים, בִּלְיוֹן צְוַיִּי זְוּוּמִים!..
איּוֹ גַּעֲפָאַיִן עַר אָפּ אַהֲמִיצְעָע:
עַר דָּס צִיגּוּלָע גַּעֲקוֹיפָט הָאָט
און גַּעֲפִירָט עַס גַּלְעִיךְ צָום שְׁוַיכָּעָט.

אוַיסְגַּעַמְיִיטַן די כָּאָרְ-גָּאָרְדִּיעַ,
ניט פֿאַרְמִיטַן דָּאָך דָּס בְּלוּט...

באלרינזט

כ'ווים, און מענטשן האבן פיענט דעם ווינט
און האבן לייב די שטראלן.

אבער אויך דעם ווינט איז קאלט,
און ער זיך אַנוּאוֹרָעָמָעָן איז אַ באָן.

עפֶן אִים אַ פָּעַנְצָטָעָר,
עפֶן אִים אַ פָּעַנְצָטָעָר.

ס'דראָף אַ היַם נִיט זַיְן פָּאַרְמָאַכְתָּן!

כ'ווים, און אלע הייזער
האָבן רַגְלָעָן, שטַאָבָעָם, שלעַסָּעָר,

אוֹן, אַן אַפְּגַעַזְגַּדְעַטָּעָר,
עם פִּילְטָן דיַ רַוְקִינְט זֵיך זִיכְעַרְעָר אַון בעסָעָר.

און פָּונְדָעַסְטָוּעָן פָּאַרְשָׁפָאָר דיַ חִינְטָן,
שְׁלִים אַופֶּ דִין טִיר, פְּרָאָל אַופֶּ דִין פָּעַנְצָטָעָר!

זעט שווין: ס'האָט דָעָר קָלְלַסְטָעָר ווַיְנָט
דיַ פְּרִישְׁסְטָעָר וּפְטָגְעַרְאָכָט.

וּאָנְדַעַר-לִיד

אָפָן רָאָנֶר פָּוּן יָא אָוֹן נִיּוֹן,
סְפָטָאָם אָזָוִי אָוֹן דָּאָפָעַ,
חָאָב אֵיךְ לְיִכְּזַקְקַלְאָוֹן נִיּוֹן
צְוֹוִישָׁן הַיְנַטְּגַעַה אָוּסָעַ...

מִיְינָסְטַט, דָּאָם שְׁמַעַקְטַט אָזָוִי דָּאָם חַיִּין,
נִיּוֹן, דָּאָם שְׁמַעַקְטַט דָּאָם לְעַבְנַן!
גַּיִּי אֵיךְ מִיר אָוֹן נִיִּין, אָוֹן נִיִּין,
אָוֹן בְּלִיעַבְדַּה רָאָק דָּעַרְנַעַבְנַן...

וּוְעָרְבַּן אֵיךְ? פָּוְנוֹוָאנָעַן כְּקָומָה?
וּוְאָס אִיזְׁוֹ דִּיר עַס וּוְיכְטִיקָה?
כְּנִיִּין, וּוְדוֹ, אֲוֹנְטַעַר דַּעַר זָוָן,
כְּפָרְיוֹ זַיְקַ, וּוְאָס סְאִיזְׁוֹ לְיכְטִיקָה.

כְּזֹעַ אֲשְׁלִיכָּעַט אִין מִיּוֹן נָאָנָגָן,
אִין מִיּוֹן טְרָאָט — דַּעַם עַמְעַם.
כְּטַרוֹיִם, מִיּוֹן זְוִיבָּעָרָר גַּדְאָנָק
וּוְעָרָן זַאֲל אֵוּיךְ יַעֲנָעָם...

אָפָּן רַאנְד פָּוּן יֵא אָוֹן נִיּוֹן,
סְטַטָּם אָזּוֹן אָוֹן דָּאָפְּקָעַן,
הָאָב אַיךְ לְיָב זַיְךְ לְאָוֹן נִיּוֹן
צְוַוְישָׁן הַינְּטִירְגָּעָה אָוּקָעַן.

קוֹרִיז אַיְזָן עָרָן, דָּעָר לְאַנְגָּעָר וּוּגָן,
לְאַנְגָּן אַיְזָן עָרָן, דָּעָר קוֹרִצָּעָר,
פָּאָלָן, פָּאָלָן בְּלַעֲטָעָר — טָעָן,
וּוּעָקָן אַוְפָּן דָּעָם אָוּרְ-צָאָר ...

געדאנקען-פריבנט

פון האָרִיך צו האָרִיך איז אַפְּטַמָּאֵל אַ מַעַהָאַלְעַך,
אַפְּיַלְעַ וּעַן מַעַ נַיְטַ צְוֹאַמְעַן — זַיִיט בָּאַ נַיְטַ.
אוֹן צְוֹוִישַׁן אָונְדוֹסַע לְגַנְגַּן הַוְּנְדָעַתְעַר מַעַרְיַדְיַאַנְעַן,
אוֹן ס'אַיז נַיְטַ וּעַיְטַ...

אנהייב

וּוי דַי פְּרִיָּד, וּוֹאָס פְּלִיָּת אָז פְּלִינְגָּל,
וּוי דַעַר צָאָר, וּוֹאָס דְּרִיקָט אָז וּוֹאָג,
הַיְבָט אֲרוֹס זַיְךְ פָּוָן מֵין וּוֹינְגָּל,
קוֹמֶט צַו מִיר מֵין עַרְשְׁטוּר טָאנְג.

כָּאָטָש בְּהַאָב לְאָנָג אִים שְׂוִין פָּאָרְגָּעַסְן,
קִיְוִנְמָאָל נָאָר נִיט רַעֲבָט גַּעֲדָנְקָט,
הַאָב אַיךְ מִיטְ מֵין נָאָנְצָן וּוֹעָזָן
שְׁטָעַנְדִּיס נָאָר זַיְן שְׁיַן גַּעֲבָנְקָט;

אוֹן אַט שְׁטִיְיט עַר פָּאָר מִיר וּוֹידָעָן!
נָאָר פָּאָרְטָאָכְלָעְוּוּעַטָּע יָאָר
נָעַמְט אַדוֹרָךְ אַהֲלָעָר צִיטָעָר
מֵין פָּאָרְשְׁטָאָרְטָע הַאָרְטָע וּוֹאָר.

איַן מֵין אַוְיְסָגָעְטְּרוּיְמָטְן מָאָרְגָּן,
איַן מֵין טְרוּיְמָעְנְדִּיקָן הַיְנָטָן
שְׁטָעַקְטָמָט מֵין וּוּאַצְּלָעָטָן פָּאָרְבָּאָרְגָּן,
מִיטְ זַיְן עַרְשְׁטִיְקָטָט עַר שְׁיַינְטָן...

פרײַינטשאפט

ג. פ. יונאָרֶאָחוֹן

אלטע פעדעם טאָר מען ניט צערטייסן
דעמלט אָוֵיך, ווען זיַּי צעקריכִּין זיך אַלְיוֹן.
אוּבָּס' אַיז עַמְּעַט, אוֹ גַּעֲפִילָּן זַיְנָעָן נִיט פָּוֹן אַיזָּוּן,
זַיְנָעָן זיַּי אַכְּבָּר אָוֵיך נִיט פָּוֹן שְׁטִינוֹן...

מיַט דער צִוְּיט מוֹזָאָלְצִידִינְג זיך צַעֲדְרִיבְּלָעָן —
אלְזַי, וּוְאָס אַיז גַּבְּוִירָן, אַיז באַשְּׁאָפָן, אַיז גַּעֲמָאָכָט;
אלְעַ צַוְּיִשְׁנַעַמְּטַשְּׁלָעַכָּע צַוְּפִירִינְקִיטָּן אָוֹן פָּאָרִיבְּלָעָן —
וּוְדֻר שְׁטָעָנְפָּאָל אַיז אַסְּפָזּוּמְעָרְנָאָכָט...

זַע דַּעַם נָעַם, וּוְאָס אַיז באַשְׁעָרָת אִיעָדָן,
וּוְאָס מִיט לִיבְשָׁאָפָט נִירְקָעָר דַּיְ פֿרײַינְטשָׁאָפָט קְלִיעִיבָּטָן:
עַם צַעֲדְרִיבְּלָעָן זיך, ס' צַעֲקִירִיכִּין זיך דַּי פָּעַדְעָם,
אוֹן דַּי צַוְּגַעְבּוֹנְדְּנִיקְיָיט פָּאָרְבְּלִיעִיבָּט...

עמעם...

מיינסטו, איז ס'אייז אלע איזו?
האַסְטּוֹ שווין אַטָּעַסְטּוֹ
וועיס ווערט גרווי און שוואָרַץ ווערט גרווי,
און קיין גרווי ניטא איז...

סָאָרָא ווערט האַט דער באָגָעַר,
אויב ס'אייז אלע נאָר פְּשָׁאָרָעַ?
סָפִּי דער שְׂמִיכָּל, סָפִּי דֵי טְרָעַר
זִינְגָּן בַּיּוֹדָעַ קְלָאָרָעַ...

אַ, דער טָאָעַם קְרִיכְטּ אַרְבִּין
און איידֶן עַמְּעַם.
אייבִּיךְ, מִינְטַעַר, וועט ער זִינְגָּן,
אויב ער שווין געווען אַיתַּן.

וועיס ווערט גרווי און שוואָרַץ ווערט גרווי
אונ קיין גרווי ניטא איז...
זָאָגַּן מִיר, עַמְּעַם, וּוְאָזְוּ
הַוּוֹזְסּוֹ מִיטַּן טָאָעַסְטּוֹ?

צום עמעס

זאג מיר, ווי זאל איך דיך זוכן?
זאג מיר, וו זאל איך דיך זוכן?
כאטש איך ווים: דער, וואם דיך זוכט,
טענעלעך ניעם צאר פארזוכט...

א, ווי גוט איזו דיך צו טרעפֿן,
און געפערלעך — דיך צו טרעפֿן!
ווער דיך איזו מאל ערגעי טרעפֿט,
בלעיבט שווין דיין פארבענטער קנעכט...

געלט

שלאפט דער מידער קאטערינשטייך,
הערט איזן שלאָפּ זונַן אַיִינַן ברעפּעַן;
דוכט זיך אַים,
עם איזו דער ניגַן פֿון זונַן קאטערינקע —
אייר געפּאנֶפּעַן, אייר גענְרְילְזַן!

אלֶז דָּאָס אַיְינְגַּעַן פֿאָרָאַסְטָעַ
סְקִרְיְּפּעַן פֿון מְעַטָּאַל-גְּנַעַדְעַרְיִם,
ס'קְרָאַצְטָן דָּאָס בְּאַרְכְּלְדִּיקְעַן לִידְלַ —
שְׁיוֹפּעַט, צִישַׁעַט, פֿניַפּט אָוּן ברעפּעַט,
מאָכְטָן פֿון שלאָפּ אַ צְוִוְיְטָעַן וּוּאָרָ:

הינטער די פֿאָרָמָאַכְטָעַ וּוּעַם
שייטן אָז זיך בערג מאַטְבִּיעַם,
אוּן ער סְקַטָּן אָוּן קְוַקְטָן... אָוּן מאָדְנָעַ,
מאָדְנָעַ, וּוי עַס אַרט אַים נִיטַּן!

אוּן דָּאָס לִידְלַ סְקִרְיְּפּעַט, ברעפּעַט,
קוּוִוְיטְשָׁעַט, פֿאָרָסְקָעַט אוּן פֿאָרָקְיִיכְטָן זִיךְן,
אוּן סְעַ שִׁיטָן זיך פֿון די פֿעַנְצְטָעַר,

און עם פאלט פון אלע נארנס
געלט אָפּ געלט, אָפּ געלט, אָפּ געלט...

הייבט זיך אוֹל דער קאמערינשטיישק
(ס'היסט, און באַלען הייבט ער אוֹל זיך),
און אַ גְּרִינְגֶּר, ווי אַ יְּנָגֶל,
לויפט ער צו צו די מאַטְבִּיעַם,
פאָכְעַט אַיִּין דעם פום דעם רעכטן,
און צְעִירִיקָעַט, אָוּן צְעִירִיקָעַט
זוי אָפּ אלע זיבּן זונטן...

ווערט אַים לְיִטְעָרְנְדִּיךְ פְּרוּיְלְעֵךְ,
וואָס עַמְּ קִימְעַרְט נִיט דָּאָס גַּעֲלַת אַים,
און ער פָּאָכְעַט מִיטָּן פּוּס אָוּם
ברִיאַטָּר, אִימְפְּטִיקָעַר, שְׁטָאַרְקָעַר,
בִּיז עַמְּ רִיאְסְטִ אַים אוֹל פּוּן שְׁלָאָג.

קָוְקָט ער אָוּם זיך, טוֹט אַ שְׁטָאַרְעַר
מייט דער האָנט אַ מאָך פָּאָרְדְּרָאַסְלְעֵךְ —
שְׁלָאָגָאנְט זַי אָפּ זיך אַנוּ זְנִין וּוּסְטָל;
ס'שְׁטָעַקְט אַיִּין קְעַשְׁעַנְעַ אַ גְּרָאָשָׂן...
געַמְט ער אַים אַרְוּס פָּאָמְעַלְעֵךְ
מייט צְוּוֵי אָוּמוּכְעַרְעַ פְּינְגֶּר,
קָוְקָט אָפּ אַים אָוּן קָוְקָט, אָוּן קָוְקָט,
קָוְקָט אָפּ אַים אָוּן קָוְקָט, אָוּן קָוְקָט...

◆ ◆ ◆

אויב דו וועסט אַרוֹיסְלָאָזֶן דָּאָס פִּינְגָּלְעָד פָּוּן שְׂטִינְגֶּל,
וועט ניט הייסן, ס'אייז דָּאָס שְׂטִינְגֶּל פָּוּסְט.
ס'וועט די פֿרִינְהִיט צְוֹעֵץ זִיךְּ עֲרֵנְעֵץ אָפֶן צְוֹוִינְגֶּל,
אוֹן זַי אַטְעֵמָעַן וועט אוֹן דִּין בְּרוּסְט.

זָאָל דָּאָס טִירֶל — אַוְפְּגָּנְרִוִּיסֶן — אָפֶן וַיְינְטַ זִיךְּ וַיְינְגַּן.
ריְגֶל אַיְזָן אַ מְעַרְדָּעָרִישׁ גַּעֲצִינְגַּן!
אוֹן גַּעֲזָאנְג, וּוֹאָס קְוּמָט פָּוּן אַ גַּעֲפָעָנְקָעָנִישׁ, אַיְזָן לִינְגַּן,
פַּאֲרְכְּלָאָזֶן אַיְזָן די פַּאֲרְכִּיקִיטִים אַיְן שְׂטִינְגֶּל.

א היעלע שיין

שוויבן

יעדע שוויב מײַנט, איז זי האט געכַָפְּט די זוֹן.
שׂינְגַּן גִּילְקָעֵד גִּילְעָנְדִּיקָע שְׂוִיבָן.

יעדע שוויב חאנָאָע האט דערפּוֹן,
וּאָסּ מַעַט אַיר שְׁפִיגְלְדִּיקְיָוֶת לְוִיבָן.

צְוֹוִישָׁן הַיּוֹם פָּרָטָנוּנְקָלְטָעֵר אָזֶן הַעַלְעָר וּוּלְלָט —
אַ מַעֲכִיצָע דָּרוֹכְזִיכְטוּקָע, דִּינְעָ.
אַ, וּוּ לִיבּ עַמְּ אַזְּ, וּוּ יְעַדְעָן גַּעֲפָעָלָט
מִיטּ אַ דָּרוֹכְלָאָזֶן דָּרוֹךְ זִיךְ צַוְּ קַעְנָעָן דִּינְעָן!

יעדע שוויב מײַנט, איז זי אַיז דער קָוָאָל פָּוּן שְׁיָן,
אוֹ אָזֶן אַיר וּוּלְלָט פְּנִינְצָטָעֵר זַיְן אַין שְׁטִיבָהָר.
יעדע שוויב לְאָזֶט פְּרָעָמְדָע לְיִכְתְּקִיָּת אַרְבָּיוֹן,
אוֹ זי גַּעַמְטָ זִיךְ, וּוּ מִיטּ אַיְגָנָס, אַיְבָעָר...

דעָר פֿאַרְקִיז שְׁעַפְטָעָר קְרִיז

וועָס אֵין דִי פֿרִיד,
אוּבָ נִיט דָעָר אֹומֶעֶט, וועָס פֿאַרְנִיז?
אוּן וועָס אֵין דָעָן דָעָר אֹומֶעֶט,
אוּבָ נִיט דִי בְּעַנְשָׁאָפֶט, וועלכָעַ כָּאָפֶט דָאָס הָאָרֶץ אַרְוּמֶעֶט,
אמְצִי דִי פֿרִיד פֿאַרְנִיז?

הַיְנֵת ווּוִים, וועָס אֹומֶעֶט אֵין, אוּן וועָס אֵין פֿרִיד...

געשיכטע

ווײַפְלָ עַמְעַסְן לִיגַן צַעֲטָרָאַטָן
אָח אַיְזָן פֶּלִיטָע פָּוָן אַגְּרוֹיעַן טְרָאַטְוָאָרָה? ..

ווײַפְלָ חַאַפְעַנְנוּנְגַעַן מַיְינַעַן, אָז זַיְהַ אַבָּן פֶּלִיגַן,
פָּאַלְן זַיְהַ אַרְאָפָּ דָּרְפָּאָרָה? ..

ווײַפְלָ זַוְנַעַן הַאַבָּן נַוְתָּ דָּעַרְוָאַרְעָםָט,
וַיְיַלְלָ מַעַטְזַיְקָ בָּאַחַאַלְטָן, טַאַמְעָר שַׁלְאַגְמָטָ אַרְוָוָסָ אַשְׂוֵוִיסָ? ..

ווײַפְלָ לִינְגָס קַאַנְגַעַן זַיְדָ פָּאַרְטִּינְיָעַן אַיְזָן שָׁאַטָן,
מַעַג עַד זַיְן אַן אַרְבָּעָסָל דַּי גַּנוּיָסָ? ..

לעבען

אט דא, וו געוווען ס'אייז די געטַא —
אָפַּ קְׂפָּעַם פְּוֹן שְׂמִינִיעַ,
אָפַּ מִיסְטַּ אָזֵן אָפַּ בְּרָאָה, —
הָאָט דּוֹרְכְּגַעֲנִילַט פְּלוֹצָעַם
אָמִירֶל מִיט פְּלָאָמִיקָעַ האָר.

אוֹן כְּקָאָן נִיט בָּאַשְׁלִיכָן,
צַי אַיְזַע עַם דִּי סְרוּפָע,
צַי אַיְזַע עַם דָּעַר וּוַיְמַעַךְ,
צַי אַיְזַע עַם דָּאָס בְּלֹוט,
צַי סְטָמָם נָאָר אָמִירֶל,
דְּעַרְצָוּ נָאָר אָמִירֶל,
וּוְאָס אַיְזַע נִיט נָאָר סְטָמָם!

◆ ◆ ◆

דער גרויסער „פארוואס?”,
וואם באוועגט דעם געדאנק,
האט פֿלוֹצָעַם גַּעֲפּוֹנְעַן דעם עַנְטֶפְעָר.
אייז גַּעֲוָאַן אַלְעַזְעַן,
זאת אָוָן פּוֹיֵל דער פֿאַרְשְׁטָאָנד,
אוֹן דער עַמְעַס לְאַכְלָוָטָן נִיטָן עַגְעָלָר...

אנטפלעקוֹנוֹ

אוואָדַע, אוּוָאָדַע, אוּוָאָדַע
ווערט יעדער אוּוָאָדַע אָן אָגָנוֹ.
דעַם רִים נִיט בָּאוּיְטוּקֶט דֵּי לְאָטָע,
ער ווערט אַדָּאנַק אַיר גָּאָר אַטָּאָפַּת.

נאָטְרַלְעַד, נָאָטְרַלְעַד, נָאָטְרַלְעַד!
איַז אלְּזַי, ווֹאָסָם נָאָטְרַלְעַד, אַ דִּימְיעַן.
וֹאָסָם מַעַר עַם זִיד עֲפָעַנְעַן טַרְלַעַד,
מַעַר לְעַכְעַרְדִּיך ווּעַרְטַּאלְזַי דַּעַר בִּינְיעַן.

אוּוָאָדַע, אוּוָאָדַע, אוּוָאָדַע!
נָאָטְרַלְעַד, נָאָטְרַלְעַד, נָאָטְרַלְעַד!

פארגאגגענההייט

ווײַדר בעלעט אוֹפַ אָ דערמאָנוֹנָג,
ווײַדרער קְרָאֶצְט אִין הָאָרֶץ אֵיר דָּאָרָן,
כָּאַטְשׁ זַי אוֹזַ נְאָר נִיט קִיּוֹן רְוּזָן;

אוֹן אָ הָעַלְעָזָן אָ וּוּיְטָע
גְּלִיוּוּרָטָן, וּוּי אָלְטָע שִׂיסְלָן,
אָפָּן דָּאָךְ פּוֹן טָאָטָּן הָוִיּוֹן....

עַמְעַץ הָאָט מִיךְ אַנְגָּעָרָוּפָן
מִיטּ מִינְן מַאֲמָעָס צְעַרְטְּלִינְגָּמָעָן
אוֹן צְעַלְאָכְט זַיְד אָפָּן קָאָל.

וּוְאַקְסָט אָ וּוְאַנְטָמָר אָוִים אַנְטְּקָעָנָן
אוֹן אָפְּ אֵיר אָ שְׂוּעָרָעָר אָוְפְּשָׁרְיָפָט —
דָּאָס גָּזְלָאָנְעָסְדוֹאָרָט: אָחָזְזָן!

די זוֹן, נַעֲבָעַ ...

איך האב ראכמאנעס אָפֶר דער זוֹן, ווען זי פָּאָרְגִּינִיט.
עם פְּלָאָגָט זי אָזָא שׂוּעָרָע בּוּשָׁע,
אוֹ נִימָּט נָאָר זי אַלְיִין וּוּרְטָט רָוִיט —
דער נַאֲנְצָעָר פָּעָלְדִּיקָעָר מִיעָרָעָוּ פְּלָאָקָעָרָט ...

נָאָר אָוֵיך קָאיָאָר מִיר אַיז אָצָאָר אָפֶר אַיר.
זַי בְּרָעְכְּתַּדְיַי נַאֲכָט, באַשְׁאָפְטָט אָטָאָג,
אוֹן שְׁטִינְגְּנְדִּיך אַיְונְגָע, רְוִיטְלָט זַי זַיך וּוּידָעָה;
וּוּידָוּי, זַי אַיז אַמְּאָל פָּאָרְגִּינִיטָן! ..

ניין, עם שטארבן ניט די יארן.
יארן וווערן נאָר געבאָרן.
שטענדיך איז געבורט — די ציימט...

אוֹן דער מענטש לעכט אַפְצּוּקְלִיבָּן
יענע טעג, וואָס ווועלן בלעיבָּן
העל אוֹיך פָּאָר דער ווּוִיטְסְטָעָר ווּוִיט.

◆ ◆ ◆

רייב איך א הנטעה שטן אין די דלאניעם —
נארכנישט פארבליניבט!
נארכנישט פארבליניבט!

פיניקט מיך סאפאעך: וואס האב איך צעריבן?
עפשער די צויט?
עפשער די צווט?

טו איך א גלעת מיט די פינגער די שליעפן —
פון אדער דעם שלאנג,
פון אדער דעם שלאנג.

קוש איך אין שפינל, נעפין אין די פיעעס
שטרעיפעלעך טאג,
שטרעיפעלעך טאג...

ענדערונגען...

בלוי דאס וואסער, וווען ס'אייז טויף,
שוווארץ — וווען שטראעם טוט א שטיפ,
ראז — וווען ס'ברענט דער הימליזוים,
ווײיס — וווען עס געועטלטיקט שוים;
אוֹן פונדרען —
בליעיבט עס פארבעאָז, ווי געווען...

◆ ◆ ◆

ניט דערזייל מיר זאכַן, וואָס אַיךְ ווֹיל זַי ניט באָגעמען,
מַאֲלַ מִיר ניט קַיּוֹן בִּילְדָעֶר, וואָס מִיר זַיְנֵעַן פַּרְעָמָה.
כ'וּעַל זַי ניט באָגְרִיבְּפָּו אָוֹן כ'וּעַל זַיְךְ ניט שַׁעְמָעָן,
כַּאֲטָש אָזְן דְּבִינָעַ אַוְיגַן ווּעַל אַיךְ זַיְן פַּאֲרְשָׁעָמָט.
אלָזֶן, וואָס אָזְן מַיִין מַארְךָ ווּאַקְסָט, אָזְן מַיִין הָאָרֶץ — דַּי זַוְימָעָן!
אַיךְ פַּאֲרְלַיעַד ניט בִּילְדָעֶר, ווּעַלכְּבָּעַ כ'קָאָן ניט טְרוּמָעָן!

שאָטָן

שאָטָן שַׁלְאָפָן שְׁטוּנְדִּיך —
סַי בְּאַנְאָכָט אָוֹן סַי בְּאַטָּגָן...

אוֹן מְעַלְעָר, אוֹן זַיְנָעָן גָּאָר דָּעָר שַׁלְאָפָּאָלְיוֹן,
וּאָס לְיָונָט... וּוֹ אָן אַרְאָפָנוּוֹ אַרְפָּן קְלִיְּד
בָּא אָ יְדָעָר זָאָךְ, וּאָס וּאָךְ אַיְזָן...

אָט וּוּט בָּאַלְדְּ דֵי זָוָן אַרְאָפָּ
וּוּלְעָן מִיר אַשְׁלָאָה זִיךְ אַנְטָאנָן...

שָׁאָ, גַּיְיָ פָּאַרְזִיכְטִיקָן! גַּיְיָ אַכְטּוֹנָן!
טְרֻעָט נִיטָן, טְרֻעָט נִיטָן אֲפָּ דְּעָנָן נַאֲכְטִיכְלִיְיד!

דיבטונג

וואו שופעלעך, לאז דינגע ווערטער
אוועס מיטן שטראָם פונעם ריטם,
בניט הונדרטער מאָל זוי די ערטער
און צוּוויפֿלַ, צי האסט ניט פֿאָרבִּיטַ...

רייס זוי פֿון צוֹנג אָפַ, ווי פֿיאָוּקָעַם,
וואָס האָבָן דָּאָס בְּלוֹטַ דֵּיר גַּזְוִוְןַ,
וואָרָפַ זַיִ, ווי שְׁטַעֲכִיקָעַ דָּאָפְּקָעַם,
דעָר אָרְטִיקָעַ וּוְאָר אַיִן די אוּגְּןַ.

מעָנָן זַיְדַּ צָאָפְּלָעַן די זַעַןַ,
אָזְוִי ווי צְעַשְׁנִיטָעַנְעַ שְׁלָאָנְגָּעַןַ,
מעָנָן, ווי קְנָאָסְפַּןַ, זַיִ פְּלָאָצַןַ
און שְׁוּעָר זַיִןַ, ווי צְנִיטִיקָעַ זַעַנְגָּעַןַ,

גבַּב זַיִ דֵּי פְּרַעְהָנִיט גַּעַנְאָרְטָעַ
נאָך דָּעַם, ווי דַּו האָסְט זַיִ גַּעַבְוָנְדַןַ,
הָאָרְטָעַ פָּאָרוֹאָנְדָל אַיִן צָאָרְטָעַ,
דעָרְמִיט, וואָס פָּאָרוֹוְנְדִיקָּסְטַט, היַל וּוּגְנְדַןַ...

א ווינט אין קרימען

יעדן ווינענדיין מענגלעך איז צו זען;
דיך מע זעם ניט, בלוז מע הערט געוועין.
וינדריך נאך, ביסט שיין א געווען,
פאר דין אנקום פיעפט שיין דין פארגין.

וואער ביסטו, וואס אינילסטו און וויהין?
ענטפערסט, דאך דעם ענטפער טראגט אווועק.
זעסט זיך ניט, וויל דו ביסט שרעקלעך דין.
שרעקלעך דין דו שפינסט א דינע שרעק...

פאל...

אויב דער בלאט האט אַפְגָּעָרִיסָן זיך שוין פון דער צויניג,
טא צו וואָס באַדָּרָה ער נאָך אַיּוֹ לְוֶפֶט זיך דרייען?

פֿאַלְצִינִיט אַיּוֹ בעמְיוֹלָע נוֹט קִיּוֹן צִינִיט,
און נִימָטָא אַיּוֹ ווָאָס מִיט אַפְּאַרְלְעַנְגָּרָן זיך צוֹ פֿרִיעָן...

פֿלִיעָן סְמָאָם — גַּעֲשֵׁלְיָדָרֶת פּוֹנָעָם ווּוֹנָט,
און דַּעֲרָפָאָר פָּאַרְטְּרוֹאָגָן ווּוֹרָן ווִינִיט פּוֹן שְׁמָאָם אַוְן ווּאַרְצְלָעָן?

וּוְיִ צָּוֵם פְּלִי, וּוּלְכָבָעָר דַּעַם פָּאָל בָּאַדִּינְמָן!
פָּאָל אַוְן פְּלִי — דָּאָס שְׁרַעַקְלָעַכְסָטָע גַּעֲפָאָרֶט זַיְעָן...

מִיר זַיְנָעָן מַעֲנְטְשָׁן נַאֲרִישָׁע...

מִיר זַיְנָעָן מַעֲנְטְשָׁן נַאֲרִישָׁע
אוֹן טְרוּיְמָעָן אַלְצָ פּוֹן גֶּלְיךָ;
אוֹן אוֹ אַמְּאָל סְדֻרְכָּאָרְעָמָט זַיְךָ
שְׁוֵין אַיְבָּעָר אַוְנְדוֹ דָּאָס גֶּלְיךָ,
אוֹן טּוֹטָ אַ שְׁמִיכָּל וּוּאָרְעָמְלָעָה,
אַ וּוּנְקָ מִיטָּ פְּאַלְשָׁן בְּלִיךָ,—
מִיר זַיְנָעָן מַעֲנְטְשָׁן נַאֲרִישָׁע
אוֹן שְׁמַעְלָצָן זַיְךָ פּוֹן גֶּלְיךָ...

◆ ◆ ◆

אלע שוואַלבּן, זואָס געווען כ'האָב זוינט מײַן קינדהיינט,
זייןען, דוכט, די זעלבע שוואַלבּ.

יעדרער עמעם, זואָס האָט ווען-גיט-אייז באשכינט מיך,
האָט מיר אנדעריש אויסגעזען.

אייז די שוואַלבּ דען ניט קיון עמעט?
עמעם, עמעם — פרײַיע שוואַלבּ!

מאסן

ניט די צאל פון שאטנס,
נאָר דעם שאטנס שווארצקייט
אייז די מאָס צו שאצַן שטאדליךיט פון דער שניין.

ניט צי ס'אייז געראָטן,
צי געטאנֶן כ'האָב האָרצַיִם —
אָפַט דער-אָ פראנֶג מווּ דער ענטפֿער זיין!

טראדייציע

ازא וועג א לאנגער בגיןרט צוזאמען וויטן,
ברעננט אהער געשאנקען פון פארוועלקטע ציטן.
זידעם — אים געלאסטערט, טאטעם — אינגעטראט;
שווין פון לאנג פארעלטערט, און נאך אליע געראטן...

נאכן כאלאם...

אלע געועען איז פונקט ווי אפ דער וואר.
נאך די וואר נאך דעם באקומען האט אן אנדר אויסזען...
גרויע האר זינגען די זעלבע שווארכצע האר,
ווער ס'אנגראיפט עם ניט, מוז זיך אנטוישן...

גועלע

אוֹן ווּר, זָאָג, ווּט טְרוֹיִיסְטַן דָּעַם טְרוֹיִיסְטָעָר?
(אוֹיךְ עַר דָּאָךְ הָאָט נֵיְטִיק אֲ טְרוֹיִיסְטַן)
אוֹיבּ בְּלִיבֶן ווּט אַיְזָן נֵטְדָעֶלְיוֹטָעָר,
וּט זִין עַס פּוֹנְקַט דָּעָר, ווּאָס דָּעֶלְיוֹזָט...

מאושאר

ווירעד גרויסער טאג.
נאכט צעפאלן איז אָף שטיקלעך שאטן,
און געפוצט איזן טויכריישטאל
שטייען מוטיך שוואקסטער גראזן...

האט דיבן הארץ אמאָל געוויינט,
אייז דערמאָנען עם פֿאַרְבָּאָפּן;
ווען גויט אָוֹה — דָּאָס בִּיוּן פֿאַרְגְּוִיט!
וועלה באַהֲלָטָן זִיד פֿוּן האָזָן...

קלארקיט

ליגט אָף לאַנקעט אָ טומאָן,
דאָך דער וועטער זיין ווועט זוניק.
ס'ליגט אָף לאַנקעט אָ טומאָן,
וועיל דער וועטער זיין ווועט זוניק!..

פריז-פרילינג

אין שפיל פון אלע ליבטיקע קאלירטע בײַגען
דאָס לִיבְסְטָע אַיּוֹ: עַס וווערט דער שניי שוואָרץ!
עם צוּוִיטְשָׁעָרֶן די פִּינְגָּלֶעֶך — אַזְעַלְכָּעֶן קְלִיּוֹנֶע,
אוֹן ס'עַנְטְּפָעָרֶט אוֹז גְּרוֹיטָעֶר עַכְאָ אַפְּ אַיּוֹן הָאָרֶץ...

נאך דער באפרילונג

גוט איזו, וואס איזא בייזע ציטט איז שווין אוועקגעאנגען,
און איך קלערן קאָן: איך וויל ניט וועגן איר מערכֿן!
ס'אייז די נאכט געוווען איזאָא לאַנגגע,
אוּ מע האָט געקֿאנט באָויעַן אוּיסצֿיילן די שטערן...

◆ ◆ ◆

ניט זאג דעם שטויין, או ער איז גרויג,
ניט זאג אים, ער איז הארט.
אן אנדרער עמעס אים פארטורי —
דערציאל אים, ער איז שטארק.

געוויטער

ס'האָט אַ קְלָאָפּ גַּעֲטָן אַ דּוֹנָעָר אָוּן צַעֲשָׂאָטָן זִיד —
שַׁלְּאָגְנָדִיש אַ צּוּוִיתָן, אַוְיסְגָּרָאָטָן זִיד.
בְּאָטָש דָּעָר בְּלִיּוּץ הָאָט עַמְּ פָּאָרוּיְסְגַּעַזְאָגָט,
אַיְזָן צּוּ שְׁפָעָט גַּעֲוָעָן עַמְּ אַוְיסְגָּעָזָגָט.
נִיטְּ דָּעָם דּוֹנָעָר מֵיָּוָן אַיךְ צּוּ בְּאָדוּעָרָן,
נֶאֱרָדְיָה כְּאָרוּעוּ פָּאָרְקְיְוִילְטָעָ מַוְיָּהָרָן...

דאס פלאטערל

אייז דער וועג פון בלום צו בלום דען ניט קיין גלייבער?
וויי קאן קורצדייער דערלויבן זיך זינזאנן?
ניין, דאס שמאָלע שווארצע באַבעלע פארמאנט ניט פּיליגל,
ס'טראנט צוּווִי ווינט פֿאנגעלאָך צומ יאמטעוֹ פון גענישן...

◆ ◆ ◆

טראנגט דער ווינט זיך — איז ער נאך א ווינט.
שטעלט ער אָפַ זיך — טיוקעף ער פארשוינט.
ברענַג נימַן: „וועַהיזן?“
וואָרְפַן פראָגעָס אָפַן ווינט האָט ניט קיַין זיך...

שלא פלאז'יקיט

עם פִּינְפֶּט אַ ווִינְט אֵין קוֹיְמָעָן.
עם פְּרִיְעָן הַעֲנָעָר נִימָּט, סֻעָּ שׂוּבִינְגָּן סְרָאָעָן,
אוֹן סְצִיּוֹן זַיְה, אוֹן סְצִיּוֹן זַיְה דַּי שָׁאָעָן...
צַעֲבִינְיט זַעַע מִיר אַ לְאַנְגָּע וּאַר אַ כּוֹרְצָע טְרוֹיְמָעָן!

פאראדאקס

דער פעלדז איז שטארקער פונעם מענטש;
ער וויסט עס אבער ניט.
און וויל דער מענטש, ער וויסט עס יא,
אייז ער ניט שוואכער פונעם פעלדז...

צו א סָסְנָע

הונדרט יאָרֶן אַפְּשָׁטוֹן אָף אֵין אַרט
אוֹן מִיט צוּיָּוָן שְׂמָאָרָע צוֹ דִּי ווַיְתָן פָּאָכָעָן?!
איַךְ דָּאָךְ פָּאָר אוֹן פָּאָר, אוֹן פָּאָר... אוֹן פָּאָרְט
וּוְלָ פָּאָרְבְּלִינְבָּן איַךְ אַמְּאָל דִּינָן שָׁאָכָן.

א רעטעניש

אָפַן סָמָע שְׁפֵיַץ פּוֹן בָּאָרֶג שְׂטִוִיט אָשְׁטִיבְּעַלְעַ אָקְלִינַס,
אוֹן דָּעַרְבָּנִי אֵין טָאָלָה אָמוֹיעָר — שְׁטָאָקָן זָוְבָּן.
סְ'אַיז קִיּוֹן פְּרָאָנוּ נָוָט, נָאָר כְּפָרָעָג אַלְצִיּוֹנָס:
וּוְעָר הָאָט הָעֲכָעָר זַיךְ דָּעַרְקָלִיבָּן?..

אנמאכט

עם ברוייזט איזוי דער יאמ...
נאר וואס איז פון זיין ברוייזן,
אויב ס'לאזט ניט ווינטער גיין
א דראעלענדיקער ברעג?..

◆ ◆ ◆

ס' קווולט דער ווינט: ער איז דער באַלעבָּאָם —
שׂווערָע בִּימָעָר בִּינְגֶט ער צו דער ערָה, ווי גְּרָאָז...
באַלְד אַבָּעָר זוי גְּלִיכְּן אֹוִים זיך פֿונְדָּאָסְנִי;
ער אלְיָין, דער ווינט, נאָר איז פֿאָרְבִּין.

סענטימנטאלקיזיט

די זיסע דערמאָנוֹנְג —
דאָס קריינעלע האַנִּיש
זוערט מער אַלְץ פֿאַרְצּוּקָעָרט,
וואָס עַלְטָעָר עַמ זוערט.

די צוֹנֶג טוֹט עַמ בִּינְזָן,
דעַם האַלְדוֹז טוֹט עַמ רִיבְזָן,
ס'זוערט פֿרְיוּקָרָע אָוָן טְרוּקָן,
וועָן זִיסְקִינְט זִיךְ מְעָרָט...

❀

געוווינהייט

עם ריעסט דאס פערד זיך, ווען דאס ערשות מאל מע שמידט עם —
דער ראשפֿילַ רײַצֶם, אַ ווילְדָעַ שְׁרָעָק באָפָּאַלְטַ.
נָאָר שְׁפָעַטְעָר, ווען עַס אַיְזַ אַ פֻּעָּרְד, ווֹאָס שְׁוִין גַּעֲנִיט אַיְזַ —
דַּעַם אַרְטַ נִיטַ מַעַרְ... וַיְיַדוּיַ, עַס אַיְזַ שְׁוִין אַלְטַ!

דערלייכטערונג...

האָט אַין עַפְעַלְעַ אַרְיִינְבָּאַקְוּמָעַן זִיךְ אַ וּוֹאַרְעַם.
אייז דָּס עַפְעַלְעַ נַאֲרַ רְוִיטָעַר נַאֲרַ גְּעוּאוֹרָן,
אוֹן זִין אַוְמָהַיְדָעַן זִיךְ אַפְּן וּוַינְט — נַאֲךְ פְּלִינְקָעַר,
וּוַיִּי — דָּעַר מַאֲמָעֵ-צְוּוִינְגַּן גְּעוּאוֹרָן אייז אַיר גְּרִינְגָּעַר...

ערעוו אנטיננד

כאטש די שועבעלעך נאך שלאָפָן,
אייז די האנט אַבער שוין וואָך.
ס'ווארט דאס שאכטעלע אַן אָפָנַס,
טרוקן ליגט די קופע סְכָאַך...

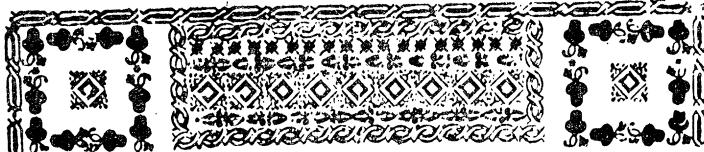
וּוַיָּלֶשׂ תְּבִשֵּׁנָה אֹתָהּ שָׁאָר,
וְאַתָּה אַתָּה עֲרָגָל אַתָּה נִמְטָא ?
(ס' טראפעט, ס' קאנ איז איזוונט געלינגען);
וְוי זֶשׁ אֶבְעָר וּוּסְטוֹ צְוֹוִינְגָּעָן,
אוֹ מַעַזְלָה עַם גָּלִיבָן דִּיר ? ..

“מאמענט-מווזיקאל”

זע, די דעבער ציטערן,
ס'ויגן זיך די שועלאן.
דורך א געפֿל שיטען
שייטן זיך קארען...

פונקט אט דאס, וואס האט געפעּט,
אייז אצינדר געקומען.
זאל געבענטשט זיין איז א וועלט,
וואס זשאנגעילרט מיט זונען...

דער פֿאַלדנעער פָּאַדעם

ויליסער פֿערז

ווער דארף זי, די נראמען,
וואס פֿירן צווזאמען
פארשיידענע וועלטן מיט ענלאכן קלאנגע?

אויב ס'אייז אויך פֿאַראָאנען
א קויעך איז מאן,
וואס אויך אן די נראמען קאן שאָפּן געזאגן!

◆ ◆ ◆

און וווען ס'וואָלטַן זִין טאָקע גָּלְדַּעַנָּע בָּרֶגֶן,
צי ווֹאַלְטַן זַי זִין דָּעֵמֶלֶט גָּלְדַּעַנָּע בָּרֶגֶן?

זַי ווֹאַלְטַן גָּעוּעַן דָּאָר גָּעוּוִינְלָעַךְ אָזַי,
ווֹי גְּרִינְקִיטַּטְ פָּוֹן גְּרָאָזְן, וֹי הִימְלִישָׁעַר בְּלוֹי.

איָזַי ווֹאָסַם איָזַי פָּוֹן זָוְכַן אַ זָּעַלְטַעַנָּע זָאָךְ,
אוּבָ שְׁרַעַקְן זַיְךְ מְזֻזְמָטוֹן, נִיטַּן זִין ס'זָּאָל אַסָּאָר,

אוּבָ דָּאָסַם, ווֹאָסַם גָּעוּעַן איָזַי דִּיר אֲקָאָרְשַׁטְּ נַאֲרַ קְנָאָפְּ,
וּוְעַרְתָּ צְוֹפִיְּ, וּוּבְאַלְדָּעַם וּוְעַרְתָּ מְעַרְתָּ פָּוֹן אַ קְאָפְּ?..

גָּעַטְרוֹיְמַטְ האָבָן דְּוִירָעָם פָּוֹן גָּלְדַּעַנָּע בָּרֶגֶן,
גַּעַשְׂכַּטְעַם פָּוֹן גָּלְדַּעַנָּע רָעַנְסָם גַּעַהְעַרְטָם,

גַּעַאַכְטָם נַאֲרַ דִּי שְׁעַפְעַ, פָּאָרָאָכְטָם דַּעַם קוּיְם-קוּיְם,
גָּעוּוֹאָרָן דַּעַר טְרוּיָם איָזַי זִין אַיְגַּעַנְעַר צְוִים... .

נַאֲרַ מַיְרַ זִיןְנָעַן פְּרִיקְרַעַ דִּי גָּלְדַּעַנָּע בָּרֶגֶן.
דָּאָס גָּלְדַּעַנָּע פָּעַדְעַמְלָ האָבָ אַיְךְ בָּאָמְעַרְקָט —

דאַס אָדערל דִינָע, ווֹאָס הָאָט אֹזָא זָוֵן
נָאָר דָאָפָעּ דָעָרְפָאָר, ווֹאָס עַמְאָנוֹגָעָן קְרִיבֶת —

אוֹן דָאָפָעּ דָעָרְפָאָר, ווֹאָס עַמְאָנוֹגָעָן קְרִיבֶת —
וֹוֵי בָאָטָל, פָאָרְלָאָרְן אָזָן בְּרוּגְלָאָזָן שִׁיכְטָמָ...
וּוֹעֵן עַמְעָצָן עַמְעָסָעּ פְּרִוִיד אִיךְ פָּאָרְגָּנוֹן,

אִיךְ וּוֹינְטָשָׁ אִים: דָאָס פָּעָדָעָמָל דִינְסָטוּ גַעֲפִין!

אָפָן גְּרִינְעָם פָּעַלְךָ

כ'הייב אוֹפֶן מֵיָּן קָאָפֶ —

אֲגָרוּסְעָר בְּלוּוּעָר בְּלָאָט פָּאָפִיר,
קִיּוֹן קְסָאוֹן אָפֶן אַיִם,
אַיְנָמִיטָן נָאָר — אַ נְאַלְדָּן פִּינְטָלְ;
אוֹן סְ'אָכְטָן זְוִיכָּר מִירָ,
אַיךְ רַיְדָן צָו זְוִיכָּר אוֹן הָעָר מֵיָּן שְׁטִים,
וּוְיָהָוּסְעָן וּוְאַלְטָט
אֲנָרִישָׁ אָוּמְבָאָהָאַלְפָן הִינְטָלְ...

אוֹן אַט דָּאָס הִינְטָלְ
טוֹט דָּאָס אַיְונָן פְּלִישָׁ אֲ בִּיסָּ;
דָּאָס בְּלוּט פָּוָן בְּנִיסְעָר אוֹן גְּבִיסְעָנָעָם
נְעַמְתָּן זְיָדָן ...
צָוּמָעָרְשָׁתָן מָאָל
זְוִיכָּר אָוּפְגָּעָנְטָעָטָה הָאָבָן מֵיָּן פִּיםָּ,
וּוְיָהָוּסְעָן דָּאָרָט — דִּי זָוָן,
בֵּין אַוְנָטָן אַיךְ אַיְנָמִיטָן!

אַיךְ קוֹק אַרְאָפֶ —

א גרויסער גראונער בלאט פאפר.
צי דען בין איך אפ אים
דאָס אלֵיז פֿאַרְכָּאַסְמַעְנְדִּיקָּע פֿוֹנְטָלְ? ..
ס'דערנִיּוֹת צו מיר
דעַם ?עֲבָנָם צוֹוִידִינִיטִישָׁר זַיְן —
די גְּרוֹיסָע עַכְטַקְנִיט,
וּוְאָס אַיְן גְּרַעַסְטוֹן שְׂוִינְדָּל... .

מילך

אווי סטירעדיך די פערזן
איין דער לַעֲבָנְסִילִיד דער שׂוּעָרָעָה:
אט א טאג — א גוטע שׂוּרָעָה,
אט א נאכט — א שלעכטער גראם.

• • • • •

אָוֹוָנְטְּ-צִוְּיט. פֿוֹן פֿעַלְדְּ זַיְךְ קָעָרֶן
זָאַטְעַ קֵי מִיטְ פֿוֹלְגַּעַ אַנְטְּעָרָם;
דוֹכְטַּ זַיְךְ מִירְ: מִין וּוְינְטַעְ קִינְדְּחַעַט
קוֹמֶט עַם אַיצְטַ צַוְּ מִירְ אַיְןְ גַּעַסְטַ...

אַלְעַ קֵי — קִיְוָן הָאָרְ נִיטְ עַלְטָעָרָה,
דוֹכְטַּ, דָּאָסְ פֿאַסְטְּעַכְּלָה — דָּעָרְ זַעְלָבָעָרָה;
מעַרְ נִיטְ אַלְצַ אַרְוּם אַיְןְ אַנְדְּעָרָשְׁ
אוֹן אַוְיךְ אַיְךְ בֵּיןְ שְׁוִיןְ נִיטְ דָּעָרָה...

מְרוֹקָעָן קֵי אוֹן שָׁאַקְלָעָן נְוִידָעָרָם,
רִינְטַּ דִּי סְלִינְגַּעַ פֿוֹן דִּי מְאַרְדָּעָם,
שְׁמַעַטְ מִיטְ מִיסְטַ, מִיטְ הָיִ, מִיטְ בְּעַנְקְשָׁאָפְטַ
מִיטְ פֿאַרְצִינְטְּיוּקִיְטַ פֿוֹן צִיְמַטְ...

אוֹן פָּוּן טִיךְ שְׂטִיעַגְטָ אָוֹה אַ נְעַפְּגָ
טוֹמֶט דֵּי טְשָׁעָרָעָדָע פָּאָרְפְּלִיְּצָן;
אוֹן דֵּי זְעוֹנְגִּיזְוָאָרְרִידָעָרְמָאָנוֹנָג
רְיוֹלֶט וּוֹאָרָעָם, וּוֹיִים אוֹן זִיס...

◆ ◆ ◆

און וווען עם שוין געלינגען זאל
אראָפֿצּוֹצִיעַן פון דער קראָ
אייר מאָנטְעַלְעַ דאס שׂוּוֹאַרְצִיעַ,
צַי ווֹאַלְטַ זַי ווֹעֲזַן דעַן דוֹרֵךְ דעַם
אַ ווַיַּמְשַׁעַ טוֹיבַ?

און ווֹ אַיִן, טָאָמָעֶר בְּלִיּוּבְּטַ זַי פְּאָרָט אַ קְרָאָ —
אַ קְרָאָ, ווֹאָס אַיִן דָּעַרְצַו נַאֲךְ נַאֲסַעְתָּ ..

כأدגאדייע

פאר ריווקע רובין

א צינעלע — כأدנאנדייע, א צארטס און ווינט, וויי קרייד.
דאם שטערנדל אוּ חערנער, דאס בערדעלע פון זיין...

אייר אויסנגיין זאלט מעדינעם און זוכן טאג און נאכט,
וועט אייר דאך ניט געפינען אוזיאַה העלע פראקטן!

דעָר טאטע האט געקייפט עס איז מאָרְק פֿאָר גִּלְדְּנֵס צוּווִיּ
א לִיכְטִיקְעַ מְעִזְיָע, ווֹאָס מְעַקְעַט אָפְּן הוּי...

אוועק איז דאך א שכטען! און פרענטן: פֿאָרוּוֹאָס?
א נעהשׁ, ווֹאָס גְּעוּוֹסֶט האט נאָרְקְרִיטְעַכְעַר אָזְנָזְנָזְן!

געוֹאָרְן אַיז דָּעָר אֲנָהִיב, נאָך ווּלְבָן ס'אַיז אוועק
א קְיִיטְפָּן ווּלְדָסְטָן אוּסְרָאָט, אַ טְשָׁאָטָע אָוּמְקוּם-טָעָג:

דעָר קָאָטָעָר האט גְּעַפְּרָעָסֶן, דאס פֿיְיָעָר האט גְּעַבְּרָעָנט,
דאָס ווּאָסָעָר האט פֿאָרטְרָוּנְקָעָן, דָּעָר שְׂוִיכָעָט האט פֿאָרְלָעָנדָט,

דעָר מְאַלְכָּאָמָּאוּס גְּופָע אַיז אוּיך אַרְיִין אַיז קָאָז
(נִיט יְעַנְעַם בְּלוֹזִין גְּהַעַלְפָן, אַלְיִין האט ער גְּעַטָּאָז...)

פונכואנען אוז רונגע, איזויפיל האס און גאנז?
אָ, צינעלע פארצוקטעם פון קאטער לעבן שטאל,

צי וויסטו, אוז דער מאבל פון רישעם און פון ביין,
וואו דו ביסט נאר דער קאַרבּן, נאר אָפּ דיין נאָמען הייסט?..

אָ, צינעלע — כארגאַדייע, לאָו הען דיין באַשייד:
פאר יעתווידן מעכאַבל זיין אונטערנאגאנג איז גרייט,
אוּן מעג ער איזטער מאָרדן, ער ט'אָומקומען אלצ'ינט!
כארגאַדייע איז אַ Каָרְבּן, כארגאַדייע אוּן די טרייסט...
...

אויב ס'זועט אמאָל...

אוֹן ווֹי ווּט זַיְן, אוֹיב ס'זועט אמאָל נאָך אוֹיסקומען
צַו בְּעַנְקָעַן נָאָכֵן טָאג,
וּוֹאָס חִינְמַט עַם דּוֹכֶט זַיְר אָוִים, עַר אַיְזָא גְּרוּיעָה,
אוֹן אַיְזָן זַיְקָאָרָן אָוּפְנָיָן ווּט אֲבִילָה,
וּוֹאָס כָּאָפֶט אָרוּם דָּאָס הָאָרֶץ
מִיט אָזָא סִימְכָּעָדְבָּרָעָנְגָנְדִּיקָן טְרוּיעָה?
צַי דָּעַן ווּט דָּאָן דִּי פּוֹלְקִינְטָפָן גַּעֲפִיל
אִימְשְׁטָאָנָּד זַיְן צַו פָּאָרְנוּטִיקָן דִּי זַיְנָה,
וּוֹאָס כְּהָאָב אָטָאנָא אָזָא צַו שְׁעַצְנָא נִיט בָּאָנוּמָעָן?
וּוֹאָס כְּהָאָב פָּאָרְזָעָן אֲבִילְעַנְדִּיקָן חִינְמַט,
פָּאָרְעִיסְנָדִיק אֲנָרִיש אָוִיג
קָעְסִידָעָר נָאָר צַו דָּעָם, וּוֹאָס ווּט עַרְשָׁת קָוְמָעָן?
אוֹן דָּאָרְפָּן הָאָט מָעַן נָאָר גַּעֲדָאָרְפָּט
נִיט קָרְיכָן מִיט דִּי בְּלִיכָּן רָאָס פָּאָרוּס,
נָאָר קוּוִיכָּן זַיְר דּוּרְמִיט, וּוֹאָס ס'איְזָא פָּאָרָאָנָעָן,
וּוַיְיָל ווֹי, אוֹיב עַם ווּט מָזָן זַיְן
אַיְזָן יְעַנְעַר דִּינְדוּעָכְעַזְבָּנְשָׁא אֲטְרִיסְט
דָּעַר טְעָרָעָז גְּרוֹזָאָמָעָה: "כְּהָאָב נִיט פָּאָרָאָנָעָן"...

צורי קער

זיבן פארל אַשענע מענורערעム,
איינגעעה היילטער אין פָּאַרְוִיכָּעַסְּן וַיְיִתְּמַעַּךְ,
שטייען אויסגעשטעלט אין מִין זַקָּאָרֶן
און ווארטן אָה אַ שׂוּעַבָּלָעַ,
מייט וועלבּן מע זָאַל זַי וַיְדַרְעַר אַנְצִינְדוֹן;
און, ווער וויסט, עפְּשָׁעַר שְׁטַעַן גָּאָר נִיט
אין זַי מֵעַר קִיּוֹן לְכַטְּמָה,
אדער זַי זַיְנָעָן גָּאָר נִיט פַּיְיךְ מֵעַר צַו לְוִיכְטָן?

אָפָּן אַלְטָן בַּעֲסֻוּלָעָם
חָאָט דָּעַר וַיְינַט פְּלַזְעַם נִיט גַּעֲפָנוּן דַּי מַאַצְיוּעָם,
איַן וְעַלְכָּעַ ער פְּלַעַגְטָן זַיְךְ פָּאַרְטְּשָׁעַפְּעָן,
און דָּעַר בַּעֲסֻוּלָעָם גַּופָּע
שְׁטַיִיט אָן זַיְנָעָן גַּעדְרָאָר אָן דַּעַם טְוִיעָר,
וּוְאָס פְּלַעַגְנָעָן נִיט דָּעַרְאָזְן,
ער זָאַל מִיט אַיְינְמַאְל אַיְינְשַׁלְיְנְגָעָן
די גַּאנְצָע אַיְידָע יִידְן...
וּוְאָס קָאָן זַיְנָעָן שְׁרַעַנְדִּיקָּעָר
פָּוּן אַ וְאַרְטְּנְדִּיסְּן בַּעֲסַלְמָעָן?
וּוְאָס קָאָן זַיְנָעָן שְׁוַיְדָעַלְעַכְּר
פָּוּן אַ בָּאָרְעָוָן בַּיְסִים הַאָקוּוֹאָרָעָס?

שנירלט זיך פון אן אלטן קוימען א ווינט רוייכעלע...
אייז עס די געמייטליךניט פון מינגע קינדרער-יארן,
צי (וואי דער וועלטן!) גאר א געשאמע,
וואס האט אנטלוופנדיס באהאלטן זיך איין קוימען,
און אוש בייז איצט נאך ניט געווסט,
או מע מעג שוין זיך באוועיזן אפּן? —
אפּן און ניט נאקטעט,
צעווייטעקט, באטש אוונגנשטאנגען טכיעס-האמייסים...

אט דא אייז געועען דאס הויז —
דאס ראווע גרויז-אייסגענדיעז הויז,
וואו כ'בן געבאָן.
אט דא אייז געועען דער הויף —
דער שטוייבקער, מיט זונ-שטויב פולער הויף,
וואו כ'בן געוואָקָן.
ס'אייז דא דער דא,
ס'אייז דא דער דא,
און עם ליגט אַפְ אַים אֹזָא וואַמְפִירישער ניטא!

אָשׁ...

ווען ס'ברענט אוים איזן הארץ דער וווײיטעך,
וואז פארבליבט דאס אָשׁ?
אָשׁ פון מיסט, צי אָשׁ פון קוויטן,
אלע אָשׁן — אָשׁ...

מעג זיין, ס'צוימען אונדז פטעישן,
אַבערגלויבן בינרטן;
אַבער אָשׁ מיט אָשׁ צעמישן
אייז דאָך פֿאַרט אַזינד...

צייט אָזֶן ווינט דאס אָשׁ צעוויען, —
ווינט דאס אָשׁ צי שואָרְץ, —
ווען עס ברענען אוים די וווײַען,
וואָס בלִיבַּט אַינעם הארץ?

צווישנץ'יט

איין גרויער טורך פון דעםערונג
פארזוינקלטעה די גאָסן.
ניטרא קיון צײַט באַקְוּעַמֶּרְעָע
פֿאָר לְעִפְשֵׁעַ גְּרוֹמָאָסָן,
וואָ דָאָן, וווען ס'אייז ניטַּטָּאג, ניטַּנָּאָכָט,
ניטַּפְּינְצְּטָעָרְנִישׁ, ניטַּהְעַלְקִינִיט —
ווען ס'ארט מער ניט זונס דְּרוּיטָעַ פראָכָט
און ס'גּוֹלֶת לְעוּוָאנָעַם גְּלְקָנִיט.

איין אַט דערמאָנט זיך מיר: באַטָּאג
געטָאָן כ' האָב עפָּעַס גוֹטָעַס,
נָאָר אַיצְּצָט מְעַן חָרֶץ מִיר מְוֹסָעַר וְאַגְּנָטָן:
„אוֹא מְין זָאָךְ, וּוּרְטָוט עַס?“
און כ'זְוִוִּיס נִיט, צִי מַע טוֹט נִיט גוֹטָס,
צִי אַיךְ האָב נִיט גַּעֲטָאָן עַס...
נָאָר צְוּוִיפְּלָעַן אַוְמְקָלָאָרָעַ אַטְוַע,
וּוּי נַעֲכְטִיקָעַ לְעוּוָאנָעַם,
זַוְּיִשְׁעַן פֿאָר די אַוְינָן מִיר,
אוֹס'וּוֹרט די גְּרוֹיְקִיט גְּרוּיעָר.
כ' דְּעָרְפִּיל דַּעַם גְּלִיטְשִׁיקָן באַרְיָר
פָּוּן צְוּוִישְׁנְצִינִיטַּן-טְרוּיעָר...

סָאַלְאוֹוִיִּישׁ

אין דעם שויבער פון א לייע
הילכט א סָאַלְאוֹוִי
וועגן בענשאפט, וועגן לייע,
וועגן פרויד אונן וויי.

פֿינְטְּלֶט, פֿאַסְקֶט זִיךְ דָּעֵר נִיגְזָן,
פֿוֹנְקֶט ווּ מָרוּעִישְׁרִיפְּטָן;
קְנָאַקְט, ווּ קְנָאַפְּעַלְעַד אַךְ שְׂטִינְגָן,
יאַמְעָרט, מָוֹסְעָרט, שְׂטִיפְּט...

דוֹנְגָּרְסְ-קָאָרְלִיקָּלְעַד — טְרָעָן
קִיצְלָעָן לִיבָן פָּוּן נַאֲכָט;
ליַוְוְפְּט זַיְה, הַיְפְּעָרָט אַיְבָעָר שְׂוּעָלָן,
לְאַכְט אָונֵן וּוַיְנָט, אָונֵן לְאַכְט...

א פידל-שפיל פון ערצע

א פידל שפילט — די סטראונע ווינט,
דערמאנט מיר וויטע יארז,
וואס פערציך יאר שווין כ'האָב געמיינט,
או כ'האָב זוי אַנגעווארן...

דעך פידל ווינט — אַט ער נײַט אויס
פארסֵרְעֶפְט אָזּ צעכיזונג.
דוכט, די געשאָמע פון אַ הוין
אייז עס אַרוֹסְגָּעָפְלוֹגְן,

און ווי אַ הוילער צָאן בְּלִיבְט שְׁטִיְין
די שטאמט אָזּ פִּידְלָם ווינען;
די גָּאָס — אלְיוֹן אָזּ — אלְיוֹן,
אַ גאנצָע ווועלט — אלְיוֹנָן...

געעהרטט כ'האָב פָּאָר די פֻּרְצִיךְ יָאָר
די בעסטע, דוכט זיך, פִּידְלָעָר,
נאָר פְּלוֹצָעָם אִיצְטָמָע מִיר דוכט זיך נָאָר,
או אַט דָּעָר לְאַקְרִיזְלִידְלָעָר,
נאָר ער אלְיוֹן מִיט זִין גַּעֲוִוִין,
מייט זִין גַּעֲשָׂמָּאָלָאָזּ קְלָאנָן

פארמאגט דעם שלויימעטדיקטען ציון,
האט סאמע שיינס צו זאגן.

און באטש ס' איז ציעודיך זיין כלויפ —
אי לאקריזדיך, אי גלייטשיך,
אייז ער מיר איזוי פינגלעך ליב —
מיין קינדהייט גלעת זיין סמיטשיך...

אן אלטער ניגן

אן אלטן ניגן האט געבראכט דער ווינט.
האָב אַיך דערפֿלט זיך, ווי אַמאָל, אַ קִינְדֶּר,
דערזען, וואָס שווין פֿאָרגנָעַסן כ'הָאָב גַּעֲחָאַט
איַן יַאֲרָן פֿוֹן פֿאָרָהָאוּעָטְקָעַיט אוֹן נָאוּעָנָאָד.

דערזען זיך ווַיַּדְעַר אַמאָל הָאָב אַיך דָּארָט,
וּוּ אַיך אָרוֹיְסְגַּעַבְרָאַכְט הָאָב סְעַרְשָׁטָע ווְאָרָט —
דָּארָט, וּוּ צָוֵם עַרְשָׁתָן מָאָל אַיך הָאָב בָּאַמְּרָקְט,
אוּס אַיז בְּלוּי דָּער הִימְלָל, בְּרוּזָן — דַּי עַרְד...

אן אלטן ניגן האט דער ווינט געבראכט —
אן אוַיסְגַּעַפְּנִיפְּטָן איַן אַ קוּימָעַן בָּאַדְעָרָנָאַכְט.
ニיטָאַיז מָעָר דָּער לוּיְמָעָן... אוֹן דָּער ווּוַיְנַט
אַים אַיז אַוּנְקָעַלְעַ פֿוֹן מִינְן גַּעֲרָכָעַנִּיש גַּעֲפִינְט...

וּוָאָס טוֹט מַעַן מִיטָּן נִיגְנָן פֿוֹן אַמאָל,
וּוָאָס קְלִינְגְּט חִינְט, ווי אַן אַיבְּרָגְּנָקְרִימָט קָאַל?
אן אלטער נִיגְנָן באָ יַוְנְגָן ווּוַיְנַט...
איַז צַוְצָהָעָן זיך צָו אַים דָּעַן נִיט אַ זִּינְד?

בראנד

מיר דוכט, דער רוייך איז ניט צופרידן מיטן פלאם.
אנט, פארוואס אנטלויפט ער?
און נאך ווּהיא? —
פארגיוין, פארשווינדן — ווערן אויס!

נאָר אויך דער פלאם איז ניט צופרידן מיטן רוייך.
ער קאָעסט זיך:
וואַי קאן עס זינן, ס'זאל פון זין ליכטישטען
אוֹזְאָדָא שׂוּוֹאַרְצְקִיט שְׁפָרְן?

דער פלאם איז ניט צופרידן,
דער רוייך איז ניט צופרידן.
טָאָ וּוְעָרָ זְשָׁע אַיז צּוֹפְרִידָן?
דאָם האַלְזָן?

צורי ציגעלעך

יאנקו שטערנברגן

אייז געקומען דאס ציגעלע פונעם כארנדייע
צ'ו דעם ציגעלע פונעם אכרייס-האייאמים
און האט זיך בלוטיק צעמוקעט:
„אווי, שועטערל, אווי,
וואוי, צארטינקע, וואוי,
נלייב ניט, הארץיקע, דעם נאווי!
אויב מיך האט געקאנט א קאטער פארצוקן,
ויאזוי קאנסטו טרייען א טיגער?“

האט באשמעקט דאס ציגעלע פונעם אכרייס-האייאמים
דאס פארבלוטיקט בעליך פון ציגעלע פונעם כארנדייע,
האט זיך דערשראכן, געוווארן נאך וויפסער, ווי געווען,
און האט געומען שטאמלען;
„און די שעפם, זאג מיר, מיטן וואָלַף ווי הויזט?
און די קאָלב מיטן יונגנן לייב ווי ליאנט?
און דאס יינגעלא — דער מענטש, וואָס איז נאך ניט פארדארבן, —
פירות דען ניט איז? ניט דען ניט אכטונג?“
האט שיין א שפּוֹרְגֵּן געטאן דאס ציגעלע פונעם כארנדייע
און מיט זיין בייז הײַנט נאך רינענדיקן בלוט

פארשפריצט דאס ציגעלע פונעם אכרים-האיאמיים:
„גָּלוֹבַן, נָאָרִישׁוּ צִיּוֹן, גָּלוֹבַן דָּעַרְתָּנוּוֹעַ!
דָּאָס יְיָנְגָּלֶעָ וְעוּטָ אָוִיכָּוָאָקָסָן אָוּן וְעוּטָ פָּאָרָנָעָמָן נָאָרָן,
אוּן עַם גָּעָהָעָרָ צַוְּ דָעַרְתָּ זְוּוָנָגָן.
אוּן עַרְתָּ דָעַרְתָּ טִינְגָּעָרָ, מֵיטָ וְעוּלָכָן דָו לְאַשְׁטְשָׁעָטָן זִיךְ אַצְינָרָן,
וְעוּטָ דָאָן הָעָרָן דָעַם נָאָוָויָן, פָּוָנָקָטָן וְוִי דָעַרְתָּ קָאָטָעָרָן...”

„פאסטראלאָע“

נוואַלדְעָוּט אַ פִּינְפִּיאָל
דרעלט דעם באָרג אָוֹן שְׁוּעוֹנְקָט דעם טָאָל
מייט אַ לֵּיד וּוּנְן אַ פָּאַסְטְּעָכְלָן,
וּוְאָם הָאָט זִין שְׁעַפְעָלָעָ פָּאַרְלָאָרֶן —
לְאַרְזְּנָלְאַרְזְּנָלְאַרְזְּנָהָרֶן...

אייבער שטיינער, אייבער נְרָאָז
רוֹזְלָט מְעַנְטְּשָׁלְעָכָר פָּאַרְדָּאָם,
אוֹן דָּעָר אָוּמְרָאָכְמָאָנָעָם רִוִּיסְט —
אַ בּוּחְנִישָׁעָר צְעֻוּיְלְדָעְוָעָטָר הָאָרֶן —
הָאַרְזְּנָהָרֶן הָאַרְזְּנָהָרֶן...

ס' אַיז דַּי לֵיד שְׁוִין טָאַקָּעַ אַלְטָן,
וּוְ דָאָס פָּעֵלָד אָוֹן וּוְ דָעָר וּוְאָלָה,
וּוְ דַּי אָוּמְגַלְעָכָעָ פָּאַסְטְּעָכָר,
וּוְאָם נִיט דָעָהָעָרטָן בְּלִיעְבָּט זְיוּעָרָ רָופָן —
רוֹפָן־רוֹפָן־רוֹפָן...

יאָמָעָרטָן, שְׁלוֹכָצָט דַּי נִישְׁטָעָר־לִידָה,
אוֹן דַּי וּוְלָהָ וּוְעָרָן נִיט מִיד

פרישע יונגע לubarנש
צו פארזוכן —

זוכן-זוכן-זוכן-זוכן...

שיט, שיט און דער פיעפיאול
בערג פון טרערן אינעם טאל,
מיינגענדיק, און ער פאראשיט אזי
די, וואם פארזוכן —

צוקן-צוקן-צוקן-צוקן...

און דאס לubarנש פלייסט און פלייסט —
פאסטעד ווינט און וואלף געניסט,
דאך או איזונ-פראונט
אייז גרייט שוין פאר זיין רוקן...

דער קלאויר

ליגן דא עם מינגע טעג און נעכט,
אויסגעליינט אין איין רוי
איין אוזא מעשונעריךן סיידער?

יעדר טאג פארמאנט זיין שטיטם,
יעדע נאכט — איר איינן שאַל;
אלע קלאנגגען — שכינעסידיקע,
קרויוישע, ניט-זעלבע...

כאפּ אַטָּג אִיךְ פֿוֹן אַיְזֵן בְּרָעֶגּ
אוֹן בְּאֶנְגְּլִיּוֹת אִים מִיטּ צְוּוִיּ נְעַכְּטּ.
נְעַמְּדּ דָּרְנָאַךְ אַ וּוּיְטּ נְאַכְּטּ
אוֹן אִיךְ טֹוֹזִי
מִיטּ אַמְּכַבְּנָעּ טָעַג פְּאַרְהִילְכָּן;

כאפּט זִיךְ אָוֹפּ אַמְּדָנָעּ וּוּלְטּ,
וּוּגְעָרָטּ וּוּאַלְטּ זִיךְ דָּאַסּ אַיְזֵן
אוֹן אָוּעָקּ עַסּ וּוּאַלְטּ דָּעַרּ טִיךְ פֿוֹן לְעַבְּן...

שׂוּיְמַטּ דִּי דָּוְרְכְּגַעְמִישְׁטָעּ צִיּוּט —
אוּמְעַכְּטָעּרּ מַעְסְּלָעַסְּ-בִּינְתּ,
דָּאַךְ דָּאַסּ לְעַבְּןּ, וּוּעַן צְעַרְוָדְעָרָטּ סְ-וּעָרָטּ,
איַזּ, דָּוְכְּטּ, נָאַךְ מַעְרָן אַטְּרִילְעָךְ...

טאג און נאכט —
ו אָרְטָאג אָוּן נאכט,
אוֹן אַזְוִיפֵּיל ווּעֶרֶת פָּוּן זַי גַּעֲמָאכְטַ,
בֵּין עַם פָּאֵלֶט אַרְאָפֶט דָּעַר שֻׁוּוֹאַרְצָעֶר דָּעַק
אוֹן האקְטַ אַלְעַז אַיְבָּעָר...

פייגל...

אַסְעָנֵן טִיר פּוֹן קִיךְ עַמְּ פִּינְגֶּן —
אַ טּוֹבֶּן, אַ קְרָאֶן, אַ שְׁפָעָרְעָלֶעֶן, אַ חָוָן.

אַיְדַּי סֻמְקָה אָזֶן קַוְשָׁה אָזֶן וּוַיִּם נִימָט, וּוְאַסְמָה זַיְהָ מַעֲרָה פָּאָרְיוֹנִיקָה:
די פִּינְגֶּלְשָׁע גַּעַשְׁטָאַלְטָה אַדְרָה דָּאַס וּוּלְזָן עַסְּן...

די הוֹן כַּאֲפָט אַוְמְגָעַלְוָוְמְפָעַרְטָה שְׁוּעָר — לְוִוְּפְּטָה אָזֶן דָּאַךְ
פָּאָרְשָׁפָעְטִוְיכָה.

דָּאַס שְׁפָעְרָלֶעֶן, נִיטְּ קְלָאָר, עַס טְעַנְצָלָה נְאָר צִי אַוְיךְ עַס עַסְטָה?

די טּוֹבֶּן, אַיְרַי יְדָן פִּיךְ בָּאוֹוְילִיקָה מִתְּ אַשְׁאָקָל פּוֹנְגָם קָעָפָלֶה.

די קְרָאֶן, כַּאֲטָשָׁאַלְעָה שְׁרָעָקָן זַיְהָ פָּאָרָה אַיְרַי, נִיטְּ נְעַמְמָה, נְאָר גַּאנְוּעָט...

אָזֶן אַטְּאַטְּעָר הָאַטְּ אַ שְׁפָרְוָנָג אַרְאָפְּ גַּעַטְאָן צַו זַיְהָ אַיְנְמִיטָּן;
צְעַפְּלָוִיגָן זְיַנְעָנָן זַיְהָ די קְרָאֶן, דָּאַס שְׁפָעְרָלֶעֶן, די טּוֹבֶּן.

דָּעָר קַאֲטָעָר דְּרִיְתָה בָּאוֹאַכְּטָה זְיַנְעָנָה עַק, בָּאַשְׁמָעָקָה אָזֶן טָאַס די קָעָרְנָעָר,
אָזֶן סְשָׁטִיְתָה דָּעָרְבָּנִי די הוֹן אָזֶן וּוּנְיַטְּעָר פִּיקָט...

דען אלטער הונט

דען אלטער הונט, וואס דראעלט אפּן הויף,
וואלט בילען אף דער זוֹן, ווען ער זאל האבן קויעַר...
זוי ווארעט אים, אויר יצדרער שטראל דערמאָנט,
אוון יעסְטוּידְרָע דערמאָנוֹנָג איז אַזְלִינָה פְּלִיגֶן,
וואס זוֹינָט זיך אַיְזָן אַיְזָן ערטאָר,
זוי די פֿעל געפְּלָאַצְטָם אַיְזָן...

געוווען עם זינגען טאג —
ס'חאָט יעדע קאָץ אַים אַוְפְּגַעַקָּאַכְט זיין בלוט,
איַז יעדן מענטש געוזן האָט ער אַזְאָ,
וואס האָדָעוּעָט אַז אַנדְרָע הַוְנָט,
אוֹן יעדער דּוֹרְכְּגִיּוּר גַּעֲרִיצְט האָט אַים,
לְעֵמִינָה ער אַיְזָן נַאֲך נִיט צְעַבִּיסְטָן...

איַצְטָם אַיְזָן ער גְּלִיכְנִילְטִיק צוּ אַלְזִין,
די פֿעַטְסְטָעָט מַאְרָךְ-בִּינְעָר האָבָן אַתְּאָם פֿוֹן האַלְזִין...
עם אַרט אַים נִיט אַפְּיַיּוּ אַוְיךָ דּעָר באַלְעַבָּאַס!
ליַונָט ער אַז אַוְיסְגַּעַצְזַגְעַנְעָר קָעָגָן דּעָר זוֹן
אוֹן גַּעַנְעַצְטָם, ווען ס'פְּאַרְגְּלוּסְט זיך בִּילְזִין...

דער עוועד

כ'האָבַּלְיִיבַּ מִינֵּן הָאָרֶדֶם גְּרוֹזָאָמָעָן,
זִין צָרְנְדִיקַּ גְּעוּוִיטָעָן.
כ'האָבַּלְיִיבַּ פָּאָר אִים צַו בּוֹקָן זִיךְ
אוֹן פָּאָר זִין בְּלִיךְ צַו צִימָעָן.

איַרְהָאָבַּלְיִבַּ אַם הַוְּנֵט גְּעַלְעָרְנֵט זִיךְ,
וּוְיִן אַמְּסָס גְּעַטְרָנוּ צַו זִין.
נַאֲךְ זַעַקְסַמְיָאָר אַונְטְּרַעַטְנִיקְעַט
וּוְאַלְטַמְיָר אַלְאַסְטַמְיָן פְּרָנִי צַו זִין!

מיַן אוּוִיעָר דָּרְכְּגַעַשְׁתָּאָכוֹן אַיְזָן —
דיַאֲלַמְּיךָ צָום הָאָרֶם טִיר באַהֲפָט.
וּוְעָרְסְגִּיאָט פָּאָרְבִּי, פָּאָרְוְטִילְטִט מִיךְ.
נַאֲרַמְיָיךְ דָּאָסָטָמָטָוָאָרטָט נִיט פְּלַעַפְטָן!

פָּאָרְבִּי וּוְעָלָן דיַ דָּרְנִי מַעְסְלָעָם,
מַעְטָאָוְפָהָעָרָן באַשְׁפְּעָיָן מִיךְ,
אוֹן איַיךְ וּוְעָלָן וּוְנִיטָעָר זִין מִינֵּן הָאָרֶם,
אוֹן פְּרָנִי זִין פָּוָן באַפְּרִיאָיָן זִיךְ.

מיר ווידעראמאָל הייסן גײַן
ט'נִיט קומען אָפָן זינען אַים,
אוֹן שווין דָּאָס גאנצָע ?עֲבָן מְיעַנְתָּם
ב'וועַל, ווי דער קעַמְלָה, דִּינְעַן אַיִּטְמָ!

שוווער ...

שוווער דעם בער,
שוווער דעם בער.

שוווער — די פעל, די לאפעס — שוווער.
האט ער מעער ניט איין באגעער:
ארויסברומען פון זיך די שווועראקיעט...

ברומט ער, ברומט זיך ניט ארוים.
שטומט ער, שטומט זיך אים ניט אוים.
פאלאט אים איין זוי אויסצוטרייסלען;
נעמט ער אונטערשרונגגען, האפסן,
פריבנדיק די לאפעס פלאכט ער...

ווערט ארום א ווילד געלעכטער:
נארגנדייך כיכיקען אייזולען,
עם פארקינן זיך די צאפעס,
טעמאפע שוווערטומייקע אקסן
הירזשען, ווי די יונגע שקאפעס...

ווערט דעם בער,
ווערט דעם בער
שוווערער נאך, ווי בייז אהער.

דער ארבעטס-אקס

צָאָב! צָאָבָע!

אָנוֹן דַי בְּנֵישׁ שְׁפִירִינְגַט אֲפַרְּדוֹן,
וְוּוֹ אֲשְׁלָאנְגָן אָוְנְטָעֶר דַי טְלָאָעָן...
מְעָגַן עַס בְּרוּעַן, מְעָגַן עַס שְׁמָרָצָן...
לְאָנוֹזָאמָן, לְאָנוֹזָאמָן תּו אַיר טְרָעָטָן...
וְוּוּוּטְעַס מְאָר נְסַט אָונְטָרְטְּרִיבָן,
רוֹזִיךְ מוֹזָעָן עַיְן פְּאָרְטְּרָאָגָן,
סְמָ'אָזָן נִיטָא וְווַיְהִין צָו אַעֲלָן,
פְּרָרִיבְּ אַיְן סִיוּוֹן נִיט פְּאָרָאָזְן!

איך צי א פולן וואנו,
איך שלעפַן אקענדייזוּן,
איך קנטעט די ליאם אין גויבער,
איך א מילראָדְשַׁטָּמָאנָג איך דריין,
טַאַמִּיד שְׂטַיִיט פָּאַר מִינְעָן אָוָונָן
גָּנוֹרוּעַ גָּלוּיוּעֲדִיקָע פָּסְטָקִיטָע.
לְאָסְטָע אָוּן עַלְתָּמָן, וְוי צָוּוֵי הָעֶרְנָעֶר,
שְׁטַעַכְנָן דָּוָרְךָ מִינְעָן טָאגָן...

ס'צ'יון זיך די פעדעם סלינע
און דער בוייך וווערט פול און גריינגע,
כאפט נאך מער ארום אן אומגעט...
הונגעריך איז שלאכט,
און זאט — נאך ערנגער!

ליג איך און בין מאלענירע
היי פון מאנן, ביילדער פון זיקארן.
ביידעו זאכן — אן א טאמ...
א, ווען איך אמאָל זאל קענען,
ווײַ אַ קָּאַלְבָּ, דָּעַם עַק פָּאַרִיכָּן,
ווײַ אַ קוֹּ, מִיט לִיבָּעָ מְרוּשָׁעָן,
וילדעווין, ווי דער בוחני,
וואָלט איך דאָזֶן מֵינָן יַאֲך צַעֲבָרָאָן
און מֵינָן באַלעַבָּאָס דַּעַשְׂתָּאָכָּן,
דָּאָך ס'אייז אלְאַז מִיר פָּרָעָמָד אָוֹן נִימָעָם,
רוֹשָׁ פְּלוּסָן מִינָעָן בְּלֹוטָן;
און אַמָּאָל אַויְבָּ אַיך פָּאַרְבָּעָנָק זיך,
אייז עַס בענְקָעָן נאָך אַ בענְקָשָׁפְּט...

צַּאָבָּן צַּאָבָּעָן!
צַּאָבָּן צַּאָבָּעָן!
ס'אָרט מִיר נִיט — אָהוֹן, אַהֲרָר...
היי איז זיסער? שטרוי איז איז גוטן!
ס'אייז אלְצִיְינָס מִיר; גְּרָאָז צַּי שַׁאֲלָעָצָּאָז,
כ'גִּי אַין שְׁפָאָז, אַין יַאֲך פָּאַרְסָלָאָמָעָרט,
קִוְּן זאָך לְעַכְזָאָז אַיך, גָּרְנִישָׁט זיך אַיך,
אייז זאָך ווַיְלָאַיך: גָּרְנִישָׁט ווּלְזָן,
ווער דָּאָרָאָף קַי? ווער בענְקָט נאָך קַעְבָּעָר?
בענְקָשָׁפְּט — שְׁטַעַלְקָעָס אַין האָרָז...

כ'בָּזָן נִיט מעָר דָּאָס פְּלוּנְקָעָן קַעְלָבָל —
דָּאָס אַנְחָאַרְנְדִּיקָּעָן עַקְסָל,

וואָאַס טוֹט לְוִיפֵּן אָוּן טוֹט שְׁפְּרוֹנְגְּנוּן,
בֵּין מַעַשְׂנִידָת דַּעַם אֲוִיס דַּי פֿרִיד...
כְּבֵין אַוִיךְ נִיט דַעַר אַסְטָס פּוֹן סְטָאָדָרָע
מִיט צְעוּוִילְדָּעָוּעָטָע בְּלִיקָּן,
מִיט צְעַבּוֹשָׁעָוּעָטָן אַטָּעָם,
וְוְאַס לְוִיפֵּט נַאַךְ נַאַךְ יַעֲדָרָ כּוּ...

וְוְעַן עַס דַוְּלָן נִיט דַי בְּלוֹטָן,
וְוְעַן דָּאַס אָוִינְג אַיְזָן נִיט פֿאָרְלָאָפָּן,
זַעַט מַעַן אַלְצְדִּינְג קְלָאָר, וְוְ אַיךְ זַעַט,
פִּילְטָט מַעַן אַלְצְדִּינְג קְלָאָט, וְוְ אַיךְ פִּילְטָט
טְרַעַט מַעַן לְאַנְגּוֹזָם, וְוְ גַּעַמְאָסְטָן,
טְרַאָגָט מַעַן פְּנֵי אַיְבָּעָר פֿאָמְעָלָעָר.
אַלְץ אַיְזָן נִישְׁטָט אָוּן אַלְץ אַיְזָן נִישְׁטָטִיך —
סְפָּעָלָט דַי פֿרִיד פּוֹן קָעָנָעָן נַאַרְן זַיְד...

גאָס-עלעגייע

אָפַטְוּמְלְדִיקָעֶר גָּסֶם, בָּאָם סָאָמָע טְרָאָמוֹאָר,
פָּוֹנְקָט וּוֵי אָ שְׁעַמְעוֹדוֹדִיקָעֶר פְּרָעָמְדָעֶר
אַיִן אָ פְּרִיְּלָעֲכָעֶר גַּעֲזָעַלְשָׁאָפֶט —
אָ פְּעַרְדָּאָזְנְזָוָאנָן גָּאָר...
אַקְעָנָן גַּנוּוּדִיקָע אָוּטוֹאָקָאָרָן,
אַקְעָנָן בְּצַפְעָדִיקָע מְאָטָאָצִיקָלָעָן
אָן עַלְנְטָעָר, אָן אַיְינָנוֹאָמָעָר,
אָ שְׁוִין פָּוֵן לְאָנָגָן נִוְתְּהִינָּעָר,
עַס קְלָאָפֶט דָּעָר פּוֹלָס
פָּוֵן מְפִין פָּאָרְשָׁאָלְטָעָר קִינְרוּחִיטָן:
אוַיסְטָן!
אוַיסְטָן!
אוַיסְטָן!
אוַיסְטָן!

פָּוֹנְנוּוֹאָנָעָן קוּמָט עַס אַיְצָט אַהֲרָוּ?
וּוּ שְׁטַעַקְטָן זְיַין שְׁטָאָלְ?ָ
אוֹן וּוּרְבָּאָדָאָרָפָעָם הַיְנָנָטָן,
וּוּן שְׁוִין פָּוֵן לְאָנָגָן
עַס הַאָטָן זִיךְ אָפְגָעָטָאָן זְיַין גַּאָרְלָעָטָן...
דָּעָר רָוקָן — גְּלָאָטָן,

דער זאדרעך — קײַלעכידיק און פֿוֹל,
די לעבעדיקע אויגן — טרייב
קענן די טויטע נלאאנצנדיקע אוטאָפֿאָרָעָט...
אויס!
אויס!
אויס!
אויס!

דער וועג איז וויר און שטײַט,
דער וועג איז גליכּ און גלאָט —
קײַן שטײַין, קײַן דָּאָרָן און קײַן זומֶפּ —
די קָאָפְּעָטָעָם זִינְגָּעָן זִיךְ אָזֶש מעכְּיָעָה:
עם לְוָפְּטָה זִיךְ גְּרִינְגָּה,
דער באָמָּעָט האָצָּלָעָט זִיךְ, דער וואָן שְׁוֹוִימָט,
און עַס באָנְגִּילָּטָן זִיךְ, ווי קָרָאָעָן:
ניינְגָּער, מִיטְגָּעֵפְּלָאָן בּוּזְעָק...
אויס!
אויס!
אויס!
אויס!

אָזְוִיפְּלָאָן וּוְאָרָעְמְקָוִיט
און וויסְן אָטָעָם פּוֹנָעָם פֿערָד,
אָזָא גַּעֲמִיטְלָעְכְּקִיט
און ברויטָן פְּאַכְּעָפְּן זִין עָק,
נאָר עַפְּעָם באָפְּטָה עָס אָן אָוּן ווּרגָנְטָ דָּאָס הָאָרָץ,
שייט נָאָדָלָעָן אָן אִינְעָם צָעְרוֹדָעָטָן גַּעֲמִיט...
די טוּמְלָדִישָׁע ברויטָע נָאָס
ווערטָ פְּלוֹצָעָם שְׂרֻעְקָלְעָר בְּלִיָּיךְ
און, ווי אַ שְׁוֹוָאָרָצָע זָוֵן, הענגָט אִיבָּעָר אַיד
דָּאָס נְרוֹיסָע מָאָנְעָנְדִיקָע פֿערְדְּן-אוֹג —
די פִּיכְטָעָ, סָאָמָעְטָעָנָע, שְׁוֹוָאָרָצָע טְבִּינָעָ:

„דען לאצטער זיין איז נרויזאָם שוווער,
אריבערלעבן אלעמען — הייסט איבערלעבן זיך אליאז!“

אויס?

אויס?

אויס?

אויס?

אויס!..

דער זינד-באק

דער שועער-באאוולטער,
דער אומג'ילעכער סאייר-לעזאוז
מייט הערנער, וועלכע שטעבן,
דוכט, נאר אינעוויניק — אינעם קאָפּ,
געווארן אין אוועקגעגעמען
פונעם אומלויפּן און צופּן גראָן.
א באָקּ, א באָקּ
אן אומג'ילעכער, אומישולדייקער באָקּ!

ער האט א שטיילע ציג
מייט ראֹולעכע אַנייוועסידקע אויגן,
ער האט צוּווִי ווַיְסֵע צַעֲפְּקָעָךְ,
וואָס נאָר די פְּלָאָטָרְלָעָךְ זַיְשְׁרִינְגְּעָן נאָר.
צַו ווָס אַיז עַמְּאַים אַלְזַיְשַׁן?
צַו ווָס חָאַט עַר זַיְן מַאְמָעָם זַיְסָע מַילְךָ גַּזְוִיגַּן,
דער באָקּ, דער באָקּ —
דער אומג'ילעכער, אומישולדייקער באָקּ? ..

געקומווען אַיז אַ סיּוּוּר מַאַן
אין אויסטערלייש באַצְּרָטָע ווַיְסֵע בְּגָאָדים,
אַרוֹפְּגָעָלִינְגָּט אַהֲנָט אַים אַפְּ דַיְהָרָנָעָר

און געמורמלט, און גענלאצט.
געווען איז שווער די האנט
און ווי מיט שטיעבלקעט באַלָּאָדָן...
א באָק, א באָק —
אן אומגלייקלעכער, אומשולדיישער באָק!

אומזוסט אומניישט פון שפייז פון פעלדז
אראָפֿגעשטופט צו ווען
איין אָפֿגְּרוֹנֶם, ווּ אָפֿילָע אַהֲעֵנָע אַוִיך
דעַם טוֹטָן קָרְפָּטָר נִיט גַּעֲפִינֶט...
א, ווִיסְט אַיז דַּעַם,
וּאָס אַף זִין גַּוְיָל פָּאָלָט אָוִיס די באַשְׁעוֹרָונֶג,
ער זָאָל צָעַשְׁמָעַטָּרָט אַן צָרִיסָן ווּעָרָן
מייט די פרעַמְדָע זִינְדָן!

א באָק, א באָק —
אן אומגלייקלעכער, אומשולדיישער באָק...

אין גלופסק באנאכט...

אין גלופסק באנאכט. עם עפנט זיך די טיר פון באה,
און פישקע הינקט ארים, ווי אינגענעריט אינדריען;
עם שלאפט די יידישע קאפעזאנים-שטעט
א מידע פונעם דאונען און באטלאנעסריישע פלוידעריען.

אייבער די בלאטען באלאוּאנגעט פון ברוק,
אייבערן קויט, וואס ליגט און זינט פון נאם, אונשטייט א לאווע,
זיין קרומער גוף טומ זיך א ווארת, א צוק, א רוק...
זיין גאנג, באטש א צבעראכענער, איז האפערדייך און ושוואווע.

אויב ניט באטאג, איז באדרערנאכט כאטש גוין,
אויב ניט די זוֹן, איז באטש און שין פון דער לאוונאנע!
א גאנצן מאָן געלעטט צעווישן דאמָה און שטײַן,
אייצט מאָכט ער אָפֿ דער שיינקייט פון די בלאטען „שבכעיאָנע“.

דאס ליב פארקריפלטע אין שמאלטען אינגענעהילט,
דער גאנג צבעראכענער, מעונשעמדיסער, קרומער,
זוי שטערן ניט דעם הארץ, וואס פילט,
או אייבער בלאטען שועבט א ווינטעלע פון זומער.

אין גלופסק באנאכט. די שטעט איז פוסט,
עם שלאפט שוֹן לאָגָן און ענגאָלְקָעֶרְלָעָר די מידע אידע.
אין נאָס: נאָר פישקע מיט זיין שווערן טראט און הוֹסְט,
און ס'זעט אים די לאָוָאנָן נאָר און מענדעלע דער זוֹדע...
• • • • •

און גלופסק באנאכט. פארונגאנגען יעדע שבען,
לעוואנע — הינטער וואלקנס, ווי פארשומוצע שטייקער וואטעה,
און ס'קופט און דער געריכטער פונצטערניש אריבין
מיט אויגן נלאנצנדיקע ביילע די הארבאטע.

זוי זיצט זיך אפּן גאנקע און זי טראכט,
וועילנט ס'איו איר לעבן און ווי גרויזאָם פֿינְגַּע.
דאָר צו איר הארץ ניטא קיין צומרייט פֿאָר דער נאכט,
וועיל ס'האָפּט דאס הארץ: עס איז נאָר גּוֹיַּה וּאֲרִשְׁעִינְגַּע.

זוי וויסט עס גוט: פֿאָרָאָן אֵין אַעֲפִיל,
וואָס לִינְגַּט אֵין טִיפֿעְנִישׁ פֿוֹן לִינְדְּרוֹין לִינְבּ פֿאָרְבָּאָרְגּוֹן,
וואָס אִים אָוָאנְק אֵין יָעַרְעַן אַשְׁפִּיל,
און בִּיּוֹסְטָעָר הַיּוֹנָת גּוֹבְּיוֹרָן קָאָן אַגּוֹטְן מָאָרְגּוֹן.

יאָ, זוי אֵין אוֹיְסֶגֶעָמָאָטָעַט, אָרָעַם, שְׂוֹאוֹאָר אָוָן בְּלִיךְ,
און שְׂוֹועָר אָזּוֹי צוּ טְרָאָגּוֹן אֵין דָעַם וּוּיסְטָן חַוִּישָׁרָעָ;
נאָר אָט בָּאָמְרָקְט זַי שְׂטָעָרְן אֵין דָעַר הַיִּיךְ —
„ס'אֵין פִּישְׁקָעָם בְּלִיךְ!“ — טוֹט אִינְגָּם הארץ אַפּוֹיךְ אָיר ...

און ווּידָעָר פּוֹל די שְׂמָאָט אֵין מִיט לְעֻוּאָנְעַשְׁבִּין,
און אֵין דָעַר אָוִיסֶגֶעָלְעַטְרָקְטִיְּט זַי זִיכְרָן אַפּ דָעַר פֿרִיזְבּוּ בִּירְעָ;
זוי בְּלִיךְ אִינְסָמָן אֵין צְוִוְיָוָנָס פֿוֹן אָרְבִּין,
און ס'זּעַט זַי די לְעֻוּאָנְעָ נָאָר אָוָן מַעְנְדָעַלְעָ דָעַר זִידְעָ...
• • • • • • • • •

און גלופסק באנאכט אָוָן אלְזָ אַיְזָ שְׁטִילָ,
פארנְגְּלוּוּעָרט אֵין לְעֻוּאָנְעַשְׁבִּין די שְׂמָאָטָעָ גַּעֲנְגַּטָּעָ האָרְיוֹזָאנְטָן.
נאָר פְּלוֹצָעָם קָוָמָט אַשְׁאָרָה גַּעֲרָוִישָׁ, ווי ס'מָאָלָן פֿוֹן אַמְּילָ —
דאָס רָאָלְטָ אַפּ זַיְן גַּעֲזָעְטְּדוּעַנְגַּלְעָ יְאָנְטָלָ.

ער, יְאָנְטָלָ דָעַר אָנְפִּיסְקָעָר, אֵין וּוּאָר הַיּוֹנָת שְׁפָעַטָּ;
ער אֵין — מִיט גּוֹיַּה — דָעַר הַיּוֹנָת גּוֹוָאָרָן אַ “כָּאָלְיוּרָעְכָּאָסָן”,

ההאט ערד אינטיט נאכט זיך דורךפארן באשלאלסן:

אארויס פון האקדענשנשאפט אַה דער פרני,
אָיאָג געטאן אייבער די גלוופסקער ברוקן.
ער הערט זיין רעדעל-יסקריפט, ווי פיגל-צוויטשערין,
ער אנטטען טיף, נויכט אום זיין אַפְּגָּנָּעָנָּעָם, פֿאָרְשְׁטִיפְּטָן רָוקְּן:

ווענדערלעך, ווי שיין איז זי, די וועלט.
מען זאל גאנד לאזון, ואלאט פאר יען מענטש זיין פרויד דא.
ער פארט אפ זיין געוזסונגלו אונ קועעלט,
אוון בּוֹצָחַ אִים דֵי לְאַוְאָגָעַ נָאָר אָנוּ מְעַנְדְּרָלָעַ דָּעַר זַיְדָעַ...

איין ג'ופס באנאכט... געדיכטער שלאוף
פָּרְנוּמָן הַאֲט דִּ פְּרִוּבָם, גַּאנְקָעָם אָוֹן כָּאָטָעָם.
עם כְּרָאָפָּעָן לְאַנְגָּזָםְיָוָסָט דָּעַר שְׁוֵיכָבָט אָוֹן דָּעַר רָאוֹו,
איון חַפְּיוֹן אַונְטָמָר אַיְלָוָן אוּסְנָעָה אַרְעוּוָתָעָמָה טָאָטָעָם.

אָמַקְיוֹף זַעַט אֵין בָּאֶלָּעָם רַעֲנָדְלָעַ נָאָלַד,
אֵין פָּאַלִּישׁ יָאָנוֹת מַעַן מַוִּיט אַלְיכְּטָזָד נָאָךְ אַנְמָלְוִיְּפָנְדִּיקָע וּוָאנְצָן,
אַפְּרוּמָע יַרְדְּעָנָע הָאָט אֵין אַיר כָּאֶלָּעָם וִיזְרָפָאַרְוָאַלְטָמָע
אַפְּהָאַיר מִזְוִינְקָעָם כָּאַסְעָנָע אַשְׁרָלְלָי "שָׁרְלָל"
אוֹן הַיְנָטָע לְאַדְנָס בָּא אַגְּרָוִיסָן, שָׂוּעוֹרָן טִיש
עַמְּ לְיִוְונָט פְּיאָוִקִּין דָּעַם בַּאלְטָאַקְסָע פָּאָר אַנְידָעַטְרָעַכְטִיקָע
מַשְׂרִירָה:

ז'ין קאל שאַל-שעלאָפֶדְיךָ, און בוימלדייךָ, און זים,
גנאר יעדן זאַץ ער טוט די ציינדעלאָעךָ אַ שטשריע:

נו, ווי, רעב יאָסֵל, הא? ס' איז, דוכט זיך, קילַרְאָן?
אוֹן נאָך אָמִין! אַיר קענט, רעב רזווון, אָ "דָאנָסֶל" שְׂרִיבָן,
ס' איז אַיטְלָעָד וּוָרטָט — אָפּ מִיר שְׁוִין אָזוֹ אַיר,
נִישְׁקָאָשָׁע. ס' וּמְטַזֵּין וּוְיִיבְשָׁוִין אָן אַגְּנוּן בְּלִיבָּן!

זוי לunganן און זיך נאכעסדייך צעהשטראלט,
זוי זפינגען זוכער: קיינער וויסט עס ניט, אכז' זוי בירן.
נאר דורך שפראונגס פונעם לאָרְן אָפּ זוי פֿאַלְט
דעָר בלוך פֿוֹן דער לאָוּאָגָן אָוּן פֿוֹן מענדעלע דעם זידן...
* * * * *

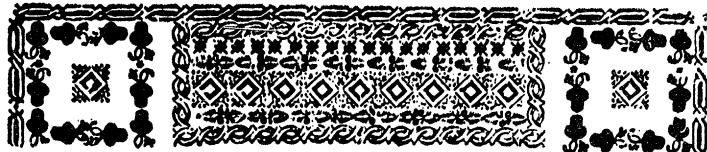
איין גלוופסק באָנָּכְתָּ. עס קומט אָוִוְוֵנט אָוּן טראָגְט אָוּן זָלְקָן אָוּן —
אָטְרִיבְּן זָלְקָן, זָוִי אָנוּזְעַם, שׂוֹאָרְצָעַ טָרְבָּעַ.
די טָרְבָּעַ שְׁפְּרִיּוֹט זָיך אָפּוֹן הִימְלָ, זָוִי אָפּאָן —
די שאָנְדָּעָפָּאָן פֿוֹן מענטשׂ, וואָס אָזִין דעם אָוּמְרָעְכָּטָס קָאָרְבָּן,
אוּן באָלָּד זָי מָטוֹט דעם גאנצָן הִימְלָ אָפּאָצְיָי,
אוּן די לאָוּאָגָן זָוִינְקָט אָרְבִּינְן אָין אִירְעַטְיףְּן.
עס אָזִין איַן גלוופסק נָאָך ווַיְתַלְעַךְ צָו דעם אִינְדְּרָפְּרִי,
אוּן סָקָאָן די נאָכְתָּ די פִּינְצְטָעָרָעָ אָן אָוּמְגַעְשְׁטָעָרָטָעָ שְׁטִיפְּן...
איוּ טָעוֹן זָיך פֿוֹן יְעָדָן הוּוּן אוּן אלְקָעָרָל אָשָׁאָט,
אנְשָׁטָאָט די זִידָן, זְיוּעָרָעָ פֶּאָרְשָׁמָאָלְצָעָנָעָ אָוּן דָּוְרְכְּגָעָשׂ וְוִיסְטָעָ
טָאָרְבָּעָם.

אוּן באָלָּד ווּערְט פּוֹל די גאנָצָעָ, גאנָצָעָ שְׁטָאָט
מיַט זָי — די שְׁפִּינְזְׁעָרָנָס פֿוֹן בעַלְמָס אָוּן פֿוֹן האָרְבָּעָם...
עס דְּרִיעָן טָאָרְבָּעָם זָיך אָוּוִיסְטָן קָאָרָאָהָאָך,
זָוִי טָאנְצָן "בִּינְגְּעַלְעַךְ", "מַאיָּאָפִּיסְלַעַךְ" אוּן "סְטִירְדְּעָם",
זָוִי פָּאָלָּן "סְוִירִים", בּוֹקָן זָיך אָוּן בעַטְן גָּנָּאָד,
פֶּאָרְשְׁטִיקָט באָ זָיך אָזִין בוֹיך דָּאָס לאָצְטָעָ בִּיסְלָ ווּירְדָעָ...
נאָר אָט, אִינְמִיטָן גאנָצָן פִּינְצְטָעָרָן "וּוִיהִי",
וּוֹ צְוּוּעָם, כּוֹיְשָׁעָךְ, טָאָרְבָּעָם פְּרָעָם אָוּף די אִידְעָ,
עס מָטוֹט אָ קְלָוְגָּעָר, כּוֹרְפָּעְמִידְקָעָר בְּלִיכְיָא גָּלִי —
עס ווּאָרְפָּט אָפּ זָיך מִיט זָיִן פְּעַנְדְּשְׁפִּיּוֹן מענדעלע דער זִידָעָ!..

מאָרְךָ קַלְאָד אִיזָּרְלִי*

1. אַמָּל

אמָאָל, מֵוֹת דְּרוֹנִיסִיק יָאָר צְוִירִיק, אַיְן טַעַמְסָאָס,
גַּעֲלַעַנְטַה הַאָט עַר אַיְן דַּעַר שָׁוֹל דַּי בּוּבְּלַ.
גַּעֲוֹעַן זַיְנְעַן דַּי טָעַג אַ רָאָע פָּאָרְשְׁפִּילַ
צָוֶם לְעַבְּנוּ, וּוְאָס הַאָט צְוָנוֹזָאָגַט זַיְנַן הָעַלְ.

אַיְן בּוֹר דַּעַם אַיְינְגַּעַבְּנוֹדְעַנְעַם אַיְן לְעַדְעַר,
וּוְאָס פּוֹן זַיְנַן טָאָוָל קוֹקָט אַרְאָפַ אַ צְיוּלָעָם
אוֹן וּוְאָס דַּי וּוְיִסְעַ שְׁטִינְיפַּעַ בְּלָעַטְעַר זַיְנַן
בָּאוֹזִימַט זַיְנְעַן מֵוֹת גַּלְאַנְצְּנָדִיקַן גַּלְדַּ,

חַאָט עַר גַּעַלְיִינְטַה אַוִּיסְטַעַרְלִישַׁע זַאְכַּן —
גַּעַשְׁיכְּטָעַם, דַּוְרַכְנַעַפְּלַאְכְּטָעַנְעַמְיַט נִיסְים,
דַּעַרְצְּיַילְוָגְגַּעַן, וּוְאָס צִינְדַּן אַן דַּעַם דִּימְיַעַן
אוֹן פִּירַן אַיְן אַוְונְדַּעַרְדוּוּעַלְט אַוּוּקַ.

* דַּעַר מַאיָּאָר פּוֹן דַּעַר אַמְּעַרְקָאנְעַר אַרְמַיִּי קַלְאָד אִיזָּרְלִי, וּוְאָס הַאָט אַרְאָפַ
גַּעַוְאַרְפַּן דַּי אַטְאָס-בָּאַמְּבָעַ אַפְּ כִּירָאָסִימַע, אַיְן אַרְאָפַ פּוֹן זַיְנַן.

געלויונט האט ער וועגן בוים פון ליעבז,
געלויונט האט ער וועגן נועיכס קאסטן,
געלויונט האט ער וועגן באולס טורעט,
געלויונט וועגן פארעם דארען קי.

דערצז נאך זינגען צונגשומען בילדער,
וואס בליבז אין גערבעניש אָפּ אַיבִיל;
אַ שלאָסְטְרָעָגָן פֿוֹ שְׁוּבָל אָזֶן פֿוֹ פּֿיְעָר,
אוֹן סְרוּם גִּיט אָונְטָעָר אַין אַיאָם פֿוֹ פּֿלָאָם...

2. אין מידברע ניו-מעקסיקא

אין ניו-מעקסיקא,
אין ניו-מעקסיקא —
איןעם קאנט, וואס הארבע אָזֶן וויסט,
וואקסן קאפטוּן,
וואקסן קאפטוּן —
סָאמָע עַלְנְטָעָר גְּעוּווֹיקָס.

אלֶין אַיז אוֹיסְגַּעֲדָרָט,
אלֶין אַיז אַיְנְגַּעֲדָרָט,
זָמֵד אָזֶן הִימָּל זִינְגָן פֿרְמָדָה;
אוֹן אַזְכָּעָנִישׁ,
אוֹן אַזְכָּעָנִישׁ
אלָעָמָרְדִּיצָעָלָן פֿאָרְנָעָמָט.

איןעם מידבריךאנט —
סָוּאָרָן מִידְבָּרִילָנד
עַפְעָם, עַפְעָם קָוָמָט דָּרָט פֿאָרָן!
עַפְעָם האָזָעָט מעַן,
עַפְעָם פֿרָאָזָעָט מעַן
אוֹשֶׁן פֿוֹן פֿרִיְיךָן קָאיָאָר...

אין נוֹרְמַעֲסִיקָא,
אין נוֹרְמַעֲסִיקָא
עפָעַט גַּנוּיָט זַיךְ פָּאָר דָּעַר וּוּלְטַ.
ס'זַיְנָעַן קַאַקְטוֹסָן
נִיט קִין קַאַקְטוֹסָן,
דָּאָס הַאַבָּן מַעֲנְטִישׁן זַיךְ פָּאָרְשְׁטָעַלְטַ...

3. די אנטדעקונג

איַן לְאָס-אַלְאָמָס דָּעַר אָוּנוֹת
וּוּרְטָ אַיְן שָׂוֹאָרְצָעַר נַאֲכָט פָּאָרוֹוָאנְדָלָט.
אַפָּאָרְכָּאַלְעַשְׁטָעַ לְעוּוֹאָנָעַ
צְוּוֹיְשָׁן גְּרוּיָעַ וּוּאַקְנָסָן וּוּאַנְדָלָט.

ס'אַיְזָן די שְׁטָאָט אַיְן שְׁלָאָפָּ פָּאָרוֹזְוֹנְקָעַן,
מַעַר נִיט צְוּוִיְידָרִי פָּעַנְצָעַר גְּלִיעַן.
ס'בִּינְקָלְעַן פְּרִוִּידִיק אַוִּינְזְפּוֹנְקָעַן,
טַעַלְעַפְּאַגְּנָגְרָאָמָעַם פְּלִיעַן...

„דָּאָס גַּעַזְבְּטָע אַיְזָן גַּעַפְּוֹנְעַן“
לְיוֹפְטָ אַבְּסָרָע אַיבָּעָר דָּרָאָטָן.
ס'אַיְזָן אַגְּרוּסָע נַאֲכָט גַּעַלְוָמָעַן,
דָּאָס פָּאָרְטְּרָאָכְטָע אַיְזָן גַּעַרְאָטָן:

מַעֲנְטִישׁ אַיְן הַאַנְטָ אַקְרָאָפְטָ וּוּטָהַלְטָן,
וּוָאָס אַוִּיךְ די נַאֲטָוָר הַאָטָ וּלְטָן;
מַעַ וּוּטָ קַלְיְוָנָעָם אַטָּאָם שְׁפָאָלָטָן
אוֹן מִיט אִים צְעַשְּׁפָאָלָטָן וּוּלְטָן...

4. ערנוו...

א טאג מיט אלע זומערדיוקע כינגען —
א טאג, ווי א צעליטע ווינטע ליליע,
און ס'טראנט זיך איבער טאלז, בערג און פליינען
א שווערעד סואידעספּוֹלָע עסְקָאָדְרִילְיַע...

זיך אופנההויבן ערגצע אין די שטאטן,
אווע肯על און זיך צום מיזרעך וויטן.
וואי געסט, וואס קיינער האט זיך ניט געלאָדֶן,
זיך קוקן זיך אַרום אָפַּלְעַז וויטן...

„זיין פֿאַרְזִיזְטִיסְק!... זיך מער פֿוֹן טַמְאִיד הַיטַּן!...
לאוירן, ווי א סָאָרוּעָר, וואס טַרְאָגֶט טַעַלְעָר!
אווינַס, וואס הייסַן מעַנְגַּן צָעֵן טַוְזָונַט דִּינָאָמִיטַן,
קָאָן פֿרַעַן ווּעָרַן פֿוֹן אַבְּיָעַר קְלָעַנְסְּטַן פֿעַלְעָר!...“

אווי געווען איי דער באפעֿל דער שטראָנגער,
און זיך חינַט דעם באפעֿל באזונגעָרטס פָּאָלָגָן:
מע הַיט זיך פְּלִיאָעָן אַין אַנְטְּקִיט עֲנַגָּר,
מע הַיט זיך אַנְצְּרוּרַן אַן אַוְאָלָקָן...

דער וועג גוּיַּט אַיבָּעָר פֿעַלְעָר, אַיבָּעָר טִיכְוִין,
פֿוֹן דָּאָרָט — אַיבָּעָר דעם אַקְעָאָן דעם שְׂטִילְגַּן,
אַרְכִּיפֿאָלָגָן קְוֻמָּעָן אַון זיך ווּיכְוִין,
די שְׁטָרָאָלָן בְּרִיעָן, די מַסְאָאָנָעָן שְׁילְזָן...

אָפַּיְינְדוּלָעָן, רִיפְּן, בּוּכְטָעָם אַון ווּלְקָאָנָעָן —
דער זומער-טָאג, ווי א צעליטע ליליע,
און ס'טראנט זיך אַיבָּעָר די מַעְרִידִיאָנָעָן
אַשוּעָרָעָד סָואִידְעָסְפּוֹלָע עַסְקָאָדְרִילְיַע...

ז' טראגט זיך, און עס פאלן אירע שאטנס,
ווײַ שוווארטצע שטרכין, וועלכע שטרכין איבער
מייט עפעס גרוּזְיָקִים, זונדייקס און פארבאטנס
די וועלט, וואס ענדיסט ביטקומען איר פיבעל...

אונ אָפַּ ווַיְמִיזְרָעְדְּיוֹקָעַ פָּלְגָּנָגָנָעַ
עס ווּרְן דָּוֵק דִּי פְּרָאָפְּלָעָרָם, הָעֶרֶת זַיְךְ,
סְאַיְזְ אַרְעָוָוּ בֵּין, וואס האט נָאָר נִיט קַיְן נָאָמָעָן,
סְאַיְזְ אַנְהִיבָּ אָוּנוּסָט נִינְצָנָזְ פִּינְפִּינְ פָּעָרְצִיךְ...

“B” 29. “B”

“B” — אָנָּאָס, נָאָר אַיְם: צְוַיְיָ צִיפְעָר,
“בְּעַדְנֵין אָוּן צְוַיְאַנְצִיךְ”.

אוּסְרָאָטוֹנָגָה האט אַוְיךְ אַ שִּׁפְעָר —
“בְּעַדְנֵין אָוּן צְוַיְאַנְצִיךְ”.

שְׂוּעָרְעָרְ סְוַפְּעָרְבָּאָמְבָּאָרְדְּיוֹרָעָר
“בְּעַדְנֵין אָוּן צְוַיְאַנְצִיךְ”

וּוְעָרְטָ דָּעַם כּוּרְבָּנָס אָוּנְטָעְרְפִּירָעָר.
“בְּעַדְנֵין אָוּן צְוַיְאַנְצִיךְ”...

בְּלִיבָּן וּוְעַט אַיְן וּוְעַלְתָּם אָנָלָן
“בְּעַדְנֵין אָוּן צְוַיְאַנְצִיךְ”.

כִּירָאָסִימָע אַיְן בָּאָפָּאָלָן —
“בְּעַדְנֵין אָוּן צְוַיְאַנְצִיךְ”.

נָאָגָאָסָקִי הָאָט צַעְקָאָדְרָעָט
“בְּעַדְנֵין אָוּן צְוַיְאַנְצִיךְ”.

סְחַאַטְנָאָט גּוּבְּרָאָכָט דָּעַם טְוִוִּט אַיְן יָאָרָעָר
“בְּעַדְנֵין אָוּן צְוַיְאַנְצִיךְ”...

6. א זומער-טאָג

עם גְּלִיווּרטַט די שטָאַט אַין פֿאָרְטָאָגְנִיקָּעַר דָּו.
דעָר זומער-בָּאֲגִינְגָּעַן האָנָּאָע זָאָגְט צָו.

ס' אַין וּוֹרְעָם אָוָן לִיכְטִיךְ, עַמְּ פֿלְיוּסְקָעַט דָּעָר יָאָם,
וּוְיָאָוִיסְקָלָאָפְּן טָאָקָט וּוְאָלָט אָ גְּרוּסְטָעַר טָאָמְ-טָאָמְ...

די שטָאַט די פֿאָרְשָׁלָאָפְּעָנָע נִיט זִיךְ אָ רֵוֶר —
עַמְּטוּן זִיךְ עָפְּעָנָע טִיר נָאָךְ אָ טִיר.

ס' גְּעַמְּט וּוּמְלָעַן אַין הוּפְּן, אַין נָאָם — אָ גְּרוּוַיָּש
פּוֹן מְעַנְטְּשָׁן, פּוֹן פּוֹרְן מִיטְ קָאָסְטָן אָוָן קוֹיָש.

דעָר זומער-פֿרִימָאָרְגָּן אַין צְוּוֹיְפָאָכִיךְ הָעַל —
ס' אַין הָעַל אַין די אוּגָּן אָוָן הָעַל אָפְּ דָּעָר זָעָם.

די פֿרִיְישָׁע, מְוֻנְטָעָרָע זָוְנִיקָע שָׁא
הַיְלָט אַיְן אִיטְלָעָךְ הוּוּי אַין אָ גְּאָלְדִ-סִימָאָנָא...

אַלְזָ רִיבְעָר אָוָן רִיבְעָר צְעֻוּאָקָט זִיךְ דָּעָר טָאָגָן.
פּוֹן וּוֹרָף קָוָמָט אָ טָוְמָלְדִיךְ האָמְעָר-גְּנָעָשָׁלָאָגָן,

שְׂטִיקָט צָו אִים אָ בִּסְעָלָעָךְ די שְׂוְשָׁקָעָרִי
פּוֹן הַונְדָעָטָעָר וּוֹעַשְׁמָוֹן אַין וּוּבָעָרִי...

סָע שְׁפִילָן זִיךְ קִינְדָעָר אַין יְעֻטוּידָן הוּוּפְּ —
גַעֲדָרָאָגָן אָוָן גַעֲפִילָדָעָר אָוָן זָאָרְגָּלָאָזָעָר לְוָאָפְּ...

מִיט שְׂטָעָקָלָעָךְ בָּאָמְבוֹק אָפְּ בָּעָרְגָּלָעָךְ זָאָמָר
מַע בּוֹיִט אָוָן מַע מִיטְרָעָוּת, אָוָן מַע פֿאָרְצָאָמָט.

אָוָן פֿלְזוֹצָעָם אָ מִירְדָּלָעָךְ פּוֹן אָ יָאָר פִּיר
טוֹט הַעַנְטָעָלָעָךְ בִּיְדָעָ צָוָם הַיְמָלָאָ פִּיר,

קוקט צו זיך דאס יונגעל, וואם שפיטלט זיך דערביי,
 דערזעט ער, עם רומן זיך פינטעלעך דריינ;
 שפרינגעט אוף ער, צעטאנצט זיך, באזוניות אָפַּ דער הויך;
 דערזעט עס, דערפרייט זיך דער גאנצענער הויף;
 „דרני פְּלִיעֵר פֿוֹן טָקִיכְיָא אַיעֲלֵן אַהֲרָרִי!“ —
 מע טאנצט אָזֶן מַעַן פּוֹקֶט מַוְתָּן אַזְּ אַיְזָעָרְנָעָר דָּרָעָר,
 מע קָוְלִיעֵט זיך, קָיְמָלְט זיך, שְׁפָרִינְגָּט אָזֶן מַעַן לְוִוְפְּט —
 אַ פְּלָאַמְּיקָע סִימְכָּע נָעַמְתָּ אַיְזָן הוֹוֵף נָאָר הוֹוֵף.
 עס גְּוֹאַלְדָּעָוָעָן קִינְדָּעָר, באַנוּמָעָן פֿוֹן פְּרִיְידָר,
 אַיְזָן הַיְּטָעָרָע קְוִילָעָם דַּי שְׁטָמָט זיך פָּאַרְנִיְיט
 בְּזַי עַפְעַמָּס אַ שְׁרָעְקָלְעָכָבָע קְרָאָפְּט טָוָט אַ פְּלָעָט,
 אָזֶן סְפְּלָאָצָן פֿוֹן וּוּלְטָט אָזֶן פֿוֹן לְעַבְּן דַּי נָעַט...

.7

* * *

אַ כְּוֹאַלְיָע פֿוֹן רִיזְיָקָע פּוֹנְקָעָן
 דַּי הַעַלְקָעִיט פֿוֹן טָאגְן האָט פָּאַרְטְּרוֹנְקָעָן.
 דַּי זָוָן אַיְזָן גְּעַבְּלִיבָן אַ בְּלִיכְעָע,
 גְּעוּוֹאָרָן דַּי בָּרָגָן זְיַעַנְעָן וּוּיכְעָע.
 עס האָבָן זיך שְׁטִיבָעָר צְעַשְׁאָטָן,
 גְּעַפְּלָאַקְעָרָט, וּוּי שְׁטָרוּי, האָבָן שְׁאָטָנס...
 סְאַיְזָן שְׁטִינְגָּעָר, גְּרָאַנִּיט אָזֶן מַעַטָּאָלָן
 אַ שְׁרָעְקָלְעָכָבָע שְׁוֹאַכְקָנִיט באַפְּאָלָן.
 עס האָט זיך גְּעַקָּאַרְטְּשָׁעָט דָּרָעָר באָדוֹן,
 דָּרָעָר יָם, וּוּי אַ טָּאָפָּ, האָט גְּזָאוֹדוֹן.

א וואַלְקַנְ-הָאָנֵט האָט זִיךְרָאּוֹוִוָן,
מִיטּ קָאנְטְשִׁיקָעָם ווַיְרְבָּל גַּעֲשְׁמִיסָן,
— אַכָּאָפּ גַּעֲטָאָן ווּעַלְתּ פָּאָרָן גַּאֲרָגָן —
גַּעֲוָאָרָגָן, גַּעֲוָאָרָגָן, גַּעֲוָאָרָגָן...
אוֹן ווַיְדַעְרָ אַוּעָךְ זַיְנָעָן פְּלָאָמָעָן —
אַטּ צַוְיִינָן, אַטּ ווַאֲרַצְלָעָן, אַטּ שְׁטָמָעָן.
נָאָר ווַיְלַדְעָרָה האָטּ אַלְץָ זִיךְרָ צְעֻזָּאָרָן,
נָאָר רְוִישִׁיקָעָרָ אַלְץָ זִיךְרָ גַּעֲבָרָאָטָן.
דָּעָר טְוִוָּתּ האָטּ גַּעֲנוּמוּעָן זִיךְרָ צִירָן
איַן מְוִירָעְדִּיקּ בּוֹנְטָאָ קָאָלְיוֹרָן...
עַם שְׂטִינְגָּטּ אוֹףּ אַפְּינְצְטָרָ גַּעֲוָיְמָל —
אַשְׁוָאָסּ הַיְבָטָ זִיךְרָ אוֹףּ בּוֹזּ צּוּם הַיְמָלּ,
עַם הַעֲרָן זִיךְרָ ווַיְלַדְעָ יְעַלְלָעָם...
שְׁוַיְן אַוְיְסְגָּעְדָּאָמָפְטָ אַיְזָן אוֹן שְׁטָאָל אַיְזָן,
צְעַנְאַנְגָּעָן, וּוּ שְׁנִיִּי, זַיְנָעָן פְּעַלְדוֹן,
אוֹן סְטָוָטּ נָאָר זִיךְרָ שְׁמַעְלָצָן אוֹן שְׁמַעְלָצָן...
זִיךְרָ שְׁמַעְלָצָן אוֹן שְׁמַעְלָצָן...
• • • • • • •
נִיטָּאָ מַעְרָ קִיְּן סִימָעָן פּוֹן נָאָסָן.
אַ דָּאָמָפּ — אַנְשְׁטָאָטּ ווּעַנְטָ אוֹן קָאָרְקָאָסָן!
אוֹיְבָ שְׁטָאָל אוֹן בְּעַטָּאָן זִיךְרָ צְעַשְׁמַעְלָצָן,
איַן ווָאָסּ קָאָן שְׁוַיְן ווּעַרְן פּוֹן מְעַנְטְשָׁזָן?"

8. נאך מער, ווי אין דער ביבבל...

— "... אֲשֶׁר אַקְסָרְעָגֵן פָּוּ שְׂוּעָבֵל —
אֲשֶׁר אַקְסָרְעָגֵן פָּוּ פִּיעָר
אַרְאָפֵ אַיְזָ פָּוָנָעָם הַיְמָלֵ
אוֹן הַאָט פָּאָרְגָּאָסֵן סְדָוִים..."

אָדוּוֵי, ווי עַמְּ דָרְמָאָנֵט מִיר
די גַּעַמְּלָעַכְּ בָּאַצְּאַלְוָנָגָן!
אָזוּוֵי, ווי אַיְן דָּעָר בִּיבָּל,
אֲגַאנְצָע שְׁטָקָט קָוָמָט אָוָם..."

נָאָךְ מָעָר, ווי אַיְן דָּעָר בִּיבָּל,
וּוְעָרָתְּ אַלְצָדִינָג אַוִּיסְגָּעָרִיסָן;
נָאָךְ מָעָר, ווי אַיְן דָּעָר בִּיבָּל,
פָּאָרְפְּלִיאִיצָט אַיְזָ אַלְיָזָ מִיטְ פָּלָאָם..."

וּוְעָרָהָאָט גַּעַקְאָנָט עַמְּ טְרָאָכְטָן,
וּוְעָרָהָאָט גַּעַקְאָנָט זַיְדְ רִיכָּטָן,
אַיְן אַיְן גַּעַפְעָמָז אַלְ שְׁטָעָקָן
אַזְוִיפִּיל וּוְילְדָעַ קְרָאָפְטָן?

אַזְוִיפִּיל בִּיוֹזָעַ קְרָאָפְטָן?..

9. צוּוִי הַוְּנְדָרָת טְוִיזָנָט...

— כְּהָאָב גַּעֲמִינָט, אוֹ הוֹנְדָרָת נָאָר,
אוֹן פָּאָרְטִיאִיקָט — הוֹנְדָרָת טְוִיזָנָט...

מַעַט גַּעֲזָאָנָט מִיר: "לִיבָּסְטָט דִּיןָ פָּאָלָק,
מַעֲסָטוֹ, דָּאָרְפְּסָטוֹ טִיְּטָן פְּרֻעְמָדָע"...

כ'האָב געמיינט, אוֹ הונדרט נאָר;
אוֹן צוֹ הונדרט כ'בִין געוועוינט שוין...

ס'טרעפט, אַינְמִיטֵן פֿרִישְׁטִיךְן
טו אַיד אָפּ מִינְן אָוּסְרָאָטְ-אַרְבָּעָת:

ברויט — אַ בִּיסְן, מִילְךָ — אַ שְׁלָוק,
פלינְק דעם טויט אַרְפְּגָעָוָאָרְפָּן

אוֹן גַעֲנָסֶן וּבִיטָעָר זִיךְ
דעַם גַעֲשָׂמָּאָקָן, פֿרִישְׁן סְעַנְדוּוּיְשָׁ...

כ'האָב געטראָכָט, אוֹ הונדרט נאָר,
מייטאמָאָל — נאָר הונדרט טויזָנט...

אוֹן סַע שְׁטִיגָנֶט נאָר, שְׁטִינְגֶט דַי צָאָל,
יעַדְן טָאנְג עַס שְׁטָאָרְבָּן נְנִיעָ —

צְוַויִי מָאָל הונדרט טויזָנט שווין!!!
וּועֶר וּועֶט מִיךְ דָעָרְפָּוּן באָפְרִיעָן?..

10. די שקיין

— אַ רְוִוְטָעָר שְׁקִיעַ-טְעֵפִיךְ שְׁפְרִוִיט זִיךְ אַיבָּעָרָן אַערְאָדָרָאָם,
עַס שְׁפִינְגָלֶט זִיךְ דַי זָוָן אַיְן שְׁוִיכָן פָוָן אַנְגָּאָרָן,
אוֹן מִינְעָן אַוְיָגָן זָעָן נָאָר אַ שְׁוִידְעָלָעָן שְׁוּאָם,
אוֹן מִינְן גַעֲוִיסָן שְׁרִיעָת: „דוֹ וּועֶסֶט מִיךְ מַעַר נִיטָןָן!“...

זִיךְ אַנְגָּעָהוִיכְן האָט עַס פָוָן דָעָר צָאָל —
די פִילְקִינְט האָט מִיךְ פָוָן מִינְן גַלְעִיכְנוּוֹיְכָט אַרוּסְגַעְשָׁלָאָגָן,
דָעָרָנָאָךְ דָעָרָנָגָגָעָן אוֹז צוֹ מִינְן גַעֲהָעָר אַ קָאָל,
וּואָס האָט גַעֲהָעָט נָאָךְ עַפְעָם גַרְוּלְיִיקָעָרָם צַוְוָאנְגָן —

עם האט אַרְיָעָנֶגֶרְוִימֶט אֵין אוּוַעַר מֵיר אַ סָּאָדָה;
אוֹמוֹזִיסֶּט הַאַסְטוֹ פָּרְשָׁאָפֶט אֲזוֹזִי פֵּיל וַוִּיטָּעָט!
אוֹמוֹזִיסֶּט הַאַסְטוֹ פָּאָרְלָעְנֶדֶט אֵן אוֹמְשָׁלְדִּיקָע שְׂטָאָטָה!
אָ, וּוּמְעַן, וּוּמְעַן אֵין גָּעוּוֹן עַם נִוִּיטִיק?.."

אֲרוֹזִי, וּוּ פְּלוֹצָעָם אוֹיסְגָּעָרְנוֹנָעָן סְאֵיזָן מֵינָן גְּרוֹיִסָּע טָאָטָה!
וּוּ לְעַמְּטָעָרְנוֹנָעָן קְלִינוּנָעָן דֵּי מַזְךָ לְיוֹבָנְדִּיקָע וּוּרְטָעָר;
סְאֵיזָן מֵינָן גְּעַדָּאָנָה צְוֹוִישָׁן קָאַשְׁמָאָרָן נָאָוָעָנָאָר,
עַם שְׁלִיעְדָּרְתָּ אָוָם מַזְךָ צְוֹוִישָׁן "הָעָלָד" אָוָן "מְעַרְדָּעָר"...

אַ רְוִוְתָּעָר שְׁקִיעְטָעָפֶיךָ שְׁפָרְיוֹתָיךָ אַיְבָּרָעָן אַרְוָאָדָרָאָם,
עַם שְׁפִינְגָּלָטָה וּיךְ דֵּי זָוָן אֵין שְׁוִיבָן פָּוָן אַנְגָּאָרָן.
פָּאָר מִינְיָנָה אַוְיָנָה אַבָּעָר שְׁטִימָאָתָה דֻּעְמָאָנְשָׁעָר שְׁוָאָם,
אוֹן כְּקָאן נִיטָּמָעָר מֵינָן זִינְדִּיקָן גָּעוּוֹסָן נָאָרָן!..

11. דער העלאַד

— מֵינָן בְּרוֹסֶט אֵיזָן בָּאַהָאנְגָּעָן מִיטָּשׁוּעָרָעָ מְעַדְאָלָן.
אַרְוִוִּים מִיטָּגָעָנָג אָוָן מִיטָּקְלָאָג פָּוָן פָּאַנְפָּאָרָן
אֵיזָן טַעַקְסָאָם בָּאַגְּרִיכָּן אַיְרָה "הָעָלָד נָאָצְיָאָנָאָלָן".
וּוָאָסָ וּוְילָ מַעָן פָּוָן מִירָ?

די נָאָפָן — גַּעֲפּוֹצְטָעָ מִיטָּגְרִינְס אָוָן מִיטָּפָּאָנָעָן,
די פָּעַנְעַמְעָרָטָרָן אַ נָּאָרִישָׁן שְׁמִיכָּה.
וּוְעָרָ וּוְלָ עַסְ? וּוְעָרָ דָּאָרָףָ עַסְ? וּוְעָרָ בָּעַטָּ זַיְהָ דָּעַרְמָאָנָעָ?

גַּעֲשְׁטָאָנָעָן אַיְרָה בֵּין צְוֹוִישָׁן זַיְהָ, וּוּ גַּעֲקָאָוּעָטָה,
גַּעֲקוּטָה מִיטָּפָּאָרְגָּלְעַזְעָרְטָעָ אַקְסָעָנָעָ אַוְיָנָה.
וּוּ שְׁרַעְקָלְעָךְ עַם אֵיזָן אֲזָא נְרוּלִיקָעָרָ קָאָוּוּעָ...

וּוָאָסָ וּוְלָ מַעָן פָּוָן מִירָ?

— שטאט-הנער גערימט האט מײַן מוט אונז וואָפָן —
די טײַמֶטער פּוֹן צוּווֹי הַנוּדְרָעַט טוֹיזָוָנט וַאֲפָאַנָּעֶר.
איינְכִּימְטוֹן זִין רַעֲדָע פּוֹן פְּלָאַץ בְּ�ין אַנְטָלָאָפָן.
וּוֹאָס וּוֹיל מַעַן פּוֹן מִיר?

— איאיצט ליג איך אין שייר אוון ס'רינען די טראערן —
עם צילופט דער "העלד" איעט היי אינגענורעט...
ווער דארך איז איז רום? ניט געדאכט זאל ער ווערן?
וואס וויל מען פון מיר?

.12 באנאכט

— אונן וואס מײַנע נעכט ציַען אוייס זיך אלע לענגעער,
מיר ווערט אין זיין ענגער...

ליג איך און שלאָה אונן איך ווארט, ס'זאל דער בוישעך צעפֿאָן,
שרעקט מיך די העלקנטיט פון שטראָן.

שטייל...
עס פֿאָרְעֶם אַ מִּיעּוֹד זיך אָונְטְּעָרָן דֵּיל.

בראָבל זשע, מִיעּוֹלָע, שווין ניט מײַן רוי!
איך שלאָף ניט, איך שלאָף ניט, איך הער זיך גוט צו...

עוֹ דָּרְפָּסְטָן דָּאָךְ פָּאָרְשְׁטָיְן, סָאָרָא גְּלִיכְסְּפָּאָיזְסְּ צָו הָעָרָן
אַ מְוּזְיָוִשְׁן קְרָאֵץ נָאָךְ אַ דּוֹנָעָר אַ שְׂוּעָרָן...

אַ, אַיך בֵּין קָלָאָר אַיְזָעָרְלִי, הָעָלָד אָוֹן מַאיָּאָר,
מייט סְרִוְעָפָט אַיְן כָּאָלָעָם אָוֹן אַשְׁאָפְּ דָּעָר וּוֹאָר.

עוֹזְעָן כְּבִין דִּי שְׁטָאָלָץ פּוֹן דִּי בעַמְּטָע פִּילָּאָטָן,
וּן לְוַיְטָעָר הַימָּלְכָּה בְּחַאבְּ דּוֹנָעָר גַּעֲשָׂאָטָן.

פארשפרוייט האב איז פלאם און געוויזט האב אויך וווײטען,
געטען כ'האָב אַ שטָּאטָם אָוֹן גַּעֲוָעָן ס'אַיז נִיט נִיטְּקָן!..

דעצעו איזו לײַכְט נָאָתָן: אַיְזָן אַוְסְדְּרֵי אַ גַּרְוְנְגְּעָר,
אַ צַּי אַיְזָים דַּי הַאנְטָן אָוֹן אַיְזָן דַּרְיךְ מִיטָּן פִּינְגְּעָר...
אָט אַיז עַר, מִין פִּינְגְּעָר — דַּעַר שַׁעַפְעָר פָּוּן גּוּאַלְדוֹן,

נִין, בְּקָאָן נִיט מַעַרְןָ! — מִיד בְּנֵין אַיְזָן אַוְיסְצּוּבָהָהָלְטוֹן;

כְּמוֹז נַעֲמָעַן אַהֲקָן, אַיְזָן אַף שְׁטִיקָעַר צַעַהָאָקָן...
ニישקָאַשָּׁעַ, ס'וּעַט סְטִיעָן מִיר קְרָאָפְטָן עַס צַו וּוּאָגָן...
די האָק אַיְזָן קִיר, אָוֹן דַּי קְלָאָץ — באָ דַי שְׁטָאָלָן...
שְׁלָאָפְשָׁלָאָהָן!..

עַס אַיז גַּאֲרְנִישְׂטָן...
אַ שְׁטוֹל אַיז גַּעֲפָלְזָן...

וּוְאָס שְׁרִיעִיסְטָוּ?

וּוְאָס וּוּיְנִיסְטָוּ?

אַיז וּוְיל עַס נִיט הָעָרָן!

אויך האָס

די קָאָפְרִיוּז

צְעַפְרָאָכְבָּעָנָע טְרָעָרָן!..

נִיט שְׁרָעַק מִידָּן!
כְּזֹועַל סְפִּיוּוִי מַעַד גַּאֲרְנִישְׂטָן פָּאָרְגָּלְעָטָן...
מייך אָרט נִיטָן! —
מִיר קָאָנָעַן נָאָךְ מַאְרָגָן זַיְד גַּעַטָּן...
מִיר קָאָנָעַן נָאָךְ מַאְרָגָן זַיְד גַּעַטָּן...

13. באָס בְּרוֹדָעָר אַין פָּאָרָם

— נָעַם צַו מַיר, מִין בְּרוֹדָעָר, צַו זַיְד אַפְּנָן פָּאָרָם.
עַס אַיז מִיר דְּעָרְוִוִּידָעָר גַּעֲוָאָרָן דָּאָס פְּלִיעָן.
מִין וּוְיִיב אַיז מִיר פְּרָעָמָר, אָוֹן מִין חַיִּים — מִיר נִיט וּוּאָרָעָם.
דְּעָרְלוֹבָן מִיר מִיט דִּיר אָפְּ דִּין פָּעָלָר זַיְד צַו מִיעָן!

געוואָלט האַט דער גוּרְל מיט רום מיך באַצְּרוֹן,
געוואָלט האַט דער צוֹפָאָל מיר מאָכְּן אַ נָּאָמְעָן.
געבעִיבָּן פֿוֹן דֻּעַם אַיּוֹ אַ בְּרָאנְד אַיְן גַּהֲיָרָן,
אַ זְעוֹנָג פֿוֹן שְׁרָעְקְלָעְבָּעָ דְּיוֹזְקָעָ שְׁוֹאָמְעָן...

אַיך מַזּוֹּ פֿוֹן דֻּעַם אַלְעָם זִיךְ, בְּרוֹדָעָר, באָפְּרִיטְיעָן.
אַיְן שְׁטָאַטְּשָׁן טְוָמֵל אַיּוֹ מִיר עַס נִיטָּ מַעְגְּלָעָד.
נָאָר דָּא, אָפְּנָן פְּאָרָם, מִינְן רֹוְקָאָן גַּעֲדִיעָן.
דעָרְפָּאָר כְּיוּעָל דִּיר דָּאנְקָבָאָר אַוְן נַוצְלָעָד זַיְנָן מַעְגְּלָעָד:

כְּיוּעָל גְּרָאָבָּן דִּיןְעָד, אַיך וּוּעָל יְעַטְּן דִּי בִּיטְ�ן,
כְּיוּעָל מַעְלָקָן דִּי קִי אַוְן וּוּעָל שְׁעָרָן דִּי לְעָמָר,
כְּיוּעָל דְּרָעְשָׁן דִּיןְטְּוּוֹעָ אַוְן פְּלָעָנָן דִּי קוּוִיְּטָן,
אַרוֹיְסְפִּירָן מִיסְטָן אַוְן פְּאָרְקָעָרָן דִּי שְׁפָעָנָר.

כְּיוּעָל פְּלִיטִיסִיק טָאָן אַלְיָזָר, וּוּאָס עַס טָאָן דָּאָרָהָא פְּוַיְיעָר,
זִיךְ פְּרִיְיעָן, אַוְיב זַיְנָן כְּיוּעָל פֿוֹן שְׁוֹוִיְּסָן אַ נָּאָסָעָר.
נָאָר וּוּאָס אַיּוֹ דָּאָרָט, בְּרוֹדָעָר?.. וּוּאָס גְּרִיכְטָמָן צָו מִינְן אַוְיָר?..
אַיך קָאָן עַס נִיטְהָרָן!.. מַעְשְׁטָעְכָּט דָּאָרָט אַכְּזָעָר!..

נַיְן, בְּרוֹדָעָר, אַיך טָאָר נָאָר נִיט, כְּטָאָר דָּא נִיט בְּלִיעְבָּן!
אַ הָוּן וּוּסְטוֹ שְׁעַכְּטָן, וּוּעָל אַיך דִּיךְ פְּאָרְפְּלָוָן...
אַיך בַּעַט דִּיךְ, מִינְן בְּרוֹדָעָר, דַו זְאָלָסְטָמָן זִיךְ פְּאָרְטְּרִיבָּן.
אַיך טָאָר דָּא נִיט בְּלִיעְבָּן. מִינְן שְׁטָרָאָף כְּמוֹ גַּיְן זַוְּכָּן!..

14. דער אורטיאַל

— באַשְׁוֹלְדִּיקְטָעָר קְלָאָד אַיזְעָרְלִי, עַס אַיּוֹ דָּעָרוֹוִוָן,
איַר הָאַט אַ שְׁלָאָס אַרְאָפְּגָעָרִיסָן,
אַ צְוַיְּוִיט מַאְלָה הָאַט אַיּוֹ בָּא אַ שְׁאָכְּן
אַ קְלִיְּדָעָרְאַלְמָעָר אַוְפְּנָעְבָּרָאָכְּן,
אַ דְּרוּיט מַאְלָה: אַ פְּאָרְבִּינְגִּיעָר אַיּוֹ זַיְטָבָאָפְּאָלָן,
אַ פְּעָרְטָמַאְלָה: בָּא אַקְאַצְעָוָוָ קִי אַרוֹיְסְגַּעְפִּירָט פֿוֹן שְׁמָאָלָן,

א פינפט מאַל: אויסגעעצעט וויטרינע-שווין,
א זעקסט מאַל: שטאַرك צעללאָגן, וועלנדייך באַרוּבָן,
אוֹן דְּאָס מְאַל זַיִת אַיר שְׁוִין אַרְבִּינְגָּפָּאָלָן,
וועַן אַיר אַין באָר גַּעֲמָכְטָה האָט דְּרַעַי מְאַל נַאֲכָאנָאָנדָר סְקָאנְדָּאלָן.

קלאָר אַיזְוָרְלִי, אַיר ווּרטָה באַשְׂוְלְדִיקְט אַיצְט אַין רְוִיבָן,
גַּאנְגַּעַנְעַן אוֹן שלְאָגן.
וּאָס האָט אַיר אַונְדוֹז אָפּ דֻּעַם צַו זַאנְגָּן?

— באַזְוְנְדָּעָרָם גַּאֲרֵנִישָׂט. אַיךְ האָב נַאֲרַץ צַוְצַוְגָּעָבָן:
זַיִת ווִיסְן, רַיבְטָעָר, אַז אַיךְ האָב פַּאֲרַנְיכְּטָעַט לְעָבָן!

— דְּאָס הַיִּסְטָם, אַיר זַיִת זַיךְ מַוְידָע אַוְיךְ אַין מַאְרָד?

— סְאִיז נִיט דְּאָס צַוְעַפְאָסְטָע ווּאָרְטָן!
אַיךְ האָב קִינְעָם נִיט גַּעֲמָרְדָּעָט. מַאְרָד האָט הַיְנְטָע זַיךְ אַ צִּיל,
מַאְרָד אַיְזָן דָּאן, וועַן האַרְגְּנְעַן מַע ווּיל.
אַיךְ האָב נִיט גַּעהָאָט קִין צִיל אַזְנָן נִיט גַּעוּאָלָט...
אוֹוִי טִיעָר, דּוֹכְטָר, באַצְאָלָט, אוֹן אלְעַזְנָן נִיט באַצְאָלָט!

— באַשְׂוְלְדִיקְטָעָר קלאָר אַיזְוָרְלִי, רַעדְטָט קלאָר.
אוֹיבָן מַוְידָע זַיִן, אַיז אַלְצְדִּינְגָּ בֵּין אַהֲרָן!
דַּעֲמָרְדָּעָט האָט אַיר ווּעַמְעַן?

— אַיךְ ווּוִים נִיט קִיְּנָעָםָס גַּעֲמָעָן...

— טָא זַאנְט זְשָׁע ווּוִי אוֹן וועַן?

— אַיךְ האָב זַיִן נִיט גַּעַזְעַן!

— קלאָר אַיזְוָרְלִי, אַיר זַיִת אַין אַ גַּעֲרִיכְט.
דאָ קָאָן מַעַן נִיט באַנְגַּעַנְעַן זַיךְ מִיטָּן זַאנְגָּן: "כְּהָאָב פַּאֲרַנְיכְּט".
מיַר דָּאָרְפָּן ווִיסְן ווּעַמְעַן.
מיַר פָּאָרְדָּעָרָן, אַיר זַאנְגָּן זַאלָט דַּי גַּעֲמָעָן!

— איזוי נאר? נ ע מען זאגן איזיך? און מיר האט מען געזאנט,
ווען מע האט אופגעוואנטס מיך, אידער נאר עס האט געטאנט,
אונ מיר ארינגעערוקט אין האט אריין
א לאָדונג שאנה, פֿאַרברעַן אָוּן פֿעַיְוִי?..
איך ווים ניט זיערט פֿאַרברענטע געמען.
צי קאן דען איין זיקאָרן איזוי פֿיל פֿאַרנעםען?
גענג איז מיר, איך ווים די צאל
צוווי הונדררט טויזנט מיטאמָל!..

— באשולדיקטער קלֵאָר איזערלי, ס'איין אומווערדיך און פרען
צונזיצומישן גרעטען העלדנמות מיט שאָפּעלן פֿאַרברעַן!
איך ווערט באשולדיקט דא אין רוויב, אין גנייע און סקאנדאָל.
איזוי אַן וויטעדריך פֿאַר אונדז איז איזער פֿאָל!
ווע זונען עס צו איך איזעלכע פֿינצעטערע פֿאַרלאָגגען?
ווע זונט איך צו פֿאַרברעַן דערנאָגגען?

— כ'בִּין ניט דערנאָגגען, מע האט מיך דערצַי דערבראָכַט:
און אויבער-אויסראָטער פּוֹן מיר געמאָכַט,
אונ אָפּגעזאנט זיך פֿאַר מִין שׂוּקְלָעָן פֿאַרברעַן צו באַשְׁטְרָאָפַן...
אָפּ ווּאָס וּשְׁעָן, פרען איך אַיך, בליבט מיר צו האָפַן?
ווע זאָל איך מִינְעָן צוּקְנִיפְטִיכַע מען אוַיסְלָבְּן?
ווער וועט די גִּיטּוּעַנְדִּיקָע דּוֹ מִיר גַּעֲבַן?
אויב כ'זּוֹיל צוּרִיקְבָּאָקוּמָעַן בְּאַטְשָׁא אַטְיָה נָאָר פּוֹן מִין שְׁלָאָה,
מוֹזָאָר דּוּרוּעוּרְבָּן מִין פֿאַרדיינטַע שְׁטָרָאָפַּת,
מעג זיַּן עס מיט דער הַלְּחָאָפַּת פּוֹן רֻובָּבַּן, גַּזְוְילָע צַיְּן
סקאנדאָל,
קיין פֿיעַלְעַע פּוֹן אוֹר ניט ווערן טָאָר פֿאַרפהָלָן!
כ'זּוּעָל זּוּכַּן, בעטְלָעַן, קְלָעִיבַּן, זָאָמְלָעַן אָן אַסְּאָף,
כ'זּוּעָל אלְצִדְיָה טָאָן אַף צו באָקוּמָעַן שְׁטָרָאָה!..

* * * * *

— “אין נאמען פון גערעטיקיט, אין נאמען פון די שטאטן,
קלאָד איזערלי איז ניט פֿאַראָנטוּאָרטְלָעֶר פֿאָר זִינְגַּע טָאטָן —
אַים האָט דער קְלָאָרְעֵר זַיְן פֿאָראָטָן”...

.15

* * *

אין לאָס-אלְאָמָּאָס דער אָוֹונְגַּט
ווערט אין שׂוֹאָרְצָעֶר נָאָכָּת פֿאָרוּוֹאָנְדְּלָט
אַ פֿאָרְכָּאָלְעַשְׁתָּעַ לְעוֹאָנְגַּע
דוֹרָךְ אַ דִּינְגָּר בְּמָאָרָע וּוֹאָנְדְּלָט.

איְבָּעֶר ווֹיסְטָעֶר בִּירָאָסִיכָּע
הָעָנְגָּט אַ כּוֹיְשָׁעְכְּרִיךְעֶר וּוֹאָלְקָן —
ס' אַיזְנְדִּי אַטְמָאִישְׁעַ סִינְגַּע,
וּוְלְכָעַ טָוָט דִּי וּוְלָט פֿאָרְפָּאָלָגָן.

איְזָעָרְלִי זַוְצָט אַ פֿאָרְשָׁפָּאָרְטָעֶר
איְן צְעוֹוִילְדָּעְוּעָטָן דְּוַהֲהָוִי,
אוֹן אַ צְוּוִיתָעֶר אַפְּגָעָנָאָרְטָעֶר
גְּרִיְיט זַיְד זַיְעַן טְרוֹנָעָם, קְוִילְיָעָם...

אין לְעוֹאָנְגָּלָאנְץ דֻּעַם בְּלִיְיכָן —
גְּרִינְלָעְדְּגָעֵל דִּי עָרָד, וּוֹי כָּאָקִין,
אוֹן אַפְּ אִיר צְוּוִי קָאַינְצִיצִיכְנָמָן:
כִּירָאָסִיכָּע, נָאָגָאָסָאִי...

וּוְלָנָע, יָנוּאָד 1961

סדריַם

(פונעם ציקל פֿאָעָמָעָס
„אוֹרִ אֵיז גַּגְאַגְגָּעַן דָּעַר מַעֲנַטְשָׁה“)

סדרויימער וואקסן אָפָן זָאלֶץ.
סדרויימער וויסן: זָאלֶץ אֵיז אָלֶץ —
זָאלֶץ אֵיז דָאַרְשָׁט אָוָן זָאלֶץ אֵיז טָאמַ
אוָן דָעַר נַאֲנַצְעַר טַוְיטַעַר יָאמַ.

ס' אֵיז דָעַם סְדָרוּיְמָעָר בּוּשָׁע פְּרֻעָמָה.
טַאֲנַצְעַט דָעַר סְדָרוּיְמָעָר אֵין אַיִן חָעָם —
טְרוֹקָן, וּוּ דָעַר מִידְכָּבָרְדוּיְינָט,
פָּום — אֵין זָאלֶץ אָוָן פָּום — אֵין זִינְד...

עַרְגָּעַץ — האַנְיק, דָא — נַאֲר זָאלֶץ.
כָּאֶפְ דָאַס לְעַבְנָן אָוָן צַעַשְׁפָאַלְטָס;
נָעַם פָּאַר זַיְךְ צַו בְּלוֹזִין דִי זִינְר,
אַלְדָאַס רַעַשְׁטָט אֵיז פָּאַר דִי הַינְטָט!

אָ, דָעַר סְדָרוּיְמָעָר ווַיִּסְטָ שְׁוִין לְאַנְגָּ
אָט דָעַם מַעֲנַטְשָׁלְעַכְסָטָן גַּעֲדָאַנְקָ:

אלעדיניג, וואָס עם איז פֿאַרְוּעוּרט,
אייז פֿאַרְבָּאָטָן אָוָן באַשְׁעָרֶט...

פֿינִיפֿט אַיְז זָאַלְעַז אַרְטִין אַ וּוּינְטַן:
„סְלַעַבְנָן אַיְז אַ ברְוּנוּם זַינְדָּר!
טַאַטְעַט, לְעַרְנֵט מִיטָּדִי זַיְן;
וִים דָּאָס מִיטָּל — זַיְם דָּעַר זַיְן!“

זַינְדָּר אַיְז קִיְּנוּם נִיטָּקִין שאָה.
זַינְדָּר קְלַעַטְפָּט פָּאָר דָּעַר גַּאנְצָעָר שְׂטָאָט.
ברְדוּוֹת נִיטָּסְטִיעַט, וּוּאַסְעָר פְּעַלְטָט,
זַינְדָּר קְלַעַטְפָּט פָּאָר דָּעַר גַּאֲרָעָר וּוּאַלְטָט!

סְדוּוִימָעָר וּוּאַקְסָן אָפָּן זָאַלְעַז.
— סְדוּוִימָעָר וּוּיְסָן: זַינְדָּר אַיְז זָאַלְעַז
זַינְדָּר אַיְז דָּאָרְשֵׁט אַיְז זַינְדָּר אַיְז טָאָט,
פְּלָאָט, וָאָסָס לְעַשְׂתָּדָם טַיְוּעַ-פְּלָאָט...

„עַרְגָּעַז טְרוּוּמָעַן גְּרִינְעַס עַדְעָרָר,
שְׁאַטְנָס שְׁפְּרִיְּטָן זַיךְ בָּא צְעָדָר,
פְּיוּגָּל זְוִינְגָּעָן אַיְז דִי נַעֲטָטָן,
וּוּוּעוּרְלָקָעָם דִי צְוּוֹגָן מַעֲטָטָן;
אוֹנְדוֹ נָאָר בְּרָאַנְדְּזְוִינְטָן קְוָמָט אַנְטְּלָעָגָן,
פִּינְעָר אַטְעָמָט אָפָּדִי וּוּעָגָן,
נִיטָּקִין פְּרָאָס, נִיטָּקִין בִּידְעָקָל.
סְקוּטָט דִי וּוּלְטָט אָפָּאָונְדוֹזָן קְוָמָט עַלְלָא
אוֹן זַי זַוְּלָט אַונְדוֹזָן, וּוי זַינְדָּעָר, —
די פֿאַרְ-אַיְכְּקָטָעָס סְדוּוּמָס קִינְדָּעָר...“

ווארגען מיר אינעם זאלץ זיך,
וויסן, או דאס נליך באחאלט זיך

ערגעץ וויעט היינטער ציפרעסן.
נעמט עס אונדזן די הערצער פרענס!
בייע האבן אויך געלן,
מערדער ווילן אויך זיך שפילן..."

עס ווינגען די סדרומער. געוזאלצענע טרען
זיך קוילען איבער פארטיקנטע באקן.
מע קרייצט מיט די ציין און מע האלט איז שוערטן:
"מיר מוזן די פריד פון באפרידיקט זין פאכן!"

פארוואס איז באשערט אונדז געבורין צו ווערטן
אט דא, וו די שנידיקע זאלציזוינטן בליאזן?
פארוואס, א פארוואס זאל צו סדרום ניט געהערן
דאס נליך פון זים וואסער און דופטיקע גראזן?

א מענטש ניט קיון שטויין איז. א מענטש וווערט געבורין
צו צאפן האנצע פון קוואלן און בייטן.
פארוואס זשע באשערט איז דעם סדרומער א גוירל
פון וואסער, וואס טויט איז, און זאלץ — אנסטאטט קווייטן?

די זונד איז בא אונדז ניט צעלאנקיט בעלווע,
די זונד אונדז די שרעלעלכע אולע פאגוטיקט.
באשלאָפַן מיר מענער און מאכן א קוייסע,
מיט ווילדיעווען שמעלצין דאס בּלי פון געמייטה.

מיר זונען געקריוודעת, דערפֿאָר — אויך דערצעארנט,
דאס ליעבען איז זאלץ ט'אונדז געמאכט פאר ליידאָקעט.
מיר זונען פארטיריקנט, פארשטיינערט, פארדָּרנט,
דערפֿאָר אויך — פארהעפְּקערט וויסטע הוליאָקעט..."

„מיר שלאגן, מאטערן און האבן מוירע,
פארשוועגן, פאמערן און האבן מוירע,
מיט רישעם פאדרערן און האבן מוירע,
מיט רונזע קאדרערן און האבן מוירע.

מיר הוליען, בושעוען און האבן מוירע,
באטווין, גלושענען און האבן מוירע,
ציעושעט האוועגען און האבן מוירע,
בашוינדלאן, ראכעוען און האבן מוירע.

איין זום מיר טוקן זיך און האבן מוירע,
פאל טײַנונג בוקן זיך און האבן מוירע,
איין ווינטשאָד טשאָטעווען און האבן מוירע,
אה מoit פאָרקייטעווען און האבן מוירע —

מיר האבן מוירע, האבן מוירע, האבן מוירע,
ס'אָל ניט אָרבעורייגן אונדוּ אָמוּרָע...”

„פרעמדער, ביסט אָרְבִּין איין שטאטם.
זאנגסט, עס האט געשיקט דיך גאט?
וועסטו ניט אָרוֹויַס צוֹריַק —
וועסט דאָ ברעכֶן דִּין גענִיק!
זאנגסט, ס'אייז רישעסע? גַּיְיַ שַׂיְן, גַּיְיַ,
סְדוּרְמָעֵר האָרְצִיקָּעֵט פָּאָרְשְׁטַיִן!
אוּיבַּ בִּיסְט שַׁוִּין צַו אָונְדוּ אָרְבִּין,
מוֹסְטַו אָונְדוֹזָעֵר אוּירָעֵךְ זַיְן:
אָפְגַּעַן דָּעַם באַלְעַבָּאָס
אלְץ אָון אלְצִידִינְג, וְאָס דַּו הָאָסְט —
לַיְּבַּ-אָוָן-לַעֲבָן, האָבְּ-אָוָן-גָּאָב,
הַיְּנַט אָון צֻוקָּנֶפֶט, אָון דָּעַם קָאָפְ...”

זונ, מיר בעטן דיך, א נאסת.
טוריינך זיך און, ווי אין סדריים פאסט —
גיט און שער איז זיך אריבין
לאנגלאען ברענאנדייקסטן ווינו —
זויה, בייז ברעבן וועסט מיט גאל,
יאםערן, ווי א שאקאָל...
און איז עס וועט ווערטן א בעט
ט'מען דיר צוּגְרִיטֵן א בעט
אף א סוקעוואָטַעַר באָנק.

וועט דיר זיין די באָנק צו לאָנג
וועט מען דיר שווין, ווַיְהִינְתִּיאָין,
אויסצְיָעַן די קְרוֹצְעַ פִּים...
טאָמְעָר אַיז צו קלִין די באָנק,
דיינְעַ דָּאָרָע פָּאָקָעַם — לאָנג,
וועט מען מאָכָן דִּיך אָוִיס רִיז
אונטערזְעַגְּן דיַר דיַ פִּים...
• • • • •

בריעע זיך ניט! לאָז אונדְרָן, לאָז
אנָנוּעָנדְרָן די סְדוּמְעָרָר מָאָס!.."

ס'אַיז דעם סְדוּמְעָר לִיב די אָוּלָע,
הָאֲנִיקְזִים אַיז אִים אִיר טָאמ.
צָנוּעָטְוּלְיעַט זיך די אָוּלָע
הָאָט צָום בְּרָעָג פָּוּן טוּיטָן יָאמ.

און די אָוּלָע הָאָט דָּרְבֵּי הָעָרָנְגָּר —
רִישֻׁעַם, גְּרוֹזָאָמְקִיט אַיז גּוֹאָלֶר.
אָוּלָע, אָוּלָע, הָעָר נָאָר, הָעָר נָאָר,
ווערטְסְטְּ דָּאָך קְיוֹנְמָאָל נָאָר נִיט אלְטָן!

זאלט זיך צוניות, שאקלן,
סומט איזן סדויים, דער שטאט, ארײַן
לעָרְנָעָן זיך, ווי צו באפֿאַלָּן,
וויי שאקלישע צו זיין.

וילדע קעֵץ פון מידבער געלן,
וועלָף פון טונקלְגִּינָּעָם וואָלָה,
שטעט זיך אויס בא סדוימער שוועָלָן
זעַן, ווי ס'הערשן צוֹאנָג און גוֹאַלָּה,

ווי ס'גערדייען בייז און אָמְרָעָט,
סִינָּע, רָגְּזָע אָן פָּאָרָט.
אוּלָע, אוּלָע — סדוימער קָרוּמָעָכָט —
שאָרָעָח האָק אִין חָאנְטָ פָּוּן קָאָט!

אייז קיין סדויים א מאָן געָפָעָן
און א סדוימערָקָע געָנוּמָעָן
פָּאָר א ווִיב;

האָט געְברָאָכָט ער זונְדִּיקְנִינִיעָם,
אוּ דַי שְׁמוֹצִיּוֹתָהָוּ לְהַלְּטִיעָם
האָבָן אִים געְבָּעָטָן: „בלִיב —

בלִיב בא אונְדוֹן, מיר דַּיך בעָרָן
דא צו ?עֲבָן אָן פָּאָרָמָעָן
האָרָטָע סדוימער זַיָּן.

בִּיסְט אַ העֲפָקָעָרִיּוֹנָג אַ בְּרָאוּוּר —
אַ פָּאָרִישִׁיטָעָר הַלְּיַעַכָּאָוּר,
בִּיסְט פָּוּן אָונְדוֹזָעָר מַיָּן.

ביסט א יאט, וואס לאכט פון טרוימער,
ביסט א שענדיישער סדוימער —
ווײיסט פון בייז דעם קונץ.

ווײ ישע קומט עס, זאג אונדז, ליבער,
או דו שטינקסט שוין באַלד אָריבער
אָוּך אַפְּילָע אָונְדֶז? ...

האָט א שפֿני געטָן דער פרעמאָדר —
דורךגעזיות א פּוֹלִין ענטפֿער
צווישן פרעצע ציון:

“אָוּב אַיר זינט אָפ זינד מעוינִינִים,
זאנגט, ווֹ פָּאן מעַן זינד געפֿינִען,
אָוּב ניט אֵין מײַן היָם?

כ'קָום צו אַינְיך פון הָעַט — פון דָּאָרֶטֶן,
וּס בְּלִיט א פְּעַטְמָר גָּאָרֶטֶן,
גְּרִינְס — ווֹ דָּאָדָם זָאָלֶץ.

דָּאָרֶט גָּעוּעָן אִיז דָּעַר גָּאָנִידֶן,
ס'אִיז אַטָּאָל פון פְּרוֹכֶט אָוּן קָוִוִּיטֶן —
הָאָנִיס, מִילְּךָ אָוּן שְׁמָאָלֶץ ...

וּוְאָס מַע טוֹט דָּאָרֶט, מוֹז גָּעָרָאָטֶן,
ס'אִיז אַקָּאנְטֶן פון זוֹן אָוּן שָׁאָטֶן
צְווִישָׁן טִיכְּן צְוּוִי,

אָוּנְטָעָרֶן גַּעַצְעַלְטֶט דָּעַם בְּלוּוּעֶן
בְּלִינְצְּלָעֶן אָפְּ דִּי לְאַנְקָעָם טְוִיעֶן,
אָפְּ דִּי בָּרְגֶּן לִיגְּטֶן שְׁנִי ...

אָ, ווֹ ווֹוֵיל דָּאָרֶט אִיז צָו שְׂוִוִּינְגֶן,
רִיבְּסֶן פִּינְגֶן פון דִּי צְוּוִינְגֶן
(נִיט צָוּמָעָן — סְטָאָם!)

זאטקיניט, פוילקיניט ענג זיך קויטלען,
גלאיך אין מוייל עם קריין טייטלען
מייטן זיסטן מאם...

לעבט מען דארט, אין פאנט געבענטשטיין —
ניט מאָאָכִים, ניט סיין מענטשן —
לאדיישן מײַט גּוֹיַּיק...

טרעפט אָמָּל, ס'קומט אוּס פֿאָרְגִּינְזִן
פֿוֹנְגָּעָם גּוֹלִיךְ אֶ נִישְׁטָיקְ בִּיסְּלִין,
קוּוּעַלְתַּן באָלְד אֶן צְרוּיךְ.

פרענט זיך: אין אָזָּאָרְ אַ וּוּיְלְטָאָגְ,
ווען די צִיְּטָה אַיזְ רַוְּנָאָכְטִין, פֿוֹיְלְטָאָגְ,
וּאָס בְּלִיבְטַן דָּעַן צְוּ טָאָן,

אוּבַן ניט נִשְׁטָעָרָן אָוּן זָוְכָן
פֿאָרְנוּנִינְגָּס צְוּ פֿאָרוּזְוּכְן,
וּוּפְלַן נָאָר מַעְ קָאָזְ?

אוּבַן ניט שְׁטַעַנְדִּיךְ לְעַכְּצָן, גָּאָרְן
מִיטְ די דְּלָאָנִיעָם פֿרִידְ צְוּ שָׁאָרְן,
אַנְזָאָמְלָעָן גַּעֲנוּסִים,

אוּבַן ניט אָן אַזְוֹפְּהָעָרְ קְלָעָרְן,
וּוּ פֿאָרוּזְיְלָוְנְגָן צְוּ פֿאָרְמָעָרְן,
קָאָטְשָׁעָן זֵיךְ אַיזְ זְנוּסְ?..

האָבָן זֵיךְ צְעהֻשָּׁעַט סְדוּרִימָעַרְ,
רְוגַעַעַבְּלָוְתַּן הָאָט אַוְפְּגָעָזָדְן:
„נִיְּוָן, עַס וּוּטַן ניט זְעַן אָזְוִי מַעְרָ —
מִיר פֿאָרוּעָרְן, מִיר פֿאָרְבָּאָטְן,
איַר די זְינְדַּר פּוֹן אָוְנְדַּז זְאָלַט רְוִיבְּנִ!

פויַלְט אײַיך דאָרטן אַינְעָם שאָטָן
פֿוֹן דִּי שֻׁפְּפָעְדִּישׁ צְוּוִינְגֶן —
כְּרָאַמְשָׁקָעַט בְּאַקְסָעָר, סְמָאַטְשָׁקָעַט פְּנִינֶן,
זְיוֹנְט אַיְיךְ זָאָפְטָן פֿוֹן זִיסְעַ טְרוּבָן,
דָּאָךְ נִיטְ וּוֹאנְגַט דִּי זִינְדְ צָוּ רְוִיבָן!
זָוּ צָו אָונְדוֹ נָאָר מָוּ גַּעֲהָרָן,
סְדוּרִים בְּלֵוִיזְ רַעֲכָט הָאָט זִינְדְ פָּאַרְמָעָן...

נוֹט, וּוֹאָס בִּיסְטְ צָו אָונְדוֹ גַּעֲקָוּמָן
אוֹן דָּאָס אַלְץ גַּעֲלָאָזָט אָונְדוֹ וּוֹיְסָן!
איַן דִּין קָאָנְטָן פֿוֹן פְּרוֹכָט אָן בְּלָוּמָן
וּוֹעַט דִּין טָאָט גַּעֲוָוִיס פָּאַרְדְּרִיסָן,
וּוֹעַט מַעַן דִּיךְ דָּרְפָּאָר דָּאָրָט שִׁילְטָן,
פָּאָר אָמָאָסָעָר וּוֹעַט דָּאָרָט גִּילְטָן.
וּוֹילְן מִיר דִּין פְּנִינְ פָּאַרְזָיסָן
אוֹן מִיר שְׁוּעָרָן: "אָסָעָר, אָסָעָר,
אוֹיבְ דָו בְּלִיכְבָן וּוֹעַט אָמָאָסָעָר!" —

לִוְיָג זִינְדְ אָפְן שְׁמִינִין דָעַם קָאָלְטָן,
מִירָן דִּירְ דָעַם מְוִיעָד שְׁפָאַלְטָן..."

צְוּוִישָׁן זְאַלְעַמְדִיבָּעָר אוֹן זַעַטְלָאָנדְ פְּלִיטָא וּוֹינְט,
טְרָאָנְטָאָפְ פְּלִינְגְ דָעַם וּוֹיקָעָךְ וּוֹעַגְן זִינְדָ:

וּוֹעַר פֿוֹן דִּירְאָ בִּידְעָ קָאָנְטָן אַיְזָנְ גַּעֲרָעְכָט?
וּוֹ אַיְזָי, דִּי זִינְדָ, פָּאַרְגִּיבָּלָעָךְ, וּוֹ — פָּאַרְבָּרָעָךְ?

עַפְשָׁעָר וּוֹיְסָן הַיְמָלְ-בְּלוֹקִינְט, שְׁקַעְדָּרוֹת,
וּוֹעַר אַיְזָנְ גַּוְיָרָעָם זִינְדָ: דִּי שְׁעָפָעָ צִי נְוִיטָ?

קְוַמְטָ דָעַר עַנְטָפָעָר — אֵי אַזְוִי אָוָן אֵי אַזְוִי.
וּוֹעַרְטָ דָעַר עַמְעָם פּוֹסְטָ אָוָן טְרוֹקָן, וּוֹ אַשְׁטָרוֹן.

ס' איז דער ער בעמם אפּן פֿלִינְגָּלֶן פֿוֹנְגָּם ווַיְנְטָם,
ס' איז דער ער בעמַם, ווֹאָס ער דְּרִוִיט זִיךְ אֲרוּם זִינְד...

וּוַיְקָלְטָם, וּוַיְקָלְטָם זִיךְ דְּאָס גְּרוּוּעַ קְנִילְכָּל — צִיטַט,
צּוֹוִישָׁן מַאֲנָגָל אָזְן דָּרַע שְׁעֵפָע גִּוְתָּא שְׁטְרִיבִּיט.

יעַדְעַר אַיְינָעָר אַפְּ זִין טִינְגָּע ווַיְלָבָּאַשְׁטִיּוֹן —
ער אָזְן דָּרַע פֿוֹנְקָט, וּוְעַלְכָּעָר רַעַכְתָּאָהָט זִינְד בָּאָגָיָן.

פֿלִיט דָּרַע ווַיְנְטָם מִיט דַּי בָּאוּיְזָן הַיְּנָדוֹןְהָעָר,
קוּמָט פֿוֹן עַרְגָּעָץ אִם אַנְטָקָעָן אָן אַטְרָע.

בְּלִינְצָלָט, שִׁימְעָרָט אִין דָּרַע טְרָעָר דַּי גְּרוּוּסָע פֿיְזָן
פֿוֹן אִין טְרָאָפְּן זָאַלְזִידְוָאַסְעָר פָּאַרְקָלְעַמְטָעָר שִׁיןָן.

טוּט דָּרַע ווַיְנְטָם אַפְּאַטְשָׁ דַּי טְרָעָר, אָזְן זַי פָּאַרְשְׁוּוֹינְדָט —
„נִיטָּ פֿוֹן דָּאַקְעָם, נִיטָּ פֿוֹן שְׁעֵפָע שְׁטָאָמָט דַּי זִינְד!“..

„סְדּוּיְמָעָר, גַּיְיָ אֲרוּם אֵין גָּאָס!
צַו דָּעַם יָאַמְטָעוּ פֿוֹן הַעֲפְקִירָעָם!
סְוּוּט דָוְרָךְ נָאַכְתָּ זַיְן פְּרִירָד אָזְן שְׁפָאָס,
קְנוּקָל, יְעַדְעַרְעָר, דִּינְן פָּאָס
צַו דָּעַם יָאַמְטָעוּ פֿוֹן הַעֲפְקִירָעָם.

סְדּוּיִים אַ גַּאנְצִיְּאָר זִיךְ פָּאַרְוּנִילָט,
טָאַנְצָט, בֵּיז זַיְדִי פִּים צְעַבְּנִילָט,
זִינְגָט, בֵּיז הַיְּזָעִירִיק זִיךְ וּוּעָרט,
הָאָט דְּאָס אַלְזִ אַבְעָרָא וּוּעָרט
גַּעַנְעָן יָאַמְטָעוּ פֿוֹן הַעֲפְקִירָעָם?

עַד!.. עַד!.. עַד אָזְן עַד!..
מִיט דַי פְּוִיסְטָן וּצְעָט אֵין בְּלָעָר,

טונקט שטורקאנן איזן איזן פער,
צינרט זי אן פאר דער העפקירעם!
ווען, וואס הוליעט שוין איזן פאמ,
לייבטזין, אוזען, האס און קאמ,
אלע, אלע — אף דער גאנס
זו דעם יאטטעו פון העפקירעם!

רוימט דעם וועג! אַ וואָרָעַ מאָכְטָן!
ס'נִיגְטַּ דַּי סְדֹוּמִישְׁסְטָעַ סְדֹוּמִים נָאָכְטָן.
ס'חָאָרֶץ, וְוי אַהיַעַנְעַן, לְאָכְטָן;
נִיְתָן אַטְאַיְזָן פָּאָר דַּעַרְעַה עַפְקִירֻם —
דרַיְתָּ וְיךָ אַרְוָם קְרוּמָן בָּוּם
(איינצִיךְן גְּעוּווֹסָם אַיזְן סְדֹוּמִים),
ס'זָאָל דָאָס מְוִיל בָּאַדְעַקְן שְׂוִים
אַונְעָם יָאָטְטָעוּ פָּוּן העפקירעם!..”

אָכְטָוָנָג, אָכְטָוָנָג, מאָכְטָן אַ וואָרָעַ!
ס'גִּיעַן זִיבָן מְעַנְעַר דָאָרָעַ,
אַעֲיַנְעַהוּלָט אַיזְן גָּעַלְעַ פְּלָאָכְטָעַ.
הַינְטָעַר זִי לְיוֹפְטָן נָאָךְ דַּעַר אָכְטָעַ
מִיט אַהָאָק.
אוֹן בָּאָלְדָן נִיעַז זִיבָן מְעַנְעַר,
רוֹיַת בָּאָפְעַדְעַרְטָעַ, וְוי הַעַנְעַר,
פָאָטְשָׁן, פָאָטְשָׁן מִיט דַּי פְּלִיגְגָל
איְבָעַר אַ צְעַבְרָאָכָן וּוּגָל
אוֹן אַ פּוֹסְטָן זָאָק...
זִיבָן זְזִיבְעַרְשָׁע גַּעַשְׁטָאָלְטָן,
וְואָס דַּי בָּרוֹיַט זִי נִוְטָן בָּאַהָאָלְטָן,
וּוַיְיַיְן כּוֹצְפְּעַדְיָק דַּי הַוְּפָטָן
אוֹן זִי פְּרוֹוֹן אַלְצָן אַשְׁוּפָטָן
מִיט דַּעַר שָׁאנְדָר אָרוֹוִים.
זִיבָן אַזְעַסְדִּיקָעַ קִינְדָּעַר
שְׁפִיעַן אַפְּ אַזְקִינְעַ בְּלִינְדָּעַר,

שלאן זי מיט שטריך און שטען;
אייטלעכט מוז אין קאָפּ איר שטען
זיזנס אַלויַּן...

— מאכט א ווארע, מאכט א ווארע!
 ניעז זיבן מענער דארע
 הייבן פיס, ווי דראנגען, שטיפע
 אויז עס דראונג אדרע גוועע?).
 זיבן אויסגעדארטע מענער,
 ווי ד ליובנ-קעט בעוואו אקסטן.
 זיבן שווארטצע לאמע מענער
 טומט א מאנדען לאסט באלאסטן.
 זיבן הינקדיעט מענער
 טראנגן פאַרְזִוְצִיק אָקסְטָן,
 און אַין אַים לְגֹת אַוְיסְגַּעְצִוְינִין —
 אַנְשֶׁתְּאַלְטָן פֿוֹן עַרְדוֹוָאַקְסָן ווַיְיכָן —
 אָזָא מְוִיד מִיט מִידָּע אָוִוְן,
 ווֹאָס דֵי לְעִיטְשִׁקְעִיט באַצְיכִּינְטַן.
 גַּרְוִיסְעֶר יַאֲמְטוֹן פֿוֹן העפְקִירָעָם
 הַיְיכִּיבָּט זִיד מִיט פַּאֲרָבְרָעָנָג אָן.

"לוסטיק", ג'וסטיק, הארט אוון הנימער
קוויט ארד ארום דעם שיינער,
ס'זונקט די ליטוישקייט אין פיער;
ס'איין איר עפן זיך אונדז טינער;

זעם, זו שמעלצת זיך, פלאמת און פלאקערט.
לעכון זאל דאס רוייטע קנאקיידרט
מייט עין ווונדר-קייד גרויסן! —
געלט און טומט אָה אַש צעשטוויסן...

אויס! ניטא שווין מער — פארברענטן:
שטעטלט ווע איצט זיך אָפַּי הענט:
קאפַּ — אָראָפַּ אָזְן פִּים — אָרוֹת.
וזאָל קאָפּוּירדיקער גוֹפַּ
מײַט אָט דעם פֿאָרְקָעֶרטֵן שְׁפִּיבְּזִוּן,
סְּסָאָרָא פְּרִידְעָדָס אַיז באָוּבְּזִוּן...
טְּמָרְעָתֵן הענט אַהֲן, אַהֲרָן,
ניְּיָתֵם סְּפָנְצִיךְ, אַכְּבָּעָר שְׁוּוֹרָן.
אלְגָמֵיר בעסְעָר שְׁווֹן זיך קוֹלְיעָן,
וּנְגַע צְּיִיגְלָעָד הוֹלְיעָן...
...

א, ווי גוט! א, ווי גוט!
ס'קניפט דאס אופגעיריכטע בלוטו...
קילעלרט מען זיך לינקס און רעכטס
מייט א סלאלע און א קראבע
אוון א זידלווארט א נראבן,
גאנר ווי מיט די בעטמע נאנבן...

"קַיִנְעָר טַנִּיט דֵי זוֹנֶר פַּאֲלַאֲרוֹן,
אָנוּ מִיר הַאֲבָן זַי גַּעֲפָנוּן.
אַנְגַּעַשְׁפָּט מִיר הַאֲבָן צָאָרָן
פְּפּוֹ אַצְּגַּעַלְצָטָן בְּרוֹנָעָם.
תַּאֲנָצְּזָן מִיר דָעַם תַּאֲנָצְּזָן פָּוֹן אַוְמַזְוִין...
פְּפּוֹנָעָם בַּיּוּוּעָלָן אָנוּ קַרְבּוּמְיוֹן..."

גָּלִיל, בָּרִי, שְׁמַטָּט פָּוּן זִינֶר,
מַאֲמָע וּוֹאַפְּטָט אֵיר קִינֶר,
דָּעַר טָמַטָּה הַלְּזָזָת דִּי טָעַכְטָעַר,
לְבָהָאַבָּעַר אָן עַכְטָבָעַ...
פְּרָרוּיָה יְהִי, סְדוּרִים, דָּרְיוּ זִיה, סְדוּרִים —
טָמַאנָע אַרְוּם דָּעַם קְרוּמָעַן בְּוּם,
שְׁלַלְינָגָן דִּי זִיסְעַ רִיבְעַ פִּירְעָם
פְּרָונָעַם יַאֲמַטָּע פָּוּן חַעֲקִירָעַם!

רוֹקֶק!... יעדער הייב דיין קוּפֵל —
וויל איזו דעם האר מענגוֹל,
דעם, וואס טראָגן דארף די קרוֹין
פֿון דעם סְדוּיְמִישְׁטָן אין סְדוּום.

געמט אים, הייבט אים, ווארפט אים העבער!
אוֹא טוֹגָעַנְיכְּטָס אַפְּרַעֲכָר
אונדזער הוֹיכְשָׁאצְׁוֹנָג פָּאָרְדִּינְטִן!
ס'קְרִיוּעַן הַעֲנָר, ס'בְּלִין הַינְּטִן,
קרעציָק הַעֲנָעָט קְיִיכְּן,
אוֹן דֵי סְדוּיְמָדָר פְּלִיעָסְקָעָן, פְּרִיטָכְּן,
היַבְּנָדִיך דעם פּוֹלֵן קוּפֵל:
„לְעַבָּן זָאָל דָעַר האָר מענגוֹל!...“

„אַיך בֵּין אַנְיָעָר האָר מענגוֹל,
אַיך באָפְּוּל
אנְשָׁעָפֵן אַפְּלֵן שְׁוּפֵל
אַש אוֹן קוּל,

צּוּמִישָׂן צַו דַעַם אַבְּיַסְלָן
קְעַמְּלַ-מִיסְטָן,
שְׁטַעַלְן פְּאָרָן גַּאַסְטָן אַשְׁיַסְלָן:
„נָא, גַּעֲנָסִן!“

וועט ער זָאָגָן, ס'חָאָט קְיִין טָאמָ נִיטָּה?
זָאָלֶץ שִׁיט צָו!
וועט ער זָאָגָן, ס'טוֹג אִים סְטָאמָ נִיטָּה?
קָאָלֶךְ נִיט צָו!

וועט ער שְׁרִיפְּעָן, ס'ברַעַנט דַעַם גּוֹמָעָן,
לְאַכְּטָ אִים אִוְּסָם —
„אוֹיב בִּיסְטָ שְׁוִין צַו אָונְדוֹ גַּעֲקוּמָעָן,
כְּלִיאָבָע אָוִיסִן!“

וועט ער שלינגען און וועט שפיעען
גרינעם קלעך,
ווײינגען, בעטן זיך און שריבען:
„כ'שטארב אוועק!“

זאל ער הערן איעער שפערטן,
זיין פארהאסט.
קיינער האט אים ניט גבעטן
זיין א גאסט!

אויסנין דארף ער א געשנדטרער
בא דער טיר.
ווען סדויים הולייט, זאל קיין פרעםדר
ניט אריבין אין איר!..

כ'זין הענט איעער האר מענוויל,
אף מײַן קאָפּ די שוואָרכֿעּ קרוין.
איין מײַן דוּלְנִידְקֿן קוּפּ
שווימט איעער העפְּקִירעֶסְ-לוֹוין.

ציט ארוים פון פֿעַסְעַר שפֿוֹנְטַן,
לאָזֶט און זיין אין מוּל און קֿעל.
נאָד אָזָאָטְרָוָנָקּ גּוֹזְנוֹן
ווערט דער יָאָמְטָעוֹ צַעַן מָאָל הַעַל.

היי, באָוּלְטַע באָלְ-אוּלְטַע —
אוּוּוּרְ-בָּאָטְלַ, סִינְדְּ-אָוּ-קִיטַט —
טרעט דעם טאמצעט, מאָך און טאָכְלַעַט,
טשְׁמַאָקְעַט זִינְד אָון זְשַׁלְיָאָקְעַט פֿרִידַ,

טראָגַט זִיך אַיבָּעַר טְדוּמָעַר נָאָסַן
מיַטּ גָּאנְצַן סְדוּוּמָעַר גַּלְוַטּ,
הָאָסְטַ דַּי לִוְבְּשָׁאָפְּטַ, לִיבְטַ דַּאַסְטַ האָסְן —
רוּוִיטַן וּוַיְלְדוּוּלַן פָּוּן בְּלֹוּטַ!

האלט!.. האלט!.. ולא שווין פלאקן!
שטעטלט זיך בא דעם קופער-בעגן
אויסצ'וֹאָגָן אַיִן שלויימיך וואסער
א פָּרְפָּעֶכְתָּן שׂוּוֹאָרֶצְן באזער!

הערט נאר, הערט נאר, ווי ער קוויטשעט,
ברויוועט, פִּיסְקָעָוּעַט — אַזְשָׁן רִיטְשָׁעַט.
ושאליעוועט ניט אַסְטָן צו שׂוּוֹעֲנְקָעַן,
אייר זיין קָאָל זָאָלט פָּאָרְגָּנְדָּעְנְקָעַן,
איין געהער דעם קלאנגע באהאלטן,
אַינְיָעַר לֵיד לְוִוְּט אַסְטָלְטָן...

פליעטשעט, פְּלִיעַטְשָׁעַט, פְּלִיעַטְשָׁעַט צו,
רייסט די אָוְמְנִיְּטִיקָעַ רַו.
וזאָל זיך אָונְדוּעָר סִימְבָּעַ ווִיגַן
אָפְּ סְקָאָוּוֹטְשָׁעְדִּיקְסְּטָן נִיגַּן...

פאַלְשָׁ!.. פָּאַלְשָׁ!.. פָּאַלְשָׁ גַּעֲוָונְגָעָן!
ניט אַזְוִי האט עס גַּעֲלָנוֹנְגָעָן
איינעם שׂוֹוֹאָרֶצְן באָזָעָרָם פִּיסְקָעַן.
סְ'אַיזְן צו גַּלְעַטְנְדִּיקָעַן, צו זִים.
זִינְגָּט מַעַר סְקָרְיְּפָעְדִּיקָעַן רָאַצְּיךָ
זַיְן זָאָל קָרְיְּצִיךָ, קָרְעַצְּיךָ-קָרְאַצְּיךָ...

וּוְילְ!.. וּוְילְ!.. — אַיְצָט אַיז גָּוֶט!
שָׁאנְדְּעַלְלָאָז, מִיטְמָוֵט אָזְן בְּלוֹטָן!
וּוְלָאָ, הַעֲנָעָם אָזְן שָׁאָקָלָן!
שְׁטוֹוֹנְגָעָן, אַיִן כָּאַלְאַשְׁעָם פָּאָן!"...

סְ'אַיז אָוּוּקָעַ!.. סְ'אַיז אָוּוּקָעַ! —
סְ'אַיז אַיאָס אָרוּוִים פָּזָן בְּרָעָן.
זִיךְ צְעַבְּרוּוֹזָט אָזְן אָפְּגָעָזָרָן
חָאָבָן דּוֹלָע קָאָרָאָחָאָדָן:

זינד איז זיס!
 זינד איז זיס!
 כאפ דעם אומערעט און געניט!

 זינד איז זיס!
 זינד איז זיס!
 ס'אייז דער בעטער קוש דער ביס!"

האנגלאט, האנגלאט א געלעטער,
 הארץ קלאפט איעיליקער און בעטער,
 און די בלוטן זיך ציעיגן,
 דורךן גוף שיינגען טראגן —
 "ס'אייז אונדרז גוט!"
 ס'אייז אונדרז גוט —
 ווי מיר ווערן אן דעם זינען,
 זיסן אומזין מיר געפינגען!
 ווארטט א צינל אין לאווארען,
 אויסטרינען עם זאל די שיין,
 ווועט דאס האיז שווין מער ניט מאגען,
 עם זאל פינצעטער נאך זיין...
 א, די זינד איז איז זיס.
 ס'ציט די זינד אונדרער פיט.
 לאמיין קיילענען דעם עמעם,
 ער פאר אונדרז איז ספיויז יענעמעס...

פרוי זיך, לאך! פרוי זיך, לאך!
 זעטט דאר, ס'ברענט דעם שאכטן דאר;
 שלאפען ווועט ער אפ דער נאם,
 וועלן מיר אים בריקען, בריקען...

וואס זשע איז אונדרער באנגער?
 וואס זשע איז אונדרז ניטיס מעז:
 רעטן זיך צי מארדן יענעמע?
 ניין, מיר זוכן ניט קיון ענטפער,

ס' פירט דער ענטפער צו דעם עמעם,
אוון מיר ווילן אוים ניט טראפען.
ס' איז א בייעש שלאָנג דער עמעם —
דרײַט זיך, דרייט זיך אוון בײַסְט איזין...

אלע ווינגען אויסגעטראָנקען,
ברעך די קָרּוֹגָן!
האט דאס גָּלִיךְ דֵּר צוֹנְגָּוֹזְגָּעָן,
האלט זיך פָּאָר אַ קָּלּוֹגָן!
כאָפֶּד דאס לְעָבָן פָּאָר דֵּר גְּרוּוּעַ,
וַיְיָ אַן אָגָּעַר ווַיְלַדְּן.
פָּוֹן די אָפְגָּרוֹנְטָן די טִיפָּע
מעג דֵּר וַיְשַׁעַר שִׁילְטָן...

וַיְיָנְטָן!.. וַיְיָנְטָן!.. וַיְיָנְטָן, שאָקָאָלָן,
מענטישן ווילן אַינְךָ באָפָּאָלָן;
אוון דער מענטיש פָּוֹן אַינְךָ אַיזְנָעָר,
מענטיש אַיזְנָעָר מִיעָט אַמעָסָעָר,
ס' אַיזְנָעָר הָעָרְלָעָךְ רַומְפָּולְ גְּרוּוּסְ זָיָן
מער נִיט, ווֹאָס עַד קָאָן זָיָן גְּרוּזְאָמָן...

היי, לְזִידָאָקָעָם אוון הָוָלְטִיעָם,
מאכט לְזִוְצָאָנִישָׁע האָוָנוּעָם!
שלענְגָּר, אוּסְרָאָטָעָר אוון שעכְטָעָר,
קְנוּילָט די באָקָן פָּוֹן גָּלְעָכְטָעָר!

אלע, אלע פְּלִיעָסְקָעָט צו!

כאָפֶּד אַ פּוֹסֶם, פָּאָרְדָּרְיוּ דֵּעָם עַק אַיִּם,
כאָפֶּד אַ יְוָנְגָּן הָאָזְן אוון שְׁרָעָק אַיִּם,
כאָפֶּד אַ קָּעְצָל אַיזְנָעָר פָּאָרְקִיצָל,
פָּאָרְן הַיְנָטָל זַיְן אַ היְצָל,

אלע, אלע פְּלִיעָסְקָעָט צו!

טוסטו הינקען, צוינגע זיך לוייפן,
עננט ניט טרינקען, דארפסטו זויפן,
ביסט א טויפעש, פלאפל וויצן,
ביסט אן אם, שטעל אום די ציצן,

אלע, אלע פלייעסטעט צו!

זינד איז זיס!
זינד איז זיס!
טרעט דעם יוישער מיט די פים!

זינד איז זיס!
זינד איז זיס!
זיבערקיט מיט ברוד פארגיט! . . .
. . . . .

מיר האבן דען ס'ביו באשאפן?
נאט האט עס דאך אונדו געשנקט.
טא פארוואס וועז זאָל מען נאָפַן,
ווען דאס חארץ נאָך גאנטס נאָב בענטט?
אויך אָן אִיזֶל אַין סְרוּם ווַוִּיסְטָן:
ס'אַיז קִין בִּיז נִיט צֹ טָאַן בִּיז,
בִּיז פָּאָרְגִּיט, וּוְיָוְטָס פָּאָרְגִּיט,
לְעֵבָן אִיז אִיאָנד נאָך פְּרִיד,
טִינְגָּעָן יְדִיעָרָעָר פָּאָרְדִּינָט,
זִידְיסָק זָנִין אִיז נִיט קִין זִינְדָּה!"

"מאָן, ווַיְבָ, גְּרוּם אָוֹן קְלִיּוֹן,
אוַסְעָצְיוֹן גְּלִיכָּר בְּלִיכָּר שְׁטִוִּין!
שְׁטָעַל זִיךְ זִינְגָּעָן אָונְדוּעָר לִיד,
די, ווָאָס מָוֹת אָוֹן קְרָאָפְּט אָונְדוּזָן נִיט —
אָונְדוּעָר שְׁטָאָלִיךְ אָוֹן אָונְדוּעָר שְׁוִין,
אָונְדוּעָר טִינְגָּעָט הָאַבְּ-אַזְּ-גָּוּטָס —

לַיְד פָּוָן סְדוּרִים,
לַיְד פָּוָן סְדוּרִים:

טְרָאכֶט נִיט אֹוִיס: דָּאָס הָאָרֶץ אַיּוֹ גָּוָטָן
יעַדְעַר מְעַנְטֵשׁ גָּאָרֶט יְעַנְעָם בְּלֹטָן.
זְעַסְטוּ בָּא אַ צְוַיְוִיטָן גְּלִיקָן,
גָּאָר דָּעַרְפָּאָר שְׂוִין אִים דָּעַרְשְׁטִיךָן.

דָּאָס אַיּוֹ סְדוּרִים!
דָּאָס אַיּוֹ סְדוּרִים!

לְעַבְסְטוּ — לְעַב פָּאָר זְוַךְ אַלְיוֹן.
בִּיסְטָן אַ מְעַנְטֵשׁ, טָא זְוַיְךָ אַ שְׁטִינוֹן.
אַלְיוֹן, וּוֹאָס יְעַנְעַר טְוָט, אַיּוֹ שְׁלַעַבְטָן,
יְעַנְעָם וּוּוַיְלָזְיָן דִּיזְקָאָרְשְׁוּעָבְטָן...

דָּאָס אַיּוֹ סְדוּרִים!
דָּאָס אַיּוֹ סְדוּרִים!

קוֹמֶט אַ פְּרִינְטָט צֹו דִּיר אַיּוֹן הוּוֹן,
וּוְיַיְךְ פְּנִינְטָט, וּוְאַרְפָּאָס אִים אַרְיָוִס.
אוֹיבָא גְּרִינְפָּל זְאַלְעַז עַר בְּעַט,
שְׁפָאַלְטָט זְיַין קָאָפָ, זְיַין שָׁאָרְבָּן פְּלָעָט...

דָּאָס אַיּוֹ סְדוּרִים!
דָּאָס אַיּוֹ סְדוּרִים!

הָאַסְטוּ לִיב דִּינְיָן אִיגָּן שִׁינָּר,
לְעַרְן עַם גְּעַנְיָסְן זְוִינָר.
זְאַלְעַזְיָן זְוַן זְיַין בִּיאָן אַוְן וּוַיְלָדָן,
זְאַלְעַזְיָן זְאַלְעַזְיָן אִים זְיַין מִילָּד...

דָּאָס אַיּוֹ סְדוּרִים!
דָּאָס אַיּוֹ סְדוּרִים!

גריזוֹזָם זַיִן, הַאֲכָפֵנֶט, פָּאָרָאכְט,
וּוֹ דָעֵר טַוִּיטָעֵר יַאֲם בָּאָנָאכְטָן!
גּוֹטְשְׁקַעַט אַיְזָן אַ בִּיוֹזָעֵר שְׁפָאמָן.
זַיִן אַ פִּישָׂ אַיְן טַיְיד פּוֹן הָאָס...
...
...
...

דָּאַם אִיזְׁ סְׂדֹוִים!
דָּאַם אִיזְׁ סְׂדֹוִים!
דָּאַם אִיזְׁ זַיְן סְׂדֹוִים...

1

טראגנט ניט מער די טינענען וועגן רעכט אָפּ זונֶר.

ויאמרת, הוילט, ווי א געשלאנגעער שאкал: "נוית בארכטיקט ניט געפאלנקייט אונ פאל!"

וּוַיְהִי, וַיָּסַלֵּט זֶה דָּם גָּרוּעִי קְנִינִילְבּוֹ — צַנְעַט,
פְּלִימִיט דָּרָר וַיְהִי אֲפָר בְּרוּעָת פְּלִינְגּוֹ, שְׁלָט אָוָן שְׁפִינְטּוֹ,
נוֹאַיְעַט, וַיְהִי נְמַת אָוָן שִׂיט אַיְן פְּאַנְעָם זָלְץ אָוָן זָמָה:
גַּנְתּוֹ פָּנוֹ דְּאַכְעָם, נִזְתּוֹ פָּנוֹ שְׁעַפּוֹ שִׁיפּוּעַ שְׁטָמָטָמִת!"
אָ, עַם וַיְהִי אַצְינֵד שְׂוִין קָלָאָר דָּרָר קָלוֹנָגָר וַיְהִי,
וַיְהִי אַגְּנָנָעָשָׂט זִינְקָט אַיְן זִינְדָּה:

“את איז ער, דער וועג פאַרדָּאַרְבָּעָנָר פון סְרוּוִים —
סְרוּוִים פֿאָרְטְּרִיבִּין האַט אָוֹן אוַיּוֹסְגָּלָאַכְּט דָּעַם טְרוּוִים.

אַפְגָעָשִׁידֶת זֹיד פּוֹנָעַט טְרוּוִים,
אֵין גְלִיכֶד סְדוּרִים גְעוּוֹאָרֶן סְדוּרִים..."

וילנע, זומער 1965

אַיִלָּה אַלְטָן

ז'ייט

“וואֹ וווערט עס גיט מיד די זונָ...” (מאטאָ) 5

לִידָעָר

קְנָאָסֶפֶן אָוֹן שְׁטָעָרָן

9	דִּכְתָּעֵד
10	צִיִּיט
12	די שְׁפִיל פָּוָן אַלְעָ שְׁפִילָן
14	“גַּעֲמִינִיט הַאָב אַיךְ...”
15	טְרָאָנָס
16	אָ, לִיכְטִיק שֻׁעְפָּעַלְלָעַ...
17	הָאוּנִישׁ
18	שְׁטָעָרָן
19	“אֵין מִין קִינְדָּהִיט פְּלָעָג אַיךְ הַיִּטְן...”
20	איַי עַס עַמְּעָס?
21	“יַאֲמְתָעָוּ”
23	שָׁפּוֹנָג
24	וּוְעַרְטָר
25	“וּוְעַרְטָר זִינְעָן פְּרוֹנְקָט וְוי מַעֲנְטָשָׂן...”
26	קְנָאָסֶפֶן
27	דָּעָר בְּלִינְדָּעָר
29	אוֹא שָׁאָ...
30	הָאנְטְּדוֹרָק
31	לִיאָגָעָנוּסָן

33	א נאמען...
34	כאראצטע . . . . .
35	“אנטֿ-טְראָגְעֶדְּיַע”
37	“קוקן פִּיגֵּל אָפַּי דַּי הָעֲנָט אָוְנְדוֹ...”

שׂוּעָסְטָרְכָּוּאַיַּע

38	א גַּעַזְוָנוּ-גַּנְאַכְטָ . . . . .
40	“אַיְבָּעָר אַדְעָרְלָעָר פָּוּן קְלִיאָן-בְּלָאָט...”
41	פָּאָנְטוֹזְיַע . . . . .
43	שְׁוּעָסְטָרְ כּוֹלָאִיַּע . . . . .
44	בָּגָאַכְטָ בָּאָמְ שְׁטוּרְמָדְיקָן יָאָם . . . . .
45	לְעָבָן . . . . .
46	הָאָרְבָּסְטִ-גַּנְאַכְטָ . . . . .
47	מְעַנְתְּשָׁ אָן אַיְבִּיכְּיַיט . . . . .
48	“אַ בְּלוּעַ שְׂוֹבָ אַיְ אַ פָּאָגָעְזָוָרְטָ שְׁטִיקָלָ נְאַכְט...”
49	וַיְיַצְעַרְ אַפְּאַטְיַע . . . . .
51	אַ פָּאָרוֹאַכְטָ . . . . .
52	בָּאָמְ וָאַסְעַרְפָּאַל . . . . .
53	“עַס אַיְ אַ בְּלָאָט אַרְאָפְּגָעָפָלָן פָּנוּס בְּוּמָ...”
54	אַ וּאַלְקָנְדָל . . . . .
55	אַ זְוּמְעַרְ אַוּנוֹט . . . . .
56	פָּוּן אָן אַלְטָן כְּאָעָם... . . . . .
57	זְוּרְ אַוְבָּאָגָג . . . . .
58	פָּאָרוֹאַכְטָ . . . . .
60	דָּעַרְ הָאַרְיוֹאָנָט . . . . .
61	שְׁטִיקְיַיט . . . . .
63	אָוּנְט . . . . .

מעבטש קעגן דער זוּן

65	קינדהייט . . . . .
67	יירושע . . . . .
68	צ'יט . . . . .
70	א באָנק אין גַּאֲרְטָן . . . . .
71	מענטש קעגן דער זוּן . . . . .
72	פארגעשונג . . . . .
73	גִּירֶל . . . . .
74	איך און דוּ... . . . . .
76	חוּרְיעַס . . . . .
77	פָּנְנִיקָס . . . . .
78	גרוּיעַ פִּיגֵּל . . . . .
79	וועָן זִין בְּיוֹאַלְטָן... . . . . .
80	כְּעֹזֶשֶׁבְּהָאָנָּעָפָעָש . . . . .
81	פרִיד . . . . .
82	"וועָן איך האָב דעם מִינְדְּסָטָן טָאָעַס..." . . . . .
83	די טְרָעְפָּרָן . . . . .
85	"פָּאָרְשָׁטָעַר נִיט מִין נָאָרִישָׁן בְּאָלְעָם..." . . . . .
86	יעַצְעַטְאָוּ . . . . .
87	אָפָּן קוּצָעַ שעַל יָד . . . . .
89	אָפְשָׁיַּד . . . . .
90	בָּאָמָּ פָּאָלְשָׁן וּוְגָ . . . . .
91	אוַיסְנִיכְטָרָנוֹג . . . . .
92	אַינְדְּרוֹק . . . . .
93	רֻעְמִינִיסְצָעַנִּי . . . . .
95	די עַלְטָעַר . . . . .
96	דָּעַר זִידָע . . . . .
98	"אָוָן וּוְעָן דָּעַר טָאָעַזְאָל נִיט גְּעוּעָן קוּפְּפָן..." . . . . .
99	בָּאַלְיָוָנָג . . . . .
100	וְאַנְדְּעָרְלִיד . . . . .
102	געַדְאָנְקָעָרְפְּרִינְט . . . . .
103	אָנָּהִיב . . . . .

104	פְּרִינְטוֹשָׁאָפֶט
105	עַמֵּס...
106	צָוּם עַמֵּס
107	גַּעַלְתָּ
109	“אֹיֵב דָו וּוְעַסְטָ אַרְוִיסְלָאָזָן דָאָס פִּיגַעַלְעָ...”

א הַבְּפָעָלָה שְׁבִין

110	שְׁוִיבָן
111	דָּעַר פָּרָקִישׁעָפְּטָעָר קְרִיבָן
112	גַּעֲשִׁיכְטָעָ
113	לְעַבָּן
114	“דָּעַר גְּרוּסָעָר “פָּאָרוֹוָאָס?...”
115	אַנְטְּפָלְעָקָנוֹגָ
116	פָּאָרָגָאנְגָעָנְהָנִיט
117	די זָוָן, גַּעֲבָעָר...
118	“גְּנִיָּן, עַס שְׁטָאוּבָן נִיט די יַאֲרַן...”
119	“רַיִיב אַיךְ אַחֲיפָעָלָע שִׁיבָּן...”
120	עַנְדָּרְגָּוָגָעָן...
121	“גְּנִיט דָּעָרְצִיל מִיר זָאָכָן...”
122	שָׁאָטָנָס
123	דִּיבְּטוֹנָגָ
124	א וּוִינְט אַין קוּמָעָן . . . . .
125	פָּאָל...
126	מִיר זִיְנָעָן מַעֲנְטָשָׁן נָאָרִישִׁיג...
127	“אַלְעָ שְׁוֹאָלָבָן, וֹאָס גַּעֲזָעָן כִּיחָאָב...”
128	מָאָסָן . . . . .
129	טְרָאָדִיכְיָע . . . . .
130	נָאָכָן כָּאָלָעָם...
131	גַּעַלְיָע . . . . .
132	מָאָוִישָׁאָר . . . . .
133	קְלָאָרְקִיָּט . . . . .
134	פְּרִיְ-פְּרִילִינָג . . . . .

135	נאר דער באפרילינגן . . . . .
136	"וינט זאג דעם שטיין, או ער אין גרוינ...".
137	געוויטער . . . . .
138	דאס פלאטערל . . . . .
139	"טראגט דער ווינט זיך...".
140	שלאפלאזיקיט . . . . .
141	פאראלדקס . . . . .
142	צו א סאסנע . . . . .
143	א רעטעניש . . . . .
144	אנגמאכט . . . . .
145	"ס'קווילט דער ווינט...".
146	סענטימנטאלקיט . . . . .
147	געווינהכט . . . . .
148	דרליךטערונג... . . . . .
149	ערעוו אונזינד . . . . .
150	"וילסט געפיגען אווא שא...".
151	"מַעֲמָנְטָמוֹזִיקָאָל"

דָּעֵר גָּלְדָּעֵבָר פָּאָדָם

152	וויסער פערז . . . . .
153	"און וען סייאָלְטָן זיין טאָקָע גָּלְדָּעָע בערג...".
155	אָפָּן גָּרְינָעָם פָּעָלָד . . . . .
157	מִילָּך . . . . .
159	"און וען עס שוין גָּלְגָּעָן זָאָל...".
160	כָּאֶדְגָּאֶדְיָע . . . . .
162	אוּבָּר סְיוּוּט אַמָּאָל... . . . . .
163	צְוַרְיקָעָר . . . . .
165	אַש... . . . . .
166	צְוַיְשַׁנְצִיבָּט . . . . .
167	סָאָלָאָוִוִּישָׁן . . . . .
168	אַ פִּידְלִישְׁפִּיל פָּוּן עַרְגָּעָן . . . . .

170	ןַעֲלָתָעָר וְנִגְנָן
171	בְּרָאָנָד . . . . .
172	צְוֹויִי צִינְגָּלָעֵד . . . . .
174	"פָּאָסְטָאָרָאָלָעָ" . . . . .
176	דַּעַר קְלָאוּוִיר . . . . .
178	פְּגִיגֶּה... . . . . .
179	דַּעַר אַלְטָעָר הַנוֹּט . . . . .
180	דַּעַר עֻווּד . . . . .
182	שְׁוּוּעָר... . . . . .
183	דַּעַר אַרְבָּעָתְסָאָקָס . . . . .
186	גַּאֲסָעָלָעָגִיעַ . . . . .
189	דַּעַר זִינְדְּבָאָק . . . . .
191	אַיְן גְּלוּפְסָק בְּאַנְאָכְטָה... . . . . .

פָּאָעָמָעָט

197	מַאיָּאָר קְלָאָד אַיְזָעָרָלִי . . . . .
214	סְדוּוִים . . . . .

Ошерович Гирш Шоломович

ХОД СОЛНЦА

(На еврейском языке)

М. «Советский писатель» 1969 г. 240 стр. План выпуска 1968 г. № 301. Художники Д. Б. Лион, С. С. Верховский. Редактор И. Б. Борисов. Худож. редактор Е. Ф. Капустин. Техн. редактор И. Ф. Шустер. Корректор А. Б. Стрельник. Сдано в набор 30/X 1968 г. Подписано к печати 2/VII 1969 г. А 06822. Бумага 70×108^{1/32}. № 1. Печ. л. 7^{1/2} (10,5). Уч.-изд. л. 5,15. Тираж 2 400 экз. Заказ. 871. Цена 57 коп. Издательство «Советский писатель» Москва К-9, Б. Гнездниковский пер., 10. Московская типография № 7 Главполиграфпрома Комитета по печати при Совете Министров СССР пер. Аксакова, 13.

7-4-3
301-68